

DIGITAL FINANCE FOR ALL

การเงินดิจิทัลเพื่อทุกคน

01

HIGHLIGHT

‘ฟ้าใส’
กับชีวิตทุกช่วงวัย
ในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล

02

GLOBAL TRENDS

4 เทรนด์ใหม่
การเงินโลก

03

PAYMENT SYSTEMS

ท่องโลก
ระบบชำระเงินไทย

04

FINANCIAL WISDOM

ภัยทางการเงินยุค AI
รับมืออย่างไร
ไม่ให้ตกเป็นเหยื่อ

05

PAYMENT SYSTEMS

Blockchain &
Tokenization

เสด็จสู่ฟากฟ้าสุราลัย
พระกรุณาธิคุณจารึกในใจไทยชั่วกาล

ข้าพระพุทธเจ้า คณะผู้บริหาร และพนักงาน
ธนาคารแห่งประเทศไทย

EDITOR'S WELCOME

ทุกวันนี้ หากเราล้มกระเป๋าสตางค์ไว้ที่บ้าน เราอาจยังใช้ชีวิตปกติต่อไปได้ แต่ถ้าล้มโทรศัพท์มือถือ ความรู้สึกเหมือน “ขาดอะไรบางอย่าง” คงเกิดขึ้นทันที

เพราะในวันนี้ โทรศัพท์มือถือไม่ได้เป็นเพียงอุปกรณ์สื่อสาร แต่กลายเป็นศูนย์กลางการใช้จ่ายและทำธุรกรรมทางการเงิน ตั้งแต่การสแกนจ่าย โอนเงินซื้อสินค้าออนไลน์ ไปจนถึงการทำธุรกรรมข้ามพรมแดน สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัย ผ่านสิ่งที่เราเรียกว่า “ระบบการเงินดิจิทัล” หรือ Digital Finance

พระสยาม BOT Magazine ฉบับนี้จึงอยากชวนผู้อ่านมาร่วมทำความรู้จักกับโลกของ Digital Finance ให้มากขึ้น เริ่มจากพาไปรู้จัก “โครงสร้างและความเชื่อมโยง” ของระบบการชำระเงินไทยที่อยู่เบื้องหลังความสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัยในชีวิตประจำวันก่อนที่จะพาไปติดตามเทคโนโลยีทางการเงินที่พัฒนาไปพร้อมกับสังคมไทย ผ่านเรื่องราวของฟ้าใสตั้งแต่เด็กจนโต จากนั้นชวนอัปเดตเทรนด์การเงินโลกที่น่าจับตา ไม่ว่าจะเป็น Fast Payment, Tokenization และ AI ที่กำลังเข้ามาเปลี่ยนโฉมโลกการเงินให้เชื่อมต่อกันได้มากยิ่งขึ้น

สำหรับภาคธุรกิจ Digital Finance ไม่ได้เป็นเพียงเครื่องมือเพิ่มประสิทธิภาพ แต่ยังเป็นกุญแจสำคัญในการ “ปลดล็อก” โอกาสใหม่ ๆ ตั้งแต่การรับชำระเงินผ่าน QR code การเข้าถึงบริการทางการเงินที่ตอบโจทย์มากขึ้น ไปจนถึงบริการรูปแบบใหม่อย่าง Virtual Bank ที่จะช่วยขยายโอกาสให้ผู้ประกอบการ โดยเฉพาะ SMEs เข้าถึงแหล่งเงินทุนและบริการทางการเงินได้สะดวกยิ่งขึ้น

ขณะเดียวกัน การเชื่อมโยงระบบการชำระเงินระหว่างประเทศที่กว้างขวางและไร้รอยต่อมากขึ้น ยังเป็นอีกแรงขับเคลื่อนสำคัญที่จะช่วยสนับสนุนการค้า การท่องเที่ยว และยกระดับศักยภาพการแข่งขันของประเทศไทยในโลกเศรษฐกิจยุคใหม่

แล้ว Digital Finance อยู่ใกล้ตัวคุณมากแค่ไหน? ขอเชิญผู้อ่านมาร่วมค้นหาคำตอบไปพร้อมกันในพระสยาม BOT Magazine ฉบับนี้ค่ะ

ดวงพร รอดเพ็งสังคะ

ดวงพร รอดเพ็งสังคะ

ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายเลขานุการองค์กรและสนับสนุนการบริหาร

เจ้าของ

ธนาคารแห่งประเทศไทย

ที่ปรึกษา

ดร.ชญาวดี ชัยอนันต์

บรรณาธิการ

ดวงพร รอดเพ็งสังคะ

กองบรรณาธิการ

อุบลรัตน์ จันทรังษ์

นฤมล เวสารักษ์กิจ

พิมพ์วิรัช กิตติสารกุล

จุฑามาศ ศิระประชา

พัฒน์นรี ฤตมะ

ณัฐวรกร รัตนมาโชชญ์

สมบัติ เอื้อฤตพ

สื่อสารกับ สปท.

ธนาคารแห่งประเทศไทย - Bank of Thailand

Bank of Thailand

Bank of Thailand

@Bank of Thailand

bankofthailand.official

Bank of Thailand

bankofthailand

ISSUE

01
2569

DIGITAL
FINANCE
FOR ALL

การเงินดิจิทัล
เพื่อทุกคน

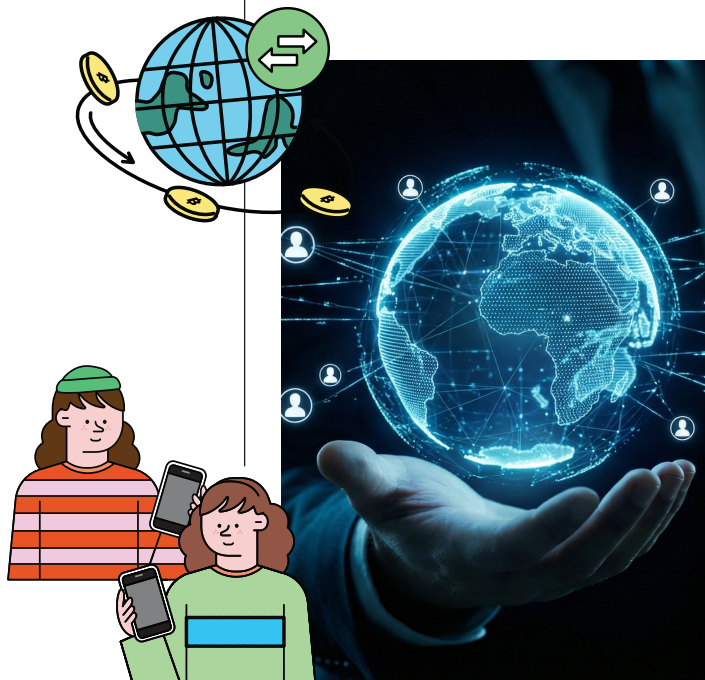
CONTENTS

01 OVERVIEW

At a Glance 04
โครงสร้างพื้นฐาน
และบริการชำระเงินของไทย

Highlight 08
“ฟ้าใส”
กับชีวิตทุกช่วงวัยในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล

Global Trends 15
4 เทรนด์ใหม่การเงินโลก
ตอบโจทย์-ฉลาด-ว่องไว-จับได้ไล่ทัน

02 PEOPLE FIRST เพราะทุกสิ่งเริ่มที่ “คน”

Payment Systems 22
ท่องโลกระบบชำระเงินไทย
จาก “เงิน” ในกระเป๋า
สู่ “ข้อมูล” บนมือถือ

The Knowledge

รวมพลังทุกภาคส่วน
เพื่อรับมือภัยการเงินดิจิทัล

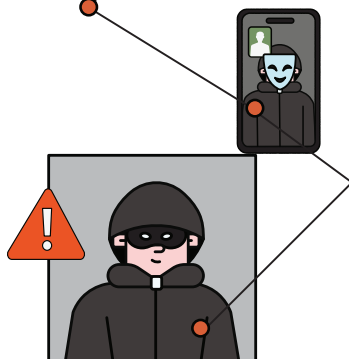
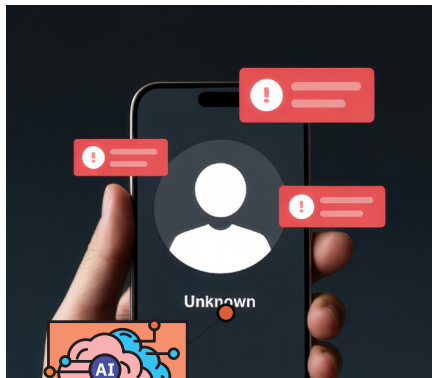
30

Financial Wisdom

ภัยทุจริตทางการเงินยุค AI
รับมืออย่างไร ไม่ให้ตกเป็นเหยื่อ

36

03

BUSINESS UNLOCKED

ปลดล็อกข้อจำกัดของ “ธุรกิจ”

The Knowledge

42

Virtual Bank
ธนาคารแบบใหม่ในยุคดิจิทัล
มากกว่าแค่สะดวก
แต่เข้าใจการเงินของคุณ

Payment Systems

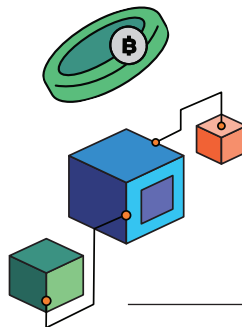
46

สำรวจโลก Blockchain & Tokenization
จากทฤษฎีสู่การทดลอง
และความท้าทายของระบบการเงิน

Payment Systems

50

QR ร้านค้า
ตัวช่วยแม่ค้ามือโปร เก็บรายรับเป็นระบบ
พร้อมต่อยอดการขอสินเชื่อ

04

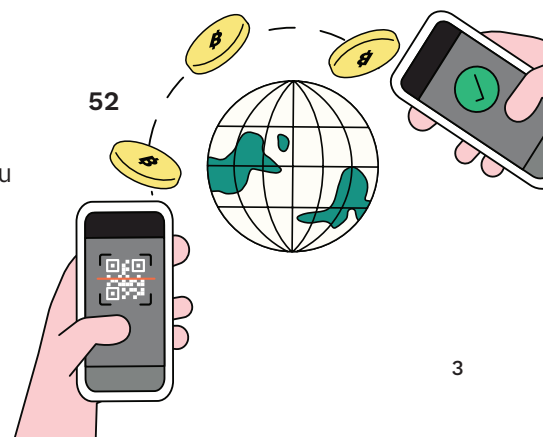
THAILAND ELEVATED

ยกระดับศักยภาพของ “ประเทศ”

The Knowledge

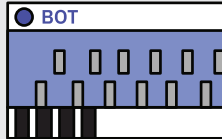
Connect the border:
ยกระดับสู่โลกใหม่ของการชำระเงิน
ข้ามพรมแดน

52

โครงสร้างพื้นฐานและ บริการชำระเงินของไทย

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) พัฒนาระบบการชำระเงินของประเทศให้สะดวก ปลอดภัย เข้าถึงง่าย ต้นทุนต่ำ มีมาตรฐานเทียบเท่าสากล สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้แต่ละกลุ่มมาอย่างต่อเนื่อง

ธปท.

- 1 BAHTNET
- 2 ICAS

ภาคครัวเรือน

- 3 mobile banking
- 4 PromptPay
- 5 QR payment
- 7 Programmable Payment
เช่น Escrow payment*

*ยังไม่เปิดใช้ อยู่ระหว่างการศึกษาค้นคว้าความเหมาะสม

ภาคธุรกิจ

- 3 mobile banking
- 4 PromptPay
- 5 QR payment
- 6 PromptBiz
- 7 Programmable Payment
เช่น Escrow payment*

**ผู้ให้บริการ
ทางการเงิน**

เช่น ธนาคารพาณิชย์
สถาบันการเงินเฉพาะกิจ
และ non-bank

ต่างประเทศ

- 8 Money Transfer
- 9 Money Changer
- 10 SWIFT
- 11 Cross-border QR payment
- 12 PromptPay-PayNow

ภาครัฐ

- 4 PromptPay
- 5 QR payment
- 6 PromptBiz

โครงสร้างพื้นฐาน และบริการชำระเงินของไทย

สปท. มุ่งยกระดับโครงสร้างพื้นฐานในการรองรับระบบชำระเงินดิจิทัลเพื่อเตรียมพร้อมคนไทยให้เข้าสู่ยุคสังคมลดใช้เงินสด (less-cash society) ได้อย่างมั่นใจ

2 ICAS

ระบบหักบัญชีที่เช็คด้วยภาพเพื่อระหว่างธนาคาร ซึ่งมี NITMX เป็นผู้ให้บริการ

3 MOBILE BANKING

บริการธนาคารผ่านแอปพลิเคชันของแต่ละธนาคาร บนสมาร์ตโฟน เช่น โอนเงิน

4 PROMPTPAY

ระบบโอนเงินแบบทันที เชื่อมโยงกับบัญชีธนาคารที่ผูกกับเลขประจำตัวประชาชน หรือเบอร์โทรศัพท์มือถือ

5 QR PAYMENT

การชำระเงินผ่านการสแกน QR code

6 PROMPTBIZ

ระบบชำระเงินกลางสำหรับภาคธุรกิจ เช่น โอนเงิน รับส่งเอกสารการค้า

7 PROGRAMMABLE PAYMENT*

เป็นการทดสอบนวัตกรรมชำระเงินที่กำหนดเงื่อนไขอัตโนมัติ เช่น Escrow payment ซึ่งจะเก็บเงินไว้จนกว่าเงื่อนไขที่กำหนดไว้จะสำเร็จ

*ยังไม่เปิดใช้ อยู่ระหว่างการศึกษาความเหมาะสม

การชำระเงินกับต่างประเทศ

สปท. ต่อยอดความสำเร็จของระบบการชำระเงินในประเทศไปสู่การเชื่อมโยงกับต่างประเทศ เพื่อเพิ่มทางเลือกที่สะดวก รวดเร็ว และปลอดภัย เช่น สแกน QR code เพื่อจ่ายเงินในต่างแดน

8 MONEY TRANSFER

ตัวแทนโอนเงินระหว่างประเทศที่ไม่ใช่ธนาคาร เช่น ไปรษณีย์ไทย TrueMoney

9 MONEY CHANGER

ผู้ให้บริการซื้อ-ขายธนบัตรต่างประเทศ (แลกเปลี่ยน) ที่ไม่ใช่ธนาคาร เช่น SuperRich และ Siam Exchange

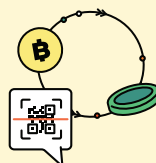
10 SWIFT

ระบบโอนเงินและแลกเปลี่ยนข้อมูลทางการเงินระหว่างประเทศ โดยมี SWIFT code ที่เป็นรหัสมาตรฐานในการส่งคำสั่ง

11 CROSS-BORDER QR PAYMENT

การชำระเงินระหว่างประเทศด้วย QR code ปัจจุบันมีการใช้งานแล้วใน 9 ประเทศ และ 1 เขตเศรษฐกิจพิเศษ ได้แก่ อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น ลาว มาเลเซีย สิงคโปร์ เวียดนาม เกาหลี จีน กัมพูชา และฮ่องกง

12 PROMPTPAY-PAYNOW

ระบบการโอนเงินแบบทันที ระหว่าง PromptPay ของไทย และ PayNow ของสิงคโปร์

สื่อในการชำระเงิน

ปัจจุบันที่เงินสดและเช็คมีบทบาทน้อยลง ขณะที่สื่อกลางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น บัตรเดบิต บัตรเครดิต และรูปแบบออนไลน์อย่าง e-money มีบทบาทเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

1

เงินสด

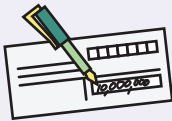

ได้แก่ ธนบัตรและเหรียญ (รูปท. มีหน้าที่ผลิตและบริหารจัดการธนบัตรให้เพียงพอต่อการใช้งาน)

2

เช็ค (CHEQUE)

คือ เอกสารสั่งจ่ายแทนเงินสดผ่านธนาคาร

3

บัตรเดบิต (DEBIT CARD)

บัตรที่ผูกกับเงินฝากในบัญชีธนาคาร ใช้กดเงินสด จากตู้ ATM และรูดจ่าย ซึ่งจะตัดเงินจากบัญชีทันที

4

บัตรเครดิต (CREDIT CARD)

บัตรที่รูดจ่ายภายใต้วงเงินที่ธนาคารกำหนด แล้วค่อยชำระเงินคืนภายหลัง

5

E-MONEY

เงินดิจิทัลที่ผู้ใช้ต้องเติมเงินใน e-wallet ล่วงหน้า เช่น TrueMoney และ ShopeePay

6

STABLECOIN*

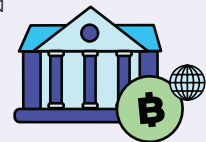
หน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ตรงมูลค่าไว้กับค่าเงินบาท เพื่อให้มูลค่าไม่ผันผวน

7

CBDC* หรือ CENTRAL BANK DIGITAL CURRENCY

เงินดิจิทัลที่ออกโดยธนาคารกลาง

*ยังไม่เปิดใช้ อยู่ระหว่างการศึกษาค้นคว้าความเหมาะสม

ผู้ให้บริการทางการเงิน

มีหน้าที่ให้บริการที่แตกต่างกันไป อาทิ รับฝากเงิน ให้สินเชื่อ แลกเปลี่ยนเงิน และชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

1

ธนาคารพาณิชย์

ตัวกลางหลักในการระดมเงินฝากจากประชาชนและธุรกิจ ให้บริการทางการเงินแบบครบวงจร

2 สถาบันการเงินเฉพาะกิจ (SFIs)

สถาบันการเงินของรัฐ ที่ตอบสนองนโยบายของรัฐ เช่น ธนาคารออมสิน (ส่งเสริมการออม) และ ธ.ก.ส. (ช่วยเหลือกลุ่มเกษตรกร)

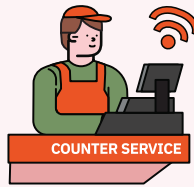
3 NON-BANK

ผู้ให้บริการทางการเงิน ที่ไม่ใช่ธนาคาร อาทิ ธุรกิจเช่าซื้อ-ลีสซิ่ง ผู้ให้บริการสินเชื่อส่วนบุคคล และห้างสรรพสินค้า ที่ให้บริการบัตรเครดิต

4 BANKING AGENT

ตัวแทนของธนาคาร ณ จุดบริการ เช่น ร้านสะดวกซื้อ ที่ให้บริการพื้นฐาน เช่น ฝากเงิน รับชำระเงิน

5 VIRTUAL BANK*

ธนาคารไร้สาขา ให้บริการผ่านช่องทางดิจิทัล (ออนไลน์) เป็นหลัก

*เริ่มเปิดให้บริการภายในปี 2569

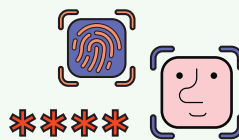

ระบบดูแลความปลอดภัย (Security Systems)

ตั้งแต่การยืนยันตัวตน การป้องกันและปกปิดข้อมูล การกำหนดเงื่อนไขการใช้งาน เพื่อป้องกันและจัดการภัยคุกคามอย่างเข้มข้น สอดคล้องกับมาตรฐานสากล

1 AUTHENTICATION

การพิสูจน์ตัวตนเพื่อใช้บริการทางการเงิน เช่น รหัสผ่าน (PIN/OTP) สแกนลายนิ้วมือ หรือใบหน้า

2 NATIONAL DIGITAL IDENTIFICATION (NDID)

ระบบยืนยันตัวตนดิจิทัล เพื่อทำธุรกรรมออนไลน์ เช่น เปิดบัญชีขอสินเชื่อ โดยผู้ที่จะใช้ต้องพิสูจน์ตัวตนครั้งแรก (ตรวจสอบสถานะบัตรประชาชน และถ่ายภาพใบหน้า) หลังจากนั้นจะยืนยันตัวตนออนไลน์ได้ (PIN หรือสแกนใบหน้า)

3 DATA PROTECTION

การปกปิดและป้องกันข้อมูลสำคัญบนแอปพลิเคชันของสถาบันการเงิน

4 USER CONTROL

การกำหนดเงื่อนไขการใช้งาน เช่น วงเงินสูงสุดที่โอนได้ต่อวัน

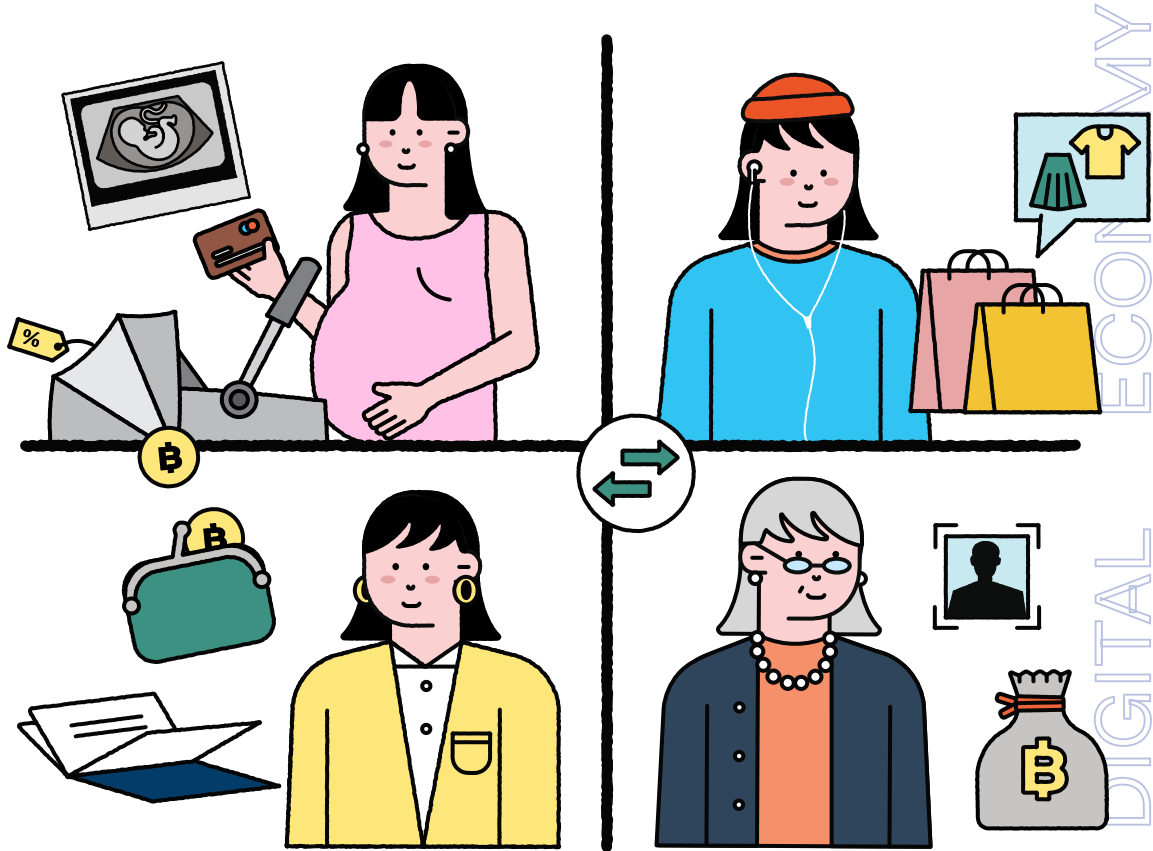
5 CENTRAL FRAUD REGISTRY หรือ CFR

ระบบเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างธนาคาร เพื่อใช้ตรวจสอบบัญชีม้าและเส้นทางการเงิน เพื่อพิจารณาระงับ/อายัด เงินเข้า-ออกและเปิดบัญชีใหม่

“ฟ้าใส”

กับชีวิตทุกช่วงวัยในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล

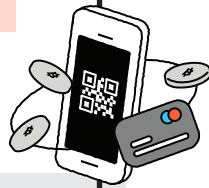
กว่า 53 ปีแล้วที่ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ หรือ “อ.ป๋วย” อดีตผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย (แบงก์ชาติ) ได้เขียนบทความเรื่อง “คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง: จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน” ซึ่งแม้ว่าจะเป็นเพียงบทความสั้น ๆ เพียงไม่กี่หน้า แต่ก็ได้กระตุ้นความคิดของคนในสังคมไทยมายาวนานมากกว่าครึ่งศตวรรษ โดยเฉพาะเรื่อง “คุณภาพชีวิต” ของคนธรรมดาตลอดช่วงชีวิต ตั้งแต่ตอนอยู่ในท้องแม่จนถึงวัยชรามาถึงยุคปัจจุบัน แม้ว่าการตั้งคำถามเกี่ยวกับคุณภาพ

ชีวิตที่ดีของประชาชนยังไม่เคยเปลี่ยนไป แต่โลกในปี 2569 นั้น แตกต่างจากเมื่อ 53 ปีที่แล้วอย่างสิ้นเชิง

บทความนี้ขอพาท่านผู้อ่านไปตามติดชีวิตของคนไทยผ่านเรื่องราวของ “ฟ้าใส” ตั้งแต่เพิ่งลืมตาดูโลกไปจนถึงวัยชรา ว่าชีวิตในยุคเศรษฐกิจดิจิทัลของเธอจะเป็นอย่างไร? และแบงก์ชาติผู้มีหน้าที่ดูแลระบบเศรษฐกิจการเงินให้มีเสถียรภาพ จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของฟ้าใสอย่างไรบ้าง

DIGITAL ECONOMY

เศรษฐกิจดิจิทัล
คืออะไร?

Digital Economy คือ ระบบเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล อินเทอร์เน็ต และข้อมูล ในทุก ๆ กิจกรรมทางเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็นการผลิต การค้า การบริการ การทำธุรกรรม และการชำระเงิน ต่างก็เชื่อมโยงกันผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล

สำหรับประเทศไทย เศรษฐกิจดิจิทัลมีมูลค่าราว 6% ของจีดีพี¹ มีขนาดใหญ่เป็นอันดับสองในอาเซียน โดยมี “การเงินดิจิทัล (Digital Finance)” หรือระบบการเงินที่ทำงานผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล เป็นปัจจัยขับเคลื่อนสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการโอนเงินออนไลน์ การจ่ายเงินด้วย QR code การจ่ายเงินโดยใช้ e-wallet การกู้เงินผ่านแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือ ซึ่งได้เปลี่ยนแปลงการทำธุรกรรมทางการเงินแบบดั้งเดิมไปจากหน้ามือเป็นหลังมือ เพราะในอดีตการทำธุรกรรมส่วนใหญ่ต้องใช้เงินสด และต้องเดินทางไปที่สาขานาคารเป็นหลัก

ทั้งนี้ พัฒนาการครั้งสำคัญที่พลิกโฉมการทำธุรกรรมทางการเงินในไทยไปมากก็คือ การเข้ามาของระบบพร้อมเพย์ในปี 2559 ซึ่งทำให้คนไทยโอนเงินได้ง่าย ๆ ผ่านเบอร์โทรศัพท์ และเลขบัตรประจำตัวประชาชน ซึ่งได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง จนตอนนี้มีผู้ใช้พร้อมเพย์มากกว่า 92.2 ล้านหมายเลข และมีการโอนเงินผ่านพร้อมเพย์ต่อวันเฉลี่ยสูงถึงกว่า 84.2 ล้านรายการ (ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2569)

1

ชีวิตดิจิทัล ที่เริ่มขึ้นตั้งแต่ยังอยู่ในท้องแม่

เมื่อพ่อกับแม่ของฟ้าใสรู้ข่าวว่าตั้งครรภ์ ก็ถ่ายรูปผลการตรวจส่งไปในกลุ่มไลน์ครอบครัวใหญ่และเพื่อนสนิท เพื่อแจ้งข่าวด้วยความดีใจ และภายในไม่ถึงชั่วโมงการเริ่มต้นชีวิตของฟ้าใสก็มีสักซีพยานดิจิทัลจำนวนมาก ซึ่งทุกคนต่างก็ตื่นเต้นทุกครั้งที่ได้เห็นพัฒนาการของน้องฟ้าใสผ่านฟิล์มอัลตราซาวนด์

เมื่อถึงคราวต้องฝากครรภ์ แม่โรงพยาบาลใกล้บ้านจะมีคนใช้บริการหนาแน่น แต่ปัจจุบันนี้ก็มีระบบนัดหมายออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน ซึ่งสะดวกสบายกว่าในอดีตมาก อีกทั้งยังมีโซเชียลมีเดียให้ความรู้คุณแม่มือใหม่ที่คุณหมอแนะนำไว้ให้เตรียมตัวต้อนรับน้องฟ้าใสในวันที่ลืมตามาดูโลก

Read 7
14.14

ที่โรงพยาบาลเมื่อ 53 ปีที่แล้วรับชำระค่าตรวจครรภ์เป็นเงินสด ครอบครัวที่มีฐานะหน่อยอาจจะจ่ายด้วยเช็ค มีเพียงไม่กี่ครัวเรือนที่เข้าถึงบัตรเครดิต และโรงพยาบาลขนาดใหญ่บางแห่งเท่านั้นที่มีเครื่องรูดบัตรแบบใช้มือไถ แต่ยุคของคุณพ่อน้องฟ้าใสไม่ต้องกังวลแล้วว่าเงินสดที่พกติดตัวไป

¹“Thailand's Digital Future Key to Boosting Growth.” (2025). World Bank.

จะพอจ่ายค่าตรวจครรภ์หรือเปล่า เพราะทุกวันนี้แม้แต่โรงพยาบาลที่ห่างไกลก็รับสแกนจ่ายผ่าน QR code และจ่ายด้วยบัตรเครดิต บางแห่งยังมีโปรโมชั่นร่วมกับธนาคารพาณิชย์ให้สามารถผ่อนจ่ายค่าทำคลอดผ่านบัตรเครดิตแบบดอกเบี้ย 0% นาน 10 เดือนได้ด้วย

ที่มาภาพ : สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

เมื่อใกล้ถึงกำหนดคลอด รีวิวสินค้าเด็กอ่อนผ่านโซเชียลมีเดียต่าง ๆ ก็ช่วยให้คุณแม่ของฟ้าใสเปรียบเทียบคุณภาพและราคาาก่อน และสั่งซื้อสินค้าที่ถูกใจได้จากแพลตฟอร์ม

THAI e-commerce

e-commerce ที่มีให้เลือกหลากหลาย ทำให้ปัจจุบันตลาด e-commerce ของไทยมีมูลค่ากว่า 1.2 ล้านล้านบาท และยังโตปีละกว่า 13%²

เมื่อฟ้าใสน้อยลิ้มตาดูโลก ครอบครัวและเพื่อนฝูงต่างก็ปีติยินดี พ่อกับแม่ถ่ายรูปฟ้าใสแทบทุกวันจนโทรศัพท์เต็มไปด้วยรูปเด็กหญิงตัวน้อย แต่ก็ไม่ใช่ปัญหาเลยเพราะคุณแม่ของฟ้าใสได้ซื้อพื้นที่บนคลาวด์เอาไว้เก็บความทรงจำเรียบร้อยแล้ว แถมบางครั้งยังนึกสนุกให้ AI ช่วยวิเคราะห์ว่าน้องฟ้าใสหน้าตาเหมือนพ่อหรือแม่มากกว่า

สิ่งที่พ่อแม่ฟ้าใสทำ กลายเป็นวิถีชีวิตปกติของคนในยุคเศรษฐกิจดิจิทัลไปแล้ว สินค้าและบริการต่าง ๆ ที่ผู้คนใช้กันในชีวิตประจำวัน ก็ล้วนแล้วแต่มีกระบวนการเกี่ยวข้อง

กับดิจิทัลไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง ทั้งการผลิต ช่องทางซื้อขาย การจ่ายเงิน บริการหลังการขาย มีหน้าค้ายังมีสินค้าและบริการบางอย่างที่แทบจะเป็นดิจิทัลแบบ 100% เลย เช่น การขายพื้นที่บนระบบคลาวด์และการให้บริการด้วยระบบ AI

2

วัยเด็ก กับสิ่งที่จับต้องไม่ได้ แต่มีความหมาย

เมื่อฟ้าใสไปโรงเรียน ครอบครัวก็มีค่าใช้จ่ายจุกจิกเพิ่มขึ้นมาก ทั้งค่าอาหาร อุปกรณ์การเรียน และกิจกรรม แต่ในชีวิตประจำวันไม่ว่าจะเป็น การซื้อขนมหน้าโรงเรียน จ่ายค่าหนังสือ หรือเงินเดือนพี่เลี้ยงของฟ้าใส พ่อแม่ก็จ่ายได้ง่าย ๆ ด้วยพร้อมเพย์ โดยจากสถิติพบว่า 95% ของการโอนเงินด้วยพร้อมเพย์เฉลี่ยอยู่ที่ 456 บาทต่อครั้ง³ ซึ่งหมายความว่าระบบชำระเงินดิจิทัลของไทยไม่ได้ซับซ้อนด้วยดีลใหญ่ แต่เป็นการใช้จ่ายเล็ก ๆ น้อย ๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น ค่าอาหารและค่าเดินทาง

² "Thailand Ecommerce Industry Overview: Market Size, Trends and Key Players." (2025). Anchanto.
³ "สถิติตัวชี้วัดระบบการชำระเงิน (Payment Data Indicators)." (Feb 2026). ธนาคารแห่งประเทศไทย.

ที่สำคัญประโยชน์ของพร้อมเพย์ยังไม่ใช่แค่สะดวกเท่านั้น แต่ยังเป็น “รอยเท้าทางการเงิน” ที่คุณพ่อคุณแม่สามารถกลับมาตรวจสอบย้อนหลัง ทำบัญชี และวางแผนค่าใช้จ่ายในอนาคตได้

ชีวิตดิจิทัลของน้องฟ้าใส่ยังมีอีกสิ่งหนึ่งที่แตกต่างจากยุคของพ่อแม่มาก นั่นคือ การเข้ามาของสินค้าดิจิทัลที่ซื้อได้แต่จับต้องไม่ได้ เช่น “ไอเทม” ในเกม อย่างชุดสวย ๆ ของ avatar ตัวโปรด ซึ่งไม่มีตัวตนในโลกจริง ไม่มีกล่องให้แกะ ไม่มีของให้ถือ แต่มีคุณค่าอยู่ในโลกดิจิทัลของฟ้าใส

3

วัยรุ่น ความสะดวก ที่มาพร้อมกับความเสี่ยง

เมื่อฟ้าใสเริ่มเป็นวัยรุ่น การเดินทางของชีวิตก็เริ่มขยายออกไปไกลกว่ารั้วบ้านและโรงเรียน แต่ที่แตกต่างไปจากเมื่อก่อนก็คือ ฟ้าใสไม่จำเป็นต้องออกจากห้องด้วยซ้ำ เพราะในโลกดิจิทัล เธอสามารถเรียนรู้ทักษะใหม่หรือแม้กระทั่งท่องเที่ยวไปในที่ต่าง ๆ แบบออนไลน์ ซึ่งรวมถึงการเชื่อมต่อกับคนที่ชอบในสิ่งเดียวกันบนโลกดิจิทัล แม้ว่า จะอยู่ไกลกันคนละมุมโลกก็ตาม

อีกหนึ่งเทรนด์ทางการเงินที่เพิ่มขึ้นต่อเนื่องในยุคของฟ้าใสก็คือ การซื้อสินค้าและบริการออนไลน์แบบ “ผ่อนจ่าย” ซึ่งทำได้ในหลากหลายช่องทาง ไม่ว่าจะเป็นผ่านบัตรเครดิตหรือผ่านแพลตฟอร์มชอปปิงออนไลน์ที่มีให้เลือกมากมาย ซึ่งได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง

ฟ้าใสเองก็เช่นกัน เมื่อตอนที่เธออยากได้รองเท้าคูใหม่ที่เด็งขึ้นมาล่อใจในฟีด ก็กดซื้อทันทีและเลือกวิธีชำระเงินแบบผ่อนจ่าย ซึ่งตอนนั้นเธออาจยังไม่เข้าใจว่า อัตราดอกเบี้ยคืออะไร และต้นทุนที่เธอต้องจ่ายจริง ๆ มันคือเท่าไร ด้วยเหตุนี้ แแบงก์ชาติจึงให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการส่งเสริม

ความรู้ทางการเงิน (financial literacy) เพื่อให้คนไทยอย่างน้องฟ้าใสได้มีความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้จ่ายไปกับสิ่งที่จำเป็น (need) และสิ่งที่อยากได้ (want) รวมถึงการวางแผนทางการเงินและเก็บออมเพื่อรองรับสถานการณ์ฉุกเฉินที่คาดไม่ถึง ทั้งนี้เพื่อให้คนไทยได้มีความรู้ที่เหมาะสมกับช่วงวัยในโลกการเงินดิจิทัลที่เต็มไปด้วยความสะดวกสบาย

เมื่อฟ้าใสโตพอและได้เรียนรู้วิชาการเงินเบื้องต้นในโรงเรียนแล้ว ก็ได้เริ่มเข้าใจว่า ความสะดวกสบายและความง่ายนั้นมีต้นทุนไม่น้อย ที่สำคัญ “วินัยทางการเงิน” เป็นเรื่องที่ต้องฝึกให้เป็นนิสัย เพราะก็ต้องยอมรับว่าผลิตภัณฑ์ทางการเงินบางอย่างก็มีผลกระทบด้านให้คนซื้อและใช้จ่ายมากขึ้น

จนอาจเกินศักยภาพทางการเงินของตัวเองว่าจะจ่ายไหวไหม และจะมีเงินเหลือเพียงพอใช้จ่ายในชีวิตประจำวันหรือไม่ หรือสรุปง่าย ๆ ก็คือ เป็นทั้ง “โอกาส” และ “กับดัก” ขึ้นอยู่กับว่าผู้ใช้มีความเข้าใจ และมีวินัยทางการเงินขนาดไหน ฉะนั้น ยิ่งนวัตกรรมทำให้ชีวิตทางการเงินง่ายขึ้นเท่าไร ก็ยิ่งต้องมีความรู้ทางการเงินมากขึ้นควบคู่ไปด้วยเช่นกัน

4

วัยทำงาน โอกาสและความท้าทาย ที่แปลกใหม่

เมื่อฟ้าใสโตขึ้นและก้าวเข้าสู่วัยทำงานทุกอย่างที่เธอเคยใช้ในฐานะ “ผู้บริโภค” ก็เริ่มเปลี่ยนไปจากยุคคุณแม่ ตอนนั้นฟ้าใสเปิดบัญชีออมทรัพย์ผ่านแอปพลิเคชันในมือถือได้ภายในเวลาแค่ไม่กี่นาที โดยไม่ต้องเสียเวลาเดินทางไปธนาคารอีกแล้ว และยังขอสินเชื่อส่วนบุคคลผ่านแอปพลิเคชันได้ ซึ่งถ้าเอกสารครบถ้วนก็อาจทราบผลภายในเวลาไม่กี่วัน หรือลงทุนออนไลน์โดยเปรียบเทียบแผนและผลตอบแทนได้ก่อนตัดสินใจ

ในวัยทำงาน ชีวิตทางการเงินของฟ้าใสและคนรุ่นเดียวกันย่อมมีความซับซ้อนมากขึ้น เพราะรายได้ได้จากหลากหลายทาง ทั้งงานประจำ งานฟรีแลนซ์ และการขายของออนไลน์ เพื่อนหลายคนของฟ้าใสก็เปลี่ยนจากที่เคยเป็นแค่ “คนซื้อ” มาเป็น “คนรีวิว” และก็เริ่มปักตะกร้ามาเป็น

“คนขาย” บางคนเปิดร้านค้าบนแพลตฟอร์ม e-commerce ด้วยเลย เงินที่ขายของได้จะเข้าผ่านบัญชีออนไลน์ที่ผูกไว้กับแพลตฟอร์มโดยอัตโนมัติ และมีสติปรายรับในแต่ละวัน ซึ่งช่วยให้บริหารจัดการง่ายกว่าเมื่อ 53 ปีที่แล้ว ที่แม่ค้าต้องหอบเงินที่ค้าขายได้ไปฝากเข้าบัญชีธนาคารทุกวัน หลังปิดร้านยังต้องกลับมาทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายอีก

หลังจากทำงานมา 10 ปี ฟ้าใสสะสมประสบการณ์มากพอที่จะออกมาทำตามฝัน คือการก้าวมาเป็น “ผู้ประกอบการ” เต็มตัว พร้อมโอเคเสียสินค้าใหม่ ๆ ที่ไม่เคยมีมาก่อน แต่ยังคงการเงินทุนเพิ่มสักก้อน ฟ้าใสผู้ไม่เคยเปิดบริษัทนับว่าเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยง กว่าธนาคารจะให้กู้มาเปิดกิจการก็ต้องเตรียมเอกสารและข้อมูลมากมาย

ระบบการเงินปัจจุบันอาจยังล้าสมัยที่จะให้โอกาสกับธุรกิจใหม่ ๆ โดยเฉพาะกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูง แต่ในอนาคตอันใกล้พลังของข้อมูลจะเข้ามาช่วยแก้ปัญหาเหล่านี้ให้ดีขึ้น

เพราะสถาบันการเงินจะนำข้อมูลจากหลายแหล่งมาใช้ ร่วมกับการประเมินรายรับ-รายจ่าย และวินัยทางการเงิน ของลูกค้าเพิ่มเติม เช่น พฤติกรรมการชำระหนี้ ประวัติ การใช้และจ่ายค่าสาธารณูปโภคอย่างค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ซึ่งก็จะช่วยให้ผู้ใช้บริการทางการเงินมีความมั่นใจ ที่จะปล่อยกู้มากขึ้น

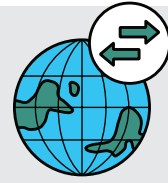
นอกจากนี้ แบงก์ชาติอยู่ระหว่างผลักดันการจัดตั้งธนาคาร พาณิชย์ไร้สาขาหรือ “Virtual Bank” ที่จะเข้ามาตอบโจทย์ ลูกค้ากลุ่มที่ยังไม่มีบริการตรงกับความต้องการ (unserved) หรือยังไม่เพียงพอ (underserved) เพื่อเป็นทางเลือกให้ คนทั้งสองกลุ่มเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่ายขึ้น ด้วยการทำให้ ระบบการเงินมองเห็น “ข้อมูล” ของคนเหล่านั้นตามแบบ ที่พวกเขาเป็น ไม่ว่าจะเป็วินัยการเงิน หรือความสามารถ ในการหารายได้มาชำระหนี้ Virtual Bank จะตอบโจทย์ ส่วนบุคคล ภายใต้งานที่เมาะสมกับข้อมูลและความเสี่ยง ของแต่ละคนได้นั่นเอง

ด้วยไอเดียที่แปลกใหม่ สินค้าของฟ้าใสก็ไปเข้าตาบริษัท ใหญ่ในประเทศสิงคโปร์ มีการเจรจาไปจนสรุปคำสั่งซื้อ การรับโอนเงินมัดจำก็ทำได้ง่าย ๆ ผ่านระบบการชำระเงิน ที่เชื่อมโยงระหว่างไทย-สิงคโปร์อย่าง PromptPay-PayNow ที่สำคัญระบบนี้มีค่าธรรมเนียมต่ำ ร้านค้าเล็ก ๆ ของฟ้าใส จึงประหยัดต้นทุนไปได้เยอะ

รู้หรือไม่ว่า?

ไทยมีการเชื่อมโยงระบบการชำระเงินระหว่าง ประเทศด้วย QR code แล้วกับ 9 ประเทศ และ 1 เขตเศรษฐกิจพิเศษ⁴ ได้แก่ ญี่ปุ่น กัมพูชา เวียดนาม มาเลเซีย อินโดนีเซีย สิงคโปร์ อองกง ลาว เกาหลี และจีน

โดยในปี 2568

ธุรกรรม Cross-border QR payment มีจำนวนถึง **7.3 ล้านรายการ** และมีมูลค่าสูงถึง **5,900 ล้านบาท**

นอกจากนี้ การทำธุรกรรมระหว่าง PromptPay ของไทยและ PayNow ของสิงคโปร์ ยังสูงถึง **926,000 รายการ**เลยทีเดียว

CROSS-BORDER QR PAYMENT

⁴ “การเชื่อมโยงระบบชำระเงินระหว่างประเทศ (Cross-border Payment).” (2026). ธนาคารแห่งประเทศไทย

5

วัยชรา กับความน่ากลัวของโลกยุคดิจิทัล

วันเวลาผ่านไป ฟ้าใสแก่ตัวลงในขณะที่เทคโนโลยีทันสมัยขึ้นเรื่อยๆ การเงินเปลี่ยนแปลงไปจนกลายเป็นเรื่องซับซ้อนหลายเท่าเมื่อเทียบกับครั้งที่เธอยังเยาว์วัย ไม่เพียงแต่การฝากหรือโอนที่เปลี่ยนไป แต่มีจรรยาที่นำเอาเทคโนโลยีอย่าง AI Deepfake มาหลอกให้เพื่อนของเธอเชื่อจนสนิทใจ โอนเงินให้ไปลงทุนใน “คริปโทฯ” หมดทั้งบัญชี

สำหรับคนสูงวัยแล้ว เทคโนโลยีที่ซับซ้อนมาก ๆ อาจไม่ได้จำเป็นต่อการใช้ชีวิตประจำวัน พวกเขาต้องการบริการทางการเงินที่ใช้สะดวกและปลอดภัย ไม่อยากเป็นภาระของครอบครัว ไม่ต้องพึ่งพาลูกหลานทุกการใช้จ่าย และที่สำคัญคือไม่ต้องกังวลว่าจะถูกหลอกและเสียเงินก้อนสุดท้ายในชีวิตไป

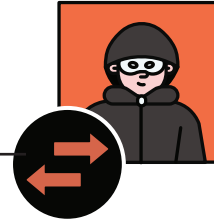

จากข้อมูล ไตรมาสที่ 4 ปี 2568 มีคนไทยถูกหลอกโอนเงินไปให้มิจฉาชีพถึง 39,039 เคส มูลค่าความเสียหายสูงถึง 5,443 ล้านบาท โดยผู้สูงอายุถือเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญของมิจฉาชีพ เพราะมักไม่เท่าทันความก้าวหน้าของเทคโนโลยี อีกทั้งยังถูกหลอกให้ตกใจได้ง่าย จึงมีโอกาสที่จะตกเป็นเหยื่อได้ค่อนข้างมาก สอดคล้องกับข้อมูลจาก Thai Police Online ที่แสดงให้เห็นว่าผู้ที่อายุสูงกว่า 60 ปีขึ้นไป มีมูลค่าความเสียหายเฉลี่ยสูงที่สุด

คนไทยถูกหลอกโอนเงิน

ไปให้มิจฉาชีพ

39,039 เคส

มูลค่าความเสียหาย

สูงถึง 5,443 ล้านบาท

เพื่อแก้ปัญหาภัยทุจริตทางการเงิน แบงก์ชาติจึงได้ร่วมกับผู้ให้บริการในภาคการเงินเพื่อยกระดับการป้องกัน ตรวจสอบ และรับมืออย่างต่อเนื่อง โดยแบงก์ชาติตระหนักดีว่า รากฐานที่สำคัญในยุคการเงินดิจิทัลนั้น ไม่อาจพึ่งพิงแค่เพียงความเข้มแข็งของผู้ให้บริการอย่างเดียวได้ แต่จะต้องส่งเสริมผู้ใช้บริการทางการเงินให้เข้มแข็งด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ ก็เพื่อให้เทคโนโลยีดิจิทัลสามารถยกระดับ “คุณภาพชีวิต” ของผู้คนได้อย่างแท้จริง

เรื่องราวของฟ้าใสสะท้อนให้เห็นว่า แท้จริงแล้วสิ่งที่คนหนึ่งควรได้รับเพื่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทั้งความต้องการพื้นฐาน การศึกษา การดูแลสุขภาพ ความปลอดภัย และโอกาสในการทำงาน ไม่แตกต่างกันไปจากยุคของอาจารย์ป่วยเลย แต่คนไทยในยุคการเงินดิจิทัลมีอีกหลายปัจจัยที่เข้ามายกระดับคุณภาพชีวิต ไม่ว่าจะเป็นระบบชำระเงินที่มีประสิทธิภาพและปลอดภัย ความรู้ทางการเงินที่เท่าทัน ต้นทุนทางการเงินที่สร้างโอกาสและความเป็นธรรมในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพราะนี่คือส่วนหนึ่งของ “คุณภาพชีวิต” ที่ทุกคนควรได้รับอย่างเท่าเทียม

และนี่คือโลกการเงินดิจิทัล ที่พระสยาม BOT Magazine ได้พาทุกท่านไปสำรวจเพื่อสืบสานปณิธานยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้คนตามอาจารย์ป่วย 53 ปีให้หลัง ในแบบฉบับของแบงก์ชาติ

4 เทรนด์ใหม่ การเงินโลก

ตอบโจทย์-ฉลาด-ว่องไว-จับได้ไม่หลุด

THE END OF THE RULES-BASED INTERNATIONAL ORDER

เป็นวลีเด็ดจากบทสรุปสุนทรพจน์ของมาร์ก คาร์นีย์ นายกรัฐมนตรีแคนาดาที่งาน World Economic Forum 2026 การกล่าวสุนทรพจน์ครั้งนี้กลายเป็นเหตุการณ์สำคัญที่ตอกย้ำความเปลี่ยนแปลงระดับโลก เพราะนี่เป็นครั้งแรกที่ผู้นำชาติมหาอำนาจประกาศต่อสาธารณชนอย่างเป็นทางการว่า (ระเหยียบ) โลกแบบที่เรารู้จักได้จบลงไปแล้ว¹

แม้วลีนี้ดูเหมือนจะมุ่งไปที่การแข่งขันทางภูมิรัฐศาสตร์ (geopolitics) แต่ความเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่อาจเกิดขึ้นย่อมกระทบต่อเศรษฐกิจการเงินอย่างมีนัยสำคัญ เพราะเมื่อระเหยียบโลกเปลี่ยน เศรษฐกิจการเงินโลกก็ย่อมเปลี่ยน และในทางกลับกัน เมื่อเศรษฐกิจการเงินโลกเปลี่ยน ระเหยียบโลกก็ย่อมต้องเปลี่ยนด้วยเช่นกัน

ในปี 2569 เศรษฐกิจการเงินโลกกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างที่ไม่น้อยไปกว่าระเหยียบโลกใหม่ สิ่งที่กำลังเกิดขึ้นอาจจะเปลี่ยนพฤติกรรมทางการเงินของพวกเราไปโดยไม่รู้ตัว

บทความนี้ขอพาทุกท่านไปสำรวจ 4 เทรนด์ใหญ่ที่จะกำหนดความเป็นไปของโลกการเงิน

¹ "Davos 2026: Special address by Mark Carney, Prime Minister of Canada". (2026). World Economic Forum.

1

FAST PAYMENT การโอนไวที่ไปไกลขึ้น

หลายปีก่อน การโอนเงิน 5,000 บาทข้ามธนาคาร หมายความว่าอีกฝ่าย “อาจได้รับพรุ่งนี้” และถ้าบังเอิญทำธุรกรรมช่วงสุดสัปดาห์ ก็อาจจะต้องรอนเงินเข้าวันจันทร์ แต่ทุกวันนี้การเดินทางของเงินที่โอนนั้นไปถึงปลายทางภายในเวลาไม่กี่วินาที

การโอนเงินแบบรวดเร็วทันที (Fast Payment Systems: FPS) ไม่ใช่แค่ความสะดวกส่วนบุคคลเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการเปลี่ยนผ่านเศรษฐกิจทั้งระบบ การศึกษาในปี 2566 ประเมินว่า การโอนเงินแบบ Fast Payment มีส่วนช่วยให้ผลผลิตทางเศรษฐกิจ (economic output) ใน 40 กว่าประเทศทั่วโลกเพิ่มขึ้นรวมกว่า 164,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และในประเทศที่การเปลี่ยนผ่านเกิดขึ้นอย่างเป็นระบบและรวดเร็วอย่างประเทศไทย ระบบโอนเงินไว “PromptPay” อาจมีส่วนช่วยเพิ่มผลผลิตทางเศรษฐกิจของประเทศได้อีก 2% ของจีดีพีคาดการณ์ปี 2569²

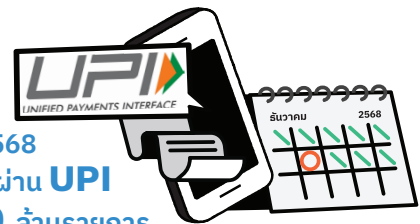
ไทยอยู่แถวหน้าของกระแสนี้ โดย ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2569 มีปริมาณธุรกรรมเฉลี่ยที่ 84.2 ล้านรายการต่อวัน และมีผู้ลงทะเบียนใช้ PromptPay เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ถึง 4.7 ล้านหมายเลข รวมทั้งหมดมีผู้ลงทะเบียนแล้วกว่า 92.2 ล้านหมายเลข ธนาคารเพื่อการชำระหนี้ระหว่างประเทศ (BIS) จัดไทยให้อยู่ในกลุ่มประเทศที่ระบบ Fast Payment เติบโตเร็วที่สุดในโลก³ แต่ไทยไม่ได้โดดเด่นเดียวในการปฏิวัตินี้ เศรษฐกิจของประเทศอื่นจะช่วยให้เราเห็นภาพชัดขึ้นว่าเทรนด์นี้กำลังพาโลกไปทางไหน

อินเดียเป็นอีกหนึ่งประเทศที่ระบบ Fast Payment กลายเป็น “ตัวพลิกเกมเศรษฐกิจ” อย่างที่รู้ๆ กันว่า อินเดียเป็นประเทศขนาดใหญ่ที่มีประชากรกว่า 1,400 ล้านคน การจะทำให้ทุกคนเข้าถึงบริการทางการเงินจึงเป็นความท้าทายอย่างยิ่ง

ในปี 2559 ธนาคารกลางอินเดียเปิดตัวระบบ Unified Payments Interface (UPI) เป็นโครงสร้างพื้นฐานระบบ Fast Payment ที่มีเป้าหมายให้ชาวอินเดียได้รับบริการที่สะดวกรวดเร็ว และสนับสนุนกลุ่มที่เข้าไม่ถึงบริการธนาคารแบบดั้งเดิม ให้กลับเข้ามาอยู่ในระบบได้ผ่านเศรษฐกิจดิจิทัล การใช้งาน UPI ก็คล้ายกับ PromptPay ที่คนไทยคุ้นเคย ผู้ใช้จะต้องมีบัญชีธนาคารและแอปพลิเคชัน UPI เมื่อต้องการใช้งาน จะเลือกธนาคารที่ต้องการใช้ แล้วโอนผ่านเบอร์โทรศัพท์หรือ UPI ID (เป็นชื่อที่จำง่าย ๆ เช่น friend@upi) หรือสแกน QR code ก็ได้

หลังจากดำเนินการมาเกือบทศวรรษ UPI ได้รับการยกย่องว่าเป็นการปฏิวัติทางการเงินที่สามารถยกระดับคุณภาพชีวิตให้ผู้คนได้ โดยเดือนธันวาคม 2568 เพียงเดือนเดียวมีปริมาณธุรกรรมผ่าน UPI สูงถึง 21,630 ล้านรายการ และในปี 2567-2568 UPI ครองตลาดธุรกรรมรายย่อยไปแล้วกว่า 84%⁴ โดยกลุ่มที่ได้ประโยชน์จากระบบนี้อย่างมากคือ บุคคลทั่วไปและร้านค้าขนาดเล็กทั้งในเมืองและชนบทที่เคยเข้าไม่ถึงบริการทางการเงิน นอกจากนี้ ธนาคารยังใช้ประวัติการทำธุรกรรม UPI เป็นฐานในการปล่อยสินเชื่อให้กับกลุ่มที่เคยถูกมองข้าม และมีแผนจะขยายผลไปยังประเทศเพื่อนบ้านอีกด้วย

เดือนธันวาคม 2568
ปริมาณธุรกรรมผ่าน UPI
สูงถึง 21,630 ล้านรายการ

² “Fast payments offer potential for faster digital financial inclusion and faster growth.” (2023). World Bank.

³ “Fast payments: design and adoption.” (2024). BIS Quarterly Review.

⁴ “2024-2025 Annual Report.” (2026). Central Bank of India.

ในอนาคต ระบบ Fast Payment ทั่วโลกกำลังจะถูกต่อยอดให้กว้างไกลยิ่งขึ้น ประเทศไทยก็กำลังก้าวต่อจากความสำเร็จของ PromptPay ไปสู่ความเชื่อมโยงระดับภูมิภาคผ่าน

Project Nexus

ซึ่งเป็นโครงการนำร่องของ BIS Innovation Hub
ที่ในระยะแรกจะเชื่อมระบบ Fast Payment ของ

6 ประเทศในอาเซียน

ได้แก่ ไทย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ อินเดีย และ
อินโดนีเซีย ก่อนจะขยายไปสู่ระดับโลกในระยะต่อไป

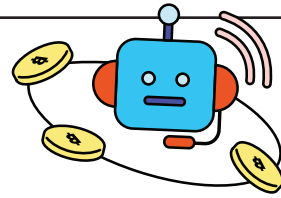
และคาดว่าจะเริ่มใช้งานได้จริงภายในปี 2569
ซึ่งหมายความว่าในอนาคตอันใกล้ การโอนเงิน
จาก PromptPay ไปยังบัญชีในอินเดียอาจเร็วขึ้น
ไม่ต่างจากการโอนภายในประเทศ

อย่างไรก็ตาม ความสะดวกรวดเร็วและความเร็วไม่ได้มีแค่ด้านบวก การโอนเงินแบบทันทีที่หมายความว่า “หน้าต่างเวลา” ที่จะยกเลิกหรืออายัดธุรกรรมแทบไม่มีอยู่ มิฉะนั้นผู้ดีถึงขั้นนี้ และออกแบบกลยุทธ์ให้เล่นกับพฤติกรรม “ความรีบความตกใจ และความกลัว” ของเหยื่อโดยตรง ความเสียหายส่วนใหญ่ในยุคนี้นี้จึงไม่ได้เกิดจาก “ความไม่รู้” แต่เกิดจากพฤติกรรมของเหยื่อ

โจทย์ของผู้กำกับดูแลจึงไม่ใช่การเลือกระหว่าง “ความเร็ว” กับ “ความปลอดภัย” แต่เป็นการทำให้สมดุลที่สุดในยุคที่เงินเดินทางเร็วกว่าการตัดสินใจอย่างเป็นทางการเป็นเหตุเป็นผลของมนุษย์

2

เมื่อ AI เข้ามาตั้งอยู่ในธุรกรรมของคุณ

ในปี 2569 Artificial Intelligence (AI) ไม่ใช่แค่เครื่องมือเสริมแต่กำลังกลายเป็น “พนักงานเงา” ที่มีส่วนร่วมในหลายขั้นตอน บริการทางการเงิน ตั้งแต่การอนุมัติสินเชื่อ การประเมินความเสี่ยง การตรวจจับการฉ้อโกง ไปจนถึงการแนะนำการลงทุน โดยมีตัวอย่างการนำไปใช้จริงในหลายประเทศ

ตามที่เราคุยกันไปเกี่ยวกับ Fast Payment ของประเทศอินเดีย ก็มีบริษัทฟินเทคหลายแห่งนำประวัติธุรกรรม UPI ยอดขายรายวัน ไปจนถึงพฤติกรรมการใช้แอปฯ ไปประเมินความสามารถในการชำระหนี้ของผู้ประกอบการขนาดเล็กที่เคยถูกปฏิเสธสินเชื่อจากธนาคาร ผลลัพธ์คือเจ้าของร้านค้าขนาดเล็กหรืออยู่ในพื้นที่ห่างไกลที่ไม่เคยมีเอกสารพร้อมก็มีโอกาสกู้เงินเพื่อต่อยอดธุรกิจได้ครั้งแรกในชีวิต

ธนาคารกลางสิงคโปร์ (Monetary Authority of Singapore: MAS) เป็นหนึ่งในหน่วยงานกำกับดูแลที่นำ AI มาใช้อย่างเป็นระบบมากที่สุดเอเชีย ผ่านกรอบ Veritas ซึ่งเป็นชุดแนวทางและเครื่องมือที่ให้สถาบันการเงินทดสอบว่าระบบ AI ของตนมีความยุติธรรม โปร่งใส และตรวจสอบได้ตามหลัก FEAT (Fairness, Ethics, Accountability, Transparency)

ในระดับธนาคาร Oversea-Chinese Banking Corporation (OCBC) ได้นำ AI มาใช้ตรวจจับธุรกรรมผิดปกติดำเนินการตั้งแต่ปี 2563 ในปีแรกที่ใช้งานสามารถ

**ลดการแจ้งเตือน
ที่ไม่ใช่ภัยจริง (false alerts) ได้ 35%⁵**
**ลดการดำเนินการที่ไม่จำเป็น
และกีดกันความเสียหายจากการฉ้อโกง
ได้ราว 8 ล้านดอลลาร์สิงคโปร์⁶**

⁵ “OCBC Bank is the First Singapore Bank to Tap Artificial Intelligence and Machine Learning to Combat Financial Crime.” (2017). OCBC.

⁶ “OCBC Bank and SAS wage war on fraud with award-winning digital surveillance system.” (2022). Asian Banking & Finance.

อย่างไรก็ตาม การนำ AI มาใช้ก็มีความเสี่ยงใหม่ที่เราคาดไม่ถึง เพราะปัจจุบัน AI ซ้ำซ้อนเกินกว่าที่จะอธิบายระบบคิดและตัดสินใจ หรือที่เรียกกันว่าปัญหา “กล่องดำ” (black box) คือ ความเสี่ยงที่เกิดจาก AI ที่เก็บข้อมูลไว้จำนวนมาก สามารถบอกได้ว่ากลุ่มไหนมีความเสี่ยงทางการเงิน แต่อาจจะอธิบายไม่ได้ว่าทำไม

ส่วนหนึ่งที่เพิ่มความซับซ้อนของปัญญาประดิษฐ์คือการมี “อคติซ่อนเร้น” (hidden bias) จากการเรียนรู้ข้อมูลในอดีต ถ้าข้อมูลนั้นมีอคติอยู่แล้ว AI ก็จะเรียนจดจำ และนำมาใช้ต่อที่น่ากังวลกว่านั้นคือ กระบวนการนี้จะกลายเป็นวงจร กลุ่มที่เคยถูก AI ปฏิเสธ อาจจะยังมีประวัติ “ถูกปฏิเสธ” สะสมในข้อมูล AI รุ่นต่อไปก็จะเรียนรู่ว่านี่คือ “กลุ่มเสี่ยง” และจะปฏิเสธวนต่อไปแบบนี้เรื่อย ๆ

ประเทศเนเธอร์แลนด์จ่ายค่าบทเรียนราคาแพงจากอคติของ AI เมื่อปี 2556 กรมภาษีและสวัสดิการ (Belastingdienst) เริ่มนำระบบประเมินหาความเสี่ยงมาคัดกรองผู้ทุจริตเงินอุดหนุนค่าเลี้ยงดูบุตร ระบบนี้จะเรียนรู้ด้วยตัวเองจากข้อมูลความเสี่ยงในอดีต เมื่อบวกกับการเลือกใช้ปัจจัย “มีสัญชาติที่สอง” เป็นตัวแปรความเสี่ยงร่วมด้วย ผลที่ได้คือกว่า 26,000 ครอบครัวถูกกล่าวหาว่าทุจริตจากการทำผิดเล็กน้อย เช่น ลืมเซ็นเอกสาร และโดนบังคับให้คืนเงินอุดหนุนทันที บางรายต้องคืนหลายหมื่นยูโร บางครอบครัวล้มละลาย บางรายสูญเสียบ้าน บางคู่ถึงขั้นหย่าร้าง ต่อมารัฐบาล

ทั้งคณะประกาศลาออกในปี 2564 โดยนายกรัฐมนตรี Mark Rutte ออกมาขอโทษต่อสาธารณชน และรัฐบาลต้องจ่ายค่าชดเชยรวมกว่า 4,000 ล้านยูโร⁷

สิ่งที่ทำให้กรณีเนเธอร์แลนด์น่าศึกษาอย่างยิ่งคือ ระบบดังกล่าวไม่ได้ถูกออกแบบมาเพื่อเลือกปฏิบัติตั้งแต่ต้น แต่ตัวแปร “สัญชาติ” เป็นสัญญาณที่มีอยู่ในข้อมูลอยู่แล้ว และ AI ก็หยิบมันขึ้นมาใช้เพราะมันทำนายผลได้ดีในทางสถิติ โดยไม่มีใครสังเกตเห็นกำลังทำให้ความไม่เท่าเทียมกลายเป็นระบบไป

อีกความเสี่ยงหนึ่งจากการใช้ AI คือ “ความเสี่ยงเชิงระบบ” ซึ่งคณะกรรมการเสถียรภาพทางการเงิน (Financial Stability Board: FSB) องค์การระหว่างประเทศที่จัดตั้งขึ้นโดยกลุ่มประเทศ G20 ที่ว่า หากทุกธนาคารพึ่ง AI และโครงสร้างคล้ายจากผู้ให้บริการไม่กี่รายเหมือนกัน เมื่อเกิดปัญหาขึ้นก็อาจล้มไปพร้อม ๆ กัน ทั้งระบบเหมือนดอมิโน อีกความเสี่ยงที่ใกล้ตัวคนทั่วไปมากที่สุด คือการโกงและหลอกลวงด้วย AI กำลังก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วจนเราอาจรับมือและปรับตัวได้ไม่ทัน⁸

3

เมื่อทุกสิ่ง กลายร่างเป็นโทเคน

สมมติว่าคุณตกลงซื้อพันธบัตรรัฐบาลมูลค่า 100,000 บาท ในระบบปัจจุบัน เงินจะออกจากบัญชีของคุณทันที แต่กว่าพันธบัตรจะ “ถึงมือ” คุณอาจต้องรอ 1-2 วัน เพราะมีขั้นตอนการระงับยอด การยืนยัน และการโอนสิทธิ์ผ่านคนกลาง คั่นอยู่หลายชั้น

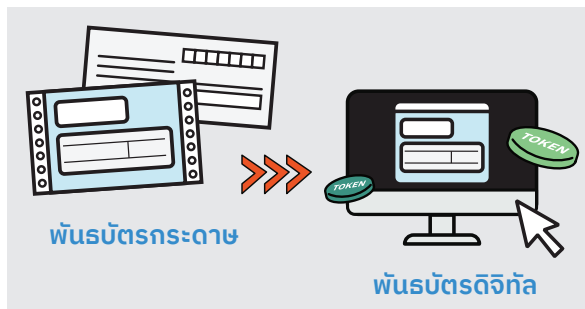
นักการเงินเรียกปัญหานี้ว่า “เงินกับสินทรัพย์ไปคนละจังหวัด” ซึ่งฟังดูเป็นเรื่องเทคนิค แต่ในทางปฏิบัติหมายถึงต้นทุนแฝงมหาศาลที่สะสมทั่วทั้งระบบ และท้ายที่สุดก็สะท้อนกลับมาในรูปค่าธรรมเนียมที่ผู้ใช้บริการจ่ายทุกวัน

⁷ “Dutch government faces collapse over child benefits scandal.” (2021). The Guardian.

⁸ “The Financial Stability Implications of Artificial Intelligence.” Report to the G20. (2024). Financial Stability Board.

แต่เทคโนโลยีดิจิทัลกำลังเข้ามามีบทบาทสำคัญในการแก้ปัญหาที่ภายใต้กระบวนการ Tokenization คือการ “แปลงสิทธิความเป็นเจ้าของ” ในสินทรัพย์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นพันธบัตร หน่วยกองทุน หุ้น ไปจนถึงอสังหาริมทรัพย์ ให้กลายเป็น “โทเคน” ที่มีสถานะชัดเจนบนระบบบัญชีที่ตรวจสอบได้ และโทเคนนั้นสามารถโอนเปลี่ยนมือ แบ่งย่อย หรือชำระราคาได้ โดยไม่ต้องรอขั้นตอนหลังบ้านหลายขั้นอีกต่อไป

ลองจินตนาการง่าย ๆ แบบนี้ว่า แทนที่พันธบัตรจะเป็น “เอกสารที่อยู่ในระบบทะเบียน” แต่เมื่อผ่านกระบวนการ Tokenization แล้ว “พันธบัตรกระดาษ” จะกลายเป็น “พันธบัตรดิจิทัล” ที่โอนได้ในไม่กี่วินาที

แต่ที่น่าตื่นตันทันทีที่นั่นคือความสามารถในการ “แบ่งย่อย” (fractional ownership) สมมติว่าอาคารสำนักงานมูลค่า 500 ล้านบาทถูกแปลงเป็นโทเคนหนึ่งล้านหน่วย เราก็สามารถซื้อสิทธิความเป็นเจ้าของเพียงเสี้ยวหนึ่งด้วยเงินไม่กี่พันบาท และรับผลตอบแทนตามสัดส่วน ประตู่ที่เคยเปิดเฉพาะนักลงทุนรายใหญ่จะเปิดกว้างขึ้นสำหรับทุกคน และโลกอนาคตนี้กำลังเกิดขึ้นแล้วในหลายที่ทั่วโลก

ในปี 2565 ธนาคารกลางสิงคโปร์เปิดตัว Project Guardian ร่วมกับ JPMorgan DBS และ Marketnode เพื่อทดสอบการออกพันธบัตรดิจิทัลและการกู้ยืมผ่านสินทรัพย์โทเคนบนระบบ blockchain ผลลัพธ์ที่น่าสนใจที่สุดคือ สามารถทำธุรกรรมที่ปกติแล้วต้องใช้เวลาสองวันให้เสร็จสิ้นแบบเกือบทันที และลดต้นทุนการดำเนินงานได้อย่างมีนัยสำคัญ⁹ โพรเจกต์นี้แสดงให้เห็นว่า Tokenization ไม่ใช่แค่แนวคิดในกระดาษ แต่ใช้ได้จริงในตลาดทุนระดับโลก

ในเดือนกุมภาพันธ์ 2566 รัฐบาลฮ่องกงออกพันธบัตรเพื่อสิ่งแวดล้อม (green bond) ในรูปแบบโทเคนมูลค่า 800 ล้านดอลลาร์ฮ่องกง นับเป็นพันธบัตรรัฐบาลโทเคนฉบับแรกของโลกที่ออกในตลาดจริง (ไม่ใช่แค่การทดลอง) บนแพลตฟอร์มของ Goldman Sachs โดยมีธนาคารกลางฮ่องกงทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการชำระราคา (clearing house) ประโยชน์ที่เห็นได้ชัดคือการชำระราคาที่เร็วขึ้น ต้นทุนที่ต่ำลง และความโปร่งใสที่ตรวจสอบได้ง่ายกว่าระบบดั้งเดิม¹⁰

อย่างไรก็ตาม เทรนด์นี้ยังอยู่ในช่วงต้น และองค์การระหว่างประเทศว่าด้วยคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์ (International Organization of Securities Commissions: IOSCO) เตือนอย่างชัดเจนว่า ผู้ลงทุนอาจสับสนระหว่างสิทธิการ “ถือโทเคน” กับ “ถือสินทรัพย์จริง” ซึ่งไม่ใช่สิ่งเดียวกันเสมอไป ตัวอย่างที่เป็นประเด็นในยุโรปคือ หุ้นโทเคนบางประเภทที่ผูกราคากับหุ้นจริง แต่ไม่ได้ให้สิทธิผู้ถือหุ้น เช่น สิทธิออกเสียงหรือสิทธิรับเงินปันผลโดยตรง ผู้ลงทุนที่ไม่อ่านรายละเอียดให้ดีๆ ซื้อสิ่งที่ “ดูเหมือนหุ้น” แต่ไม่ใช่หุ้นจริง และเมื่อเกิดปัญหา ก็ไม่มีสิทธิตามกฎหมายเหมือนผู้ถือหุ้นทั่วไป¹¹

⁹ “Project Guardian: Building a Tokenised, Open & Interoperable Financial Ecosystem.” (2025). USAFE.

¹⁰ “HKMA Issues Government Green Bond under the Tokenisation Pilot.” (2023). Hong Kong Monetary Authority.

¹¹ “Tokenization of Financial Assets.” (2025). The Board of the International Organization of Securities Commissions.

Tokenized Stocks Surge to Record \$1.2 Billion Market Valuation

By Hanan Zuhray January 3rd, 2026

Tokenized stocks hit a new all-time high as market cap reaches \$1.2 billion, driven by rising demand for blockchain-based equity access.

ที่มาภาพ : coinmania.com

BIS ซึ่งในรายงานประจำปี 2568 ว่าอนาคตของระบบการเงินจะเป็น “โทเคน” ที่ทั้งเงินธนาคารกลาง เงินธนาคารพาณิชย์ และสินทรัพย์ต่าง ๆ ล้วนอยู่ในรูปแบบดิจิทัลบนโครงสร้างพื้นฐานเดียวกัน¹²

สำหรับประเทศไทย ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) อยู่ในช่วงสนับสนุนให้เอกชนศึกษาและพัฒนานวัตกรรมทางการเงินที่มีการประยุกต์ใช้ Tokenization เช่น Tokenized Deposit และ Tokenized e-money ผ่านกลไก Regulatory Sandbox โดยยังคงปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่มีในปัจจุบัน เพื่อติดตามและประเมินความพร้อมก่อนให้บริการในวงกว้าง

By Patiphan Santivarotai

กุมภาพันธ์ 19, 2025

เปิด 8 บริษัทนำร่อง Programmable Payment 'SCB-กสิกร-กรุงศรี-บิ๊กลับ-ทรู' เตรียมลุยทดสอบปี 25

ที่มาภาพ : siamblockchain.com

ทั้งนี้ สำหรับ THB stablecoin ซึ่งเป็นบริการชำระในรูปแบบใหม่ ธปท. เปิดโครงการทดสอบนวัตกรรมชำระราคาที่มีการกำหนดเงื่อนไขอัตโนมัติ (Programmable Payment) ภายใต้ Enhanced Regulatory Sandbox ซึ่งเป็นอีกสัญญาณว่าเทคโนโลยีทางการเงินไทยกำลังเดินในเส้นทางเดียวกับโลก

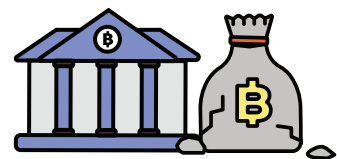

4

เมื่อภูมิรัฐศาสตร์กำลังเขียนกติกาการเงินโลกใหม่

ในงาน Munich Security Conference เมื่อกลางเดือนกุมภาพันธ์ 2569 เรย์ ดาลิโอ (Ray Dalio) หนึ่งในนักการเงินที่ทรงอิทธิพลทางความคิดมากที่สุดในโลกกล่าวบนเวทีเสวนาว่า “ระเบียบการเงินโลกกำลังพังทลายลง” ประโยคดังกล่าวนี้กลายเป็นพาดหัวข่าวทั่วโลก และทำให้แวดวงเศรษฐกิจการเงินโลกกลายเป็นที่สนใจ

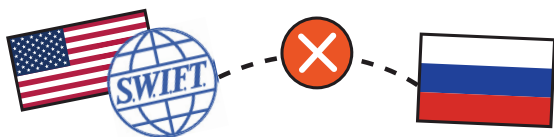
หลังการประชุมไม่กี่ชั่วโมง ดาลิโอเผยแพร่วิดีโอกระหึ่มเป็นลายลักษณ์อักษรผ่านโซเชียลมีเดียส่วนตัวว่า โลกได้เข้าสู่ยุคที่ “กฎแห่งป่า” กลับมาให้เห็นเด่นชัดมากขึ้น จากเดิมที่ประเทศต่าง ๆ จะร่วมกันแก้ปัญหาผ่านองค์ระหว่งประเทศหรือกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นหลักยึดที่เป็นสากลร่วมกัน แต่ในยุคของกฎแห่งป่านี้ ประเทศมหาอำนาจจะทำในสิ่งที่ตนทำได้ เพื่อรักษาผลประโยชน์โดยไม่สนกฎเกณฑ์เดิม

¹² “The next-generation monetary and financial system.” (2025). Bank for International Settlements.

แม้บทวิเคราะห์ของดาโลจะเน้นไปที่การย้อนดูประวัติศาสตร์ การเปลี่ยนผ่านระเบียบการเงินโลก แต่ก็ชี้ให้เห็นแนวโน้มในปัจจุบันและอนาคตได้เป็นอย่างดีว่า แรงผลักดันจากปัจจัยเหล่านี้ทำให้หลายประเทศเริ่มตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้าง “โครงสร้างพื้นฐานทางการเงินทางเลือก” เพื่อลดการพึ่งพาระบบเดิม ๆ ที่อาจมีข้อจำกัดหรือความเปราะบางในเชิงอำนาจ

ตัวอย่างที่ชัดเจนคือ ความเปลี่ยนแปลงในระบบการโอนเงินระหว่างประเทศ แม้ระบบ SWIFT จะครองความเป็นระบบโอนเงินมาตรฐานโลก ครอบคลุมกว่า 11,500 สถาบันในกว่า 200 ประเทศ และเขตการปกครอง¹³ แต่การที่สหรัฐฯ และประเทศพันธมิตรตัดรัสเซียออกจากระบบ SWIFT ในปี 2565 ส่งสัญญาณที่ทรงพลังไปทั่วโลกว่า ท่ามกลางการแข่งขันด้านภูมิรัฐศาสตร์ที่มีความเข้มข้นขึ้นเรื่อย ๆ การพึ่งพาโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินของโลกเพียงระบบเดียวกลายเป็นความเสี่ยงผลที่ตามมาคือหลายประเทศเร่งพัฒนาระบบทางเลือกอย่างจริงจัง ในจุดนี้เทคโนโลยีจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญอย่างมากในการยกระดับระบบการชำระเงินของโลกให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ประเทศที่พัฒนาระบบการชำระเงินเป็นของตัวเองได้สำเร็จคือ จีนและรัสเซีย

ธนาคารกลางจีน (People Bank Of China: PBOC) เริ่มสร้างระบบ Cross-border Interbank Payment System (CIPS) ตั้งแต่ปี 2558 นับเป็นหมุดหมายสำคัญของการสร้างระบบ

ส่งข้อความทางการเงินระหว่างประเทศทางเลือกนอกจาก SWIFT แม้ในปัจจุบันการทำธุรกรรมผ่าน CIPS จะมีน้อยกว่า SWIFT หลายเท่า แต่ก็มีการเติบโตขึ้นเรื่อยๆ โดยในปี 2567 CIPS มีปริมาณธุรกรรมรวม 175 ล้านล้านหยวน (ราว 24 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) โดยเพิ่มขึ้นถึง 43% จากปี 2566¹⁴ เชื่อมต่อสถาบันการเงินใน 185 ประเทศ รวมถึงประเทศไทย

● THE WORLD ORDER IS BREAKING DOWN ●

RAY DALIO

ส่วนธนาคารกลางรัสเซีย (Central Bank of Russia: CBR) ได้พัฒนาระบบ System for Transfer of Financial Messages (SPFS) หลังถูกขูตัดออกจาก SWIFT ในปี 2557

ปัจจุบันมีสมาชิกราว 584 สถาบัน¹⁵ ส่วนใหญ่เป็นธนาคารรัสเซียและธนาคารในกลุ่มอดีตสหภาพโซเวียต รวมถึงธนาคารบางแห่งของจีนและอิหร่าน ปริมาณธุรกรรมและการเชื่อมต่อระหว่างประเทศยังจำกัดมากเมื่อเทียบกับ SWIFT แต่ SPFS ได้พิสูจน์ให้เห็นแล้วว่า เมื่อถูกบีบก็สามารถสร้างระบบสำรองได้

สำหรับประเทศไทย มีบางเทรนด์ที่คุ้นเคย และบางเทรนด์อาจจะยังดูไกลตัว แต่ก็ส่งผลกระทบต่อชีวิตจริงในอีกไม่ช้า ทิศทางของเงินบาท ต้นทุนการนำเข้า ราคาพลังงาน และแม้แต่ดอกเบี้ยบ้านล้วนผูกพันกับระเบียบการเงินโลกที่กำลังเปลี่ยนรูป ไทยในฐานะประเทศการค้าขนาดกลางที่มีหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจทั้งกับจีนและโลกตะวันตก จำเป็นต้องอ่านกติกาใหม่ให้ทันก่อนที่โลกการเงินจะเปลี่ยนไปตลอดกาล

¹³ "SWIFT Annual Review 2024: Key Statistics." (2024). SWIFT.

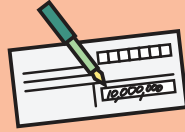
¹⁴ "Is China's cross-border payments network on the rise?" (2025). FXC Intelligence.

¹⁵ "Annual Report for 2024." (2025). Bank of Russia.

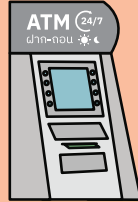
Cash

Cheque

Electronic Card

ATM

QR Payment

PromptPay

Mobile Banking

ท่องโลก
ระบบชำระเงินไทย
จาก “เงิน” ในกระเป๋า
สู่ “ข้อมูล” บนมือถือ

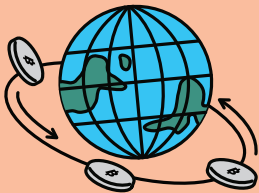
Internet Banking

E-Wallet

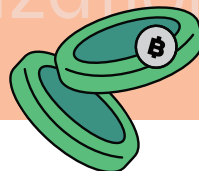
Cross-border payment

PromptBIZ

Tokenization & DLT

จำได้ไหม คุณเคยพกเงินสด ในกระเป๋าตังค์ เท่าไร?

สำหรับบางคนพอได้ยินคำถามนี้ คงทำให้ย้อนนึกไปถึงภาพจำในอดีตที่ต้องคอยนับเหรียญและธนบัตรในกระเป๋าว่ามีพอใช้จ่ายในชีวิตประจำวันหรือไม่ แต่คนรุ่นใหม่บางคนอาจจะไม่มีภาพจำเหล่านั้นแล้ว เพราะวิธีการชำระเงินของไทยได้เปลี่ยนแปลงไปมากในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ปัจจุบันผู้คนคุ้นเคยกับการรูดบัตรเครดิต การโอนและสแกนจ่ายผ่านแอปฯ บนโทรศัพท์มือถือมากกว่า ด้วยความสะดวกและคุ้นชินบางคนจึงไม่ได้พกเงินสดติดกระเป๋ามานานแล้ว

ขอชวนทุกท่านมาท่องโลก “ระบบการชำระเงินไทย” ที่ได้พัฒนาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันผ่านบทความนี้ ครั้งนี้ไม่ได้แค่บอกเล่าเรื่องราวของเทคโนโลยีระบบชำระเงินที่ก้าวหน้าไปเท่านั้น แต่ยังสะท้อนให้เห็นถึงโครงสร้างเศรษฐกิจ สังคม และพฤติกรรมทางการเงินของประชาชนที่เปลี่ยนแปลงไปอีกด้วย

เงินสด CASH

กับกระเป๋าตังค์คู่ใจ ที่พาไปด้วยทุกที่

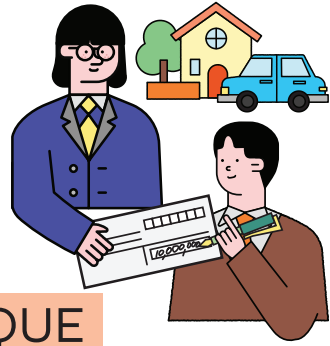

หากย้อนกลับไปเมื่อ 40-50 ปีก่อน ภาพคนยืนต่อแถวเพื่อใช้โทรศัพท์หยอดเหรียญมีให้เห็นได้ทั่วไป ธนบัตรใบละ 10 และ 20 บาทเป็นที่นิยมใช้ ส่วนธนบัตรใบละ 100 บาทถือว่ามีมูลค่าค่อนข้างสูง และไม่ค่อยถูกนำมาใช้จ่ายในชีวิตประจำวันบ่อยนัก

ในยุคที่ยังไม่มีการชำระเงินรูปแบบดิจิทัล คนไทยใช้จ่ายด้วยเงินสดเป็นหลัก การเดินทางไปทำธุรกรรมที่สาขาธนาคารเป็นเรื่องปกติ ไม่ว่าจะไปฝากเงิน ถอนเงิน โอนเงิน หรือชำระค่าสาธารณูปโภค จะเห็นว่าการทำธุรกรรมทางการเงินในสมัยนั้นมีต้นทุนค่อนข้างมาก ทั้งเรื่องเวลา การเดินทาง การรอกเอกสาร และการให้บริการที่จำกัดเวลาทำการ นอกจากนี้ยังมีปัญหาที่ทุกคนต้องเผชิญ ไม่ว่าจะเป็เงินสดไม่พอจ่าย เงินหาย หรือธนบัตรปลอม

แม้ปัจจุบันจะมีเทคโนโลยีทางการเงินให้เลือกใช้มากขึ้น ต้นทุนของแต่ละบริการก็ถูกลงหรือไม่เสียเงินเลย แต่เงินสดยังมีบทบาทสำคัญกับผู้ใช้งานหลายกลุ่ม และมีการพัฒนาทั้งวัสดุ การออกแบบลักษณะต่อต้านการปลอมแปลง ตลอดจนการบริหารจัดการ เพื่อให้เงินสดดูใหม่ สะอาดปลอดภัย และมีเพียงพอกับความต้องการใช้ในประเทศอยู่เสมอ

เช็ค
CHEQUE

**จ่ายเงินก้อนใหญ่
โดยไม่ต้องใช้เงินสด**

ประมาณช่วงปี 2490 เป็นต้นมา ระบบธนาคารไทยมีความมั่นคงขึ้นมาก จึงมีการนำ “เช็ค” มาให้บริการเพื่อรองรับการทำธุรกรรมที่มีมูลค่าสูง เช่น การซื้อขายที่อยู่อาศัย รถยนต์ การค้าระหว่างบริษัท โดยไม่ต้องนำเงินสดจำนวนมากติดตัวไปด้วย แต่ยังคงความน่าเชื่อถือสูงอยู่ เพราะเป็นการใช้ “คำสั่งจ่ายเงิน” จากธนาคารแทนเงินสดซึ่งใช้เป็นหลักฐานทางกฎหมายได้

การใช้จ่ายด้วยเช็คทำให้เกิดการพัฒนาระบบหักบัญชี (clearing) เพื่อให้ธนาคารสามารถโอนเงินระหว่างกันได้โดยไม่ต้องขนย้ายใบเช็ค ซึ่งปัจจุบันดำเนินการผ่านระบบหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คที่เรียกว่า

**“ICAS”
(IMAGED CHEQUE CLEARING
AND ARCHIVE SYSTEM)**

และมีบริษัท เนชั่นแนลไอทีเอ็มเอ็กซ์ จำกัด (NITMX) เป็นผู้ดำเนินการ ซึ่ง ICAS ถือเป็นบริการพื้นฐานสำคัญที่ช่วยเชื่อมโยงระบบเช็คของธนาคารให้มีประสิทธิภาพ

ATM

กดเงินสดกันใจไม่ต้องไปธนาคาร

ในยุคที่เงินสดถูกใช้อย่างแพร่หลาย เทคโนโลยีสำคัญที่เข้ามาสนับสนุนการใช้เงินสดก็ได้มาถึงประเทศไทยในปี 2525 เมื่อมีการนำเครื่องถอนเงินสดอัตโนมัติ (Automatic Teller Machine) หรือที่เราเรียกกันจนติดปากว่า “ATM” มาให้บริการ ประชาชนจึงถอนเงินสดได้ตามจุดที่มีตู้ ATM โดยไม่ต้องไปเขียนเอกสารถอนเงินถึงเคาน์เตอร์ธนาคาร

ในระยะต่อมา มีการขยายขอบเขตบริการของตู้ ATM เพิ่มเติม คือ นอกจากจะให้บริการถอนเงินและสอบถามยอดคงเหลือในบัญชีแล้วยังสามารถชำระเงิน เติมเงิน และโอนเงินผ่านตู้ ATM ได้อีกด้วย ไม่เพียงเท่านั้น ธนาคารยังนำเครื่องรับฝากเงินอัตโนมัติ (Cash Deposit Machine: CDM) มาให้บริการ ประชาชนจึงเข้าถึงทั้งการฝากและถอนเงินได้ตลอด 24 ชั่วโมง

**CDM:
CASH DEPOSIT
MACHINE**

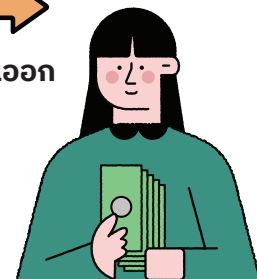
ฝากเข้า

**ATM:
AUTOMATIC TELLER
MACHINE**

ถอนออก

บัตรอิเล็กทรอนิกส์ ELECTRONIC CARD

รูดจ่ายปลอดภัย ไม่ต้องใช้เงินสด

ในช่วงที่เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์พัฒนาขึ้น บัตรเครดิตและบัตรเดบิตเป็นอีกทางเลือกที่ได้รับความนิยม เพราะชำระเงินได้สะดวกและรวดเร็ว ใช้ได้ทั้งกับร้านค้า และการซื้อสินค้าและบริการออนไลน์ ช่วยลดการพกเงินสดทำให้การทำธุรกรรมด้วยเงินก้อนใหญ่ปลอดภัยขึ้น

ปัจจุบันมีการพัฒนาบริการของบัตรเครดิตและบัตรเดบิตอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ตอบโจทย์บริบทการใช้ชีวิต เช่น การใช้บัตรแตะเพื่อจ่ายค่าบริการขนส่งสาธารณะ การใช้จ่ายผ่าน e-commerce หรือแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ โดยไม่ต้องกรอกเลขบัตรทุกครั้งที่มีการจ่ายด้วยการนำเทคโนโลยีอย่าง Tokenization มาใช้ และการรักษาความปลอดภัยผ่านรหัส OTP ซึ่งสร้างประสบการณ์การใช้จ่ายแบบไร้รอยต่อให้แก่ผู้ใช้งาน

INTERNET BANKING

ก้าวสำคัญ ของการทำ ธุรกรรมออนไลน์

ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยสร้างความเปลี่ยนแปลงให้กับระบบชำระเงินไทย การเข้ามาของ internet banking เมื่อประมาณ 20 ปีที่แล้ว ทำให้ประชาชนทำธุรกรรมต่าง ๆ เช่น ตรวจสอบรายการธุรกรรม โอนเงิน ชำระค่าใช้จ่าย ผ่านเว็บไซต์ได้ตลอดเวลาโดยไม่ต้องไปที่สาขานาคาการ ซึ่งเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของพฤติกรรมการทำธุรกรรมแบบดั้งเดิมไปสู่รูปแบบออนไลน์ในปัจจุบัน

อย่างไรก็ดี แม้ว่า internet banking จะเพิ่มความสะดวกและรวดเร็วให้บริการของธนาคาร แต่ยังมีข้อจำกัดค่อนข้างมาก เพราะต้องใช้งานผ่านคอมพิวเตอร์ที่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ตเสถียร เรียกได้ว่า “ดีขึ้นแต่ยังไม่สุด” แม้ปัจจุบันยังมีผู้ใช้งานอยู่ แต่ก็น้อยลงไปมาก เพราะการทำธุรกรรมผ่าน mobile banking สะดวกและเข้าถึงง่ายกว่า

MOBILE BANKING

เมื่อนาคาการ ย้ายมาอยู่บนฝ่ามือ

ในยุคที่ราคาสมาร์ทโฟนถูกลงจนคนจับต้องได้ มีฟังก์ชันการใช้งานที่หลากหลาย จึงกลายเป็นที่นิยมได้ในเวลาอันสั้น และเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สถาบันการเงินพัฒนาบริการในรูปแบบ mobile banking ซึ่งยกระดับความคล่องตัวของการทำธุรกรรมแบบก้าวกระโดด เรียกว่า “ทำได้ทุกที่ทุกเวลา” จนทำให้ผู้คนปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำธุรกรรมในชีวิตประจำวันไปจากหน้ามือเป็นหลังมือ โดยเฉพาะการเปลี่ยนจากเงินสดมาเป็นการโอนผ่านสมาร์ทโฟน นับได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของ “less-cash society” หรือสังคมที่คนใช้เงินสดน้อยลงอย่างแท้จริง

ก้าวสำคัญของการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานระบบชำระเงินไทย

ในปี 2558 เมื่อการชำระเงินของไทยพลิกโฉมไปหลังจากการเข้ามาของ mobile banking กระบวนการคลังและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ได้ร่วมกันผลักดัน

แผนยุทธศาสตร์ NATIONAL E-PAYMENT

เพื่อยกระดับโครงสร้างพื้นฐานการชำระเงินของไทย ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักในการส่งเสริมให้คนไทยหันมาใช้การชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์กันมากขึ้น

ภายใต้ยุทธศาสตร์ National e-payment นี้ **สปก. ผลักดันการพัฒนาระบบพร้อมเพย์ เพื่อลดการใช้เงินสด ควบคุมไปกับการเพิ่มความปลอดภัยในการชำระเงิน** เพื่อให้เป็นรากฐานสำคัญของระบบเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล

ตามทิศทางพัฒนาระบบชำระเงินภายใต้ภูมิทัศน์ภาคการเงินไทย (Payment Directional Paper) ฉบับล่าสุด สปก. ยังคงผลักดันระบบชำระเงินดิจิทัลให้มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยทุกระดับ ตั้งแต่ครัวเรือนฐานราก ไปจนถึงภาคธุรกิจและภาคการค้าระหว่างประเทศ โดยครอบคลุม 3 เรื่องสำคัญ ได้แก่ (1) การต่อยอดจากระบบชำระเงินปัจจุบัน (2) การยกระดับภาคการค้าสู่มิติใหม่ และ (3) การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับนวัตกรรมด้านการชำระเงินในอนาคต

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง

<p>INCLUSION</p> <p>ส่งเสริมการเข้าถึง</p>	<p>EFFICIENCY</p> <p>ยกระดับประสิทธิภาพ</p>	<p>TRUSTWORTHINESS</p> <p>สร้างความเชื่อมั่น</p>
---	--	---

พร้อมเพย์ PROMPTPAY

GAME CHANGER ของระบบชำระเงินไทย

การเปิดตัว “พร้อมเพย์” (PromptPay) ในปี 2559 ได้สร้างแรงสั่นสะเทือนอย่างมากต่อโครงสร้างระบบชำระเงินของประเทศ เพราะการแทนที่เลขบัญชีธนาคารด้วยหมายเลขโทรศัพท์และเลขบัตรประจำตัวประชาชนทำให้การโอนเงินกลายเป็นเรื่องง่าย สะดวก รวดเร็ว แถมยังไม่มีค่าธรรมเนียม พลิกเกมระบบชำระเงินไทยได้อย่างที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน

ความสำเร็จของพร้อมเพย์สะท้อนให้เห็นจากความนิยมที่เพิ่มขึ้นต่อเนื่องจนกลายเป็นระบบชำระเงินพื้นฐานของคนไทยไปแล้วในปัจจุบัน จำนวนผู้ใช้งานและปริมาณการทำธุรกรรมเติบโตในอัตราที่สูงอย่างต่อเนื่อง ได้แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อระบบการชำระเงินดิจิทัลของไทย

PromptPay ณ กุมภาพันธ์ 2569

มีจำนวน
ผู้ใช้งาน **92.2** ล้านเลขหมาย

ปริมาณโอนเงิน
เฉลี่ย **84.2**
ล้านรายการต่อวัน

มูลค่าโอนเงิน
เฉลี่ย **161.5**
พันล้านบาทต่อวัน

QR PAYMENT

ต่อยอดพร้อมเพย์ ด้วยอีกขั้นของความสะดวก

ความสำเร็จของพร้อมเพย์กลายเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญในการพัฒนามาตรฐาน Thai QR payment ซึ่งเป็นรูปแบบการชำระเงินด้วย QR code ที่คนทั่วประเทศคุ้นเคย

ทุกวันนี้เราจะเห็นภาพร้านเล็ก ๆ อย่างรถเข็นขายผลไม้ หรือแม่ค้าขายข้าวเหนียวหมูปิ้งในตลาดก็มีบริการรับชำระเงินด้วย QR code เพราะแทบไม่ต้องลงทุนซื้ออุปกรณ์อะไรเพิ่มเติม เพียงแค่มีรูป QR code ในสมาร์ทโฟนหรือพิมพ์ QR code มาติดที่ร้านก็รับชำระได้สะดวก ความง่ายทั้งต่อผู้ซื้อและผู้ขายเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนการปรับตัวได้อย่างรวดเร็ว ทำให้ปริมาณการใช้งานเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง โดยในปี 2568 ปริมาณธุรกรรมชำระเงินผ่าน QR payment สูงถึง 5,600 ล้านรายการ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าถึง 34%

ที่สำคัญ ภาครัฐได้นำ QR payment ไปต่อยอดกับบริการต่าง ๆ เช่น มาตรการคนละครึ่ง เงินคืนภาษี เงินช่วยเหลือตามมาตรการต่าง ๆ ไปยังประชาชนและภาคธุรกิจอีกด้วย นอกจากนี้ยังมี e-Donation ที่อำนวยความสะดวกในการขอลดหย่อนภาษี โดยส่งข้อมูลการโอนบริจาคเงินผ่าน QR code ขององค์กรการกุศลต่าง ๆ ไปให้กรมสรรพากรโดยตรง ทำให้การบริจาคเงินและการขอลดหย่อนภาษีมีความถูกต้อง โปร่งใส และรวดเร็วขึ้น

QR payment

จำนวนจุดรับ
ชำระเงิน **3.3** ล้านจุด
(ณ กุมภาพันธ์ 2569)

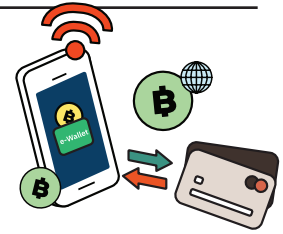

ในปี 2568
มูลค่าชำระเงินผ่าน QR payment
3.7 ล้านล้านบาท

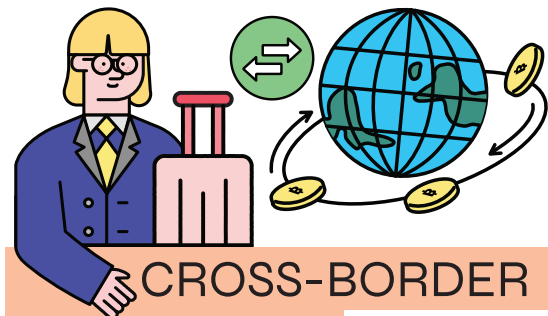
โดยมีปริมาณธุรกรรม
5.6 พันล้านรายการ

E-WALLET

บริการชำระเงินที่ได้รับ ความนิยมบนสมาร์ทโฟน

เทคโนโลยีดิจิทัลบนสมาร์ทโฟนก้าวหน้าไปรวดเร็ว ทำให้เกิดบริการกระเป๋าเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-wallet) ที่อยู่บนมือถือ ซึ่งได้รับความนิยมและมีบริการแพร่หลายต่อเนื่องทั้งในไทยและต่างประเทศ เพราะ e-wallet มีข้อดีตรงที่บนแอปพลิเคชันเดียวกันสามารถเลือกจ่ายเงินโดยผูกกับแหล่งเงินได้หลากหลาย เช่น บัญชีเงินฝาก บัตรเครดิต และบัตรเดบิต ซึ่งเหมาะกับไลฟ์สไตล์ในปัจจุบันที่คนไทยมีการใช้ e-money ในชีวิตประจำวัน ทั้งการจ่ายเงินการสั่งอาหาร หรือเรียกรถ อีกทั้งยังมีโอกาสได้รับผลประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ คืนกลับมาด้วยไม่ว่าจะเป็นเงินคืน (cashback) หรือรางวัลจูงใจ (reward) ทำให้มีการใช้งานบัญชี e-money สูงถึง 107 ล้านบัญชีในปี 2568

CROSS-BORDER QR PAYMENT

ขยายความสะดวก ปลอดภัย ไปไกลถึงต่างประเทศ

ตั้งแต่ปี 2561 ประเทศไทยพัฒนาความเชื่อมโยงด้านการชำระเงินระหว่างประเทศมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อช่วยสนับสนุนการท่องเที่ยว การค้า และธุรกิจบริการของประเทศ โดยเฉพาะการสร้างโอกาสให้กับผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ให้เข้าถึงลูกค้าต่างชาติ ทั้งยังช่วยสนับสนุนการใช้เงินสกุลท้องถิ่นในการทำธุรกรรมด้วย

หนึ่งในความสำเร็จสำคัญคือ ประเทศไทยมีการเชื่อมโยงระบบการชำระเงินรายย่อยระหว่างประเทศเป็นคู่แรกของโลก ผ่านการเชื่อมต่อระบบพร้อมเพย์ (PromptPay) กับระบบเพย์นาว (PayNow) ของสิงคโปร์ นอกจากนี้ ยังได้มีการพัฒนาการชำระเงินระหว่างประเทศด้วย Cross-border QR payment ที่ทำให้คนไทยสามารถสแกน QR code เพื่อชำระค่าสินค้าได้ในต่างประเทศ ขณะเดียวกันชาวต่างชาติก็ใช้จ่ายผ่าน QR code ในไทยได้เช่นกัน โดยปัจจุบันได้ขยายบริการนี้ครอบคลุมถึง

9 ประเทศ และ 1 เขตเศรษฐกิจพิเศษ ได้แก่

ญี่ปุ่น เวียดนาม มาเลเซีย อินโดนีเซีย สิงคโปร์
ลาว เกาหลี จีน กัมพูชา และฮ่องกง

ล่าสุดในปี 2568 ไทยยังได้ร่วมมือกับเครือข่ายการชำระเงินระดับโลกและผู้ให้บริการของจีน ได้แก่ UnionPay Alipay+ และ WeChat Pay เพื่ออำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวจีนได้ใช้ช่องทางการชำระเงินที่คุ้นเคยได้ทันทีเมื่อเดินทางเข้ามาที่ประเทศไทย

PROMPTBIZ

ยกระดับ Digital Payment สู่ภาคธุรกิจ

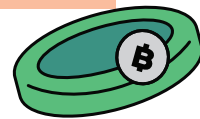

PromptBiz เป็นอีกหนึ่งโครงสร้างพื้นฐานสำคัญที่ก้าวเข้ามา มีบทบาทด้านการค้าและการชำระเงินของภาคธุรกิจ โดยใช้ประโยชน์จากมาตรฐานข้อความสากล ISO 20022 ในการปรับเปลี่ยนกระบวนการทำธุรกิจให้เป็นรูปแบบดิจิทัลอย่างครบวงจร เชื่อมโยงข้อมูลการค้าตั้งแต่ การทำใบแจ้งหนี้ การวางบิล การชำระเงิน จนถึงการออกใบเสร็จ ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มประสิทธิภาพ ลดต้นทุน ลดระยะเวลา ลดความยุ่งยากด้านการจัดส่งและตรวจสอบเอกสาร รวมถึงอำนวยความสะดวกในแง่การกระทบยอดตัวเลข เพื่อลดความผิดพลาดและความซ้ำซ้อนในการทำงานอีกด้วย

ที่สำคัญ PromptBiz ทำให้มีข้อมูลอยู่ในระบบดิจิทัลที่ยังจะช่วยสร้างโพรไฟล์ทางการเงินให้กับผู้ประกอบการ โดยเฉพาะ SMEs ทำให้มีโอกาสเข้าถึงบริการทางการเงินที่ดีขึ้นด้วย เช่น การขอสินเชื่อ การขอรับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ จากภาครัฐ ซึ่งถือเป็นทิศทางการพัฒนาระบบชำระเงินภาคธุรกิจในระยะยาว

TOKENIZATION & DLT

เทคโนโลยีดิจิทัล ของการชำระเงินในอนาคต

ในอนาคต บริการชำระเงินรูปแบบใหม่ยังคงจะพัฒนา ก้าวหน้าไปมากกว่าในปัจจุบันอีก โดยเฉพาะในแง่คุณสมบัติของ “เงิน” ซึ่งจะมีรูปแบบเป็น “หน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์” มากขึ้น ด้วยการนำ 2 เทคโนโลยีดิจิทัลสำคัญมาใช้ต่อยอดนวัตกรรมระบบชำระเงิน ได้แก่

1 DISTRIBUTED LEDGER TECHNOLOGY (DLT)

หรือที่คนส่วนใหญ่มักเรียกว่า “บล็อกเชน” (Blockchain) เป็นระบบจัดเก็บข้อมูลแบบกระจายศูนย์ (decentralized) ที่ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถทำธุรกรรมระหว่างกันได้โดยตรง รวมถึงรับรู้และตรวจสอบรายการพร้อมกันได้ ทำให้ระบบนี้มีความถูกต้องและน่าเชื่อถือ

2 TOKENIZATION

เป็นกระบวนการแปลงสินทรัพย์ประเภทต่าง ๆ เช่น โฉนดที่ดิน รูปภาพ หรือสินทรัพย์ทางการเงิน ให้อยู่เป็นหน่วยแทนค่าดิจิทัลที่เรียกว่า “โทเคน” (Token) ทำให้ถูกแบ่งเป็นหน่วยย่อย ๆ และมีสภาพคล่องสูงขึ้น

เทคโนโลยีอย่าง DLT และ Tokenization จะเข้ามาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนให้กับธุรกรรมทางการเงินที่จะมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ยกตัวอย่างการชำระเงินที่มีการกำหนดเงื่อนไขอัตโนมัติ (Programmable Payment) เช่น การกำหนดให้ระบบเก็บเงินที่ผู้ซื้อชำระเอาไว้ก่อน จนกว่าผู้ขายจะปฏิบัติตามเงื่อนไขจนสำเร็จ จึงจะสามารถโอนเงินไปยังปลายทางได้ ซึ่งนวัตกรรมนี้จะช่วยเพิ่มความเชื่อมโยงระหว่างการชำระเงินกับกระบวนการทางธุรกิจให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ระบบชำระเงินของไทยได้มีพัฒนาการและความก้าวหน้าไปมาก ซึ่งโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินที่มีการเปลี่ยนผ่านไปจากการพึ่งพาเงินสดและธนาคาร ไปสู่ระบบชำระเงินดิจิทัลที่เชื่อมโยงภาคประชาชน ภาคธุรกิจ และภาครัฐเข้าด้วยกันอย่างมีประสิทธิภาพนี้ ทำให้ระบบชำระเงินไม่ได้เป็นเพียงช่องทางในการทำธุรกรรมอีกต่อไป แต่ได้กลายมาเป็นช่องทางสำคัญของ “เศรษฐกิจดิจิทัล” ในปัจจุบันไปแล้ว

อย่างไรก็ดี การพัฒนาบริการชำระเงินรูปแบบใหม่ ๆ ในอนาคตนั้น ธปท. ในฐานะผู้กำกับดูแลให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการ “ซึ่่งน้ำหนัก” โอกาสและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น เพื่อสร้างสมดุลระหว่างการส่งเสริม “นวัตกรรม” และการรักษา “เสถียรภาพ” โดยเฉพาะการบริหารความเสี่ยงที่รัดกุมและสอดคล้องกับบริบทของเศรษฐกิจการเงินไทย

สุดท้ายนี้ โลกในอนาคตข้างหน้าสิ่งที่มีค่าอาจไม่ได้อยู่ในกระเป๋าตังค์เสมอไป หากแต่ถูกปรับเปลี่ยนให้อยู่ในรูปแบบของ “ข้อมูล” ที่อยู่ในระบบ นอกจากนี้เครื่องมือและลักษณะของเงินที่เปลี่ยนไป อนาคตยังเต็มไปด้วยโอกาสใหม่ ๆ ที่จะพาชีวิตยุคดิจิทัลให้สะดวก ปลอดภัยยิ่งขึ้นกว่าเดิม

เรื่อง :

ภัสวีร์ หล่อตระกูลงาม

ผู้วิเคราะห์อาวุโส ฝ่ายนโยบาย

ระบบการชำระเงินและเทคโนโลยีทางการเงิน

สนใจนโยบายด้านระบบการชำระเงินและพฤติกรรมของผู้ใช้บริการ โดยเฉพาะประเด็นการคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน และในโลกหนึ่งเป็นทาสแมวโดยไม่มีเงื่อนไข

เรียบเรียง : กองบรรณาธิการ

รวมพลังทุกภาคส่วน เพื่อรับมือ ภัยการเงินดิจิทัล

คุณได้รับการติดต่อที่น่าสงสัยว่าเป็นมิจฉาชีพ ครั้งล่าสุดเมื่อไหร่ วันนี้ เมื่อวาน อาทิตย์ก่อน หรือเดือนที่แล้ว?

ลองจินตนาการว่า ถ้าวันนี้คุณกดรับสายจากเบอร์แปลก ปลายสายคือคนที่อ้างตัวว่าเป็นเจ้าหน้าที่กองปราบปราม และแจ้งว่าบัญชีธนาคารของคุณพัวพันในคดีฟอกเงินใหญ่ หากไม่โอนเงินมาให้ตรวจสอบและพิสูจน์ความบริสุทธิ์ภายในคืนนี้คุณอาจจะถูกจับกุม นี่เสียงหนักแน่น เร่งรัด เสียงรบกวนจากปลายสายคล้ายบรรยากาศในสถานีตำรวจ ไม่นานนักก็มีเอกสารราชการถูกส่งมาให้อ่านทางออนไลน์ พร้อมกันนั้นยังมีเจ้าหน้าที่อีกคนมาช่วยยืนยันว่าเป็นความจริง สถานการณ์ทั้งหมดนี้เกิดขึ้นภายในไม่กี่นาที

คำถามคือ คุณจะเชื่อเรื่องนี้ไหม? และจะอย่างไรต่อ?

เรื่องราวคล้ายกันนี้อาจผ่านหูผ่านตาทุกคนมาบ้าง บางคนอาจมีภูมิคุ้มกันด้านภัยการเงิน แต่บางคนก็อาจตื่นตระหนกจนถูกหลอก เรื่องนี้ไม่ได้เป็นตัวชี้วัดว่าใครฉลาดหรือรู้ทันมิจฉาชีพมากกว่า แต่ประเด็นสำคัญคือทุกคนล้วนมีโอกาสที่จะตกเป็นเหยื่อได้ไม่ต่างกัน

บทความนี้ขอพาทุกท่านไปรู้จักกับ “ภัยการเงินดิจิทัล” ในหลากหลายรูปแบบ พร้อมทั้งสำรวจ “การรับมือของภาครัฐ” ว่าได้ดำเนินการอะไรไปแล้วบ้าง และมาตรการเหล่านั้นส่งผลอย่างไรเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและลดโอกาสที่คนไทยจะตกเป็นเหยื่อของมิจฉาชีพ

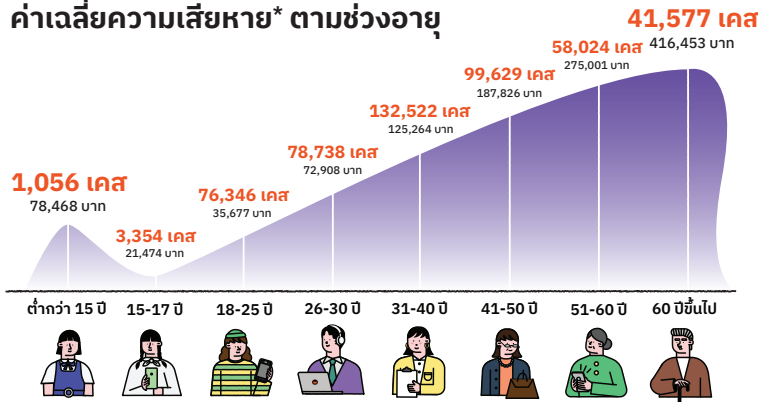
ไม่มีใครปลอดภัย 100% เพราะมิจฉาชีพเจาะที่ใจ ไม่ใช่ระบบ

รายงาน Global Anti-Scam Alliance (GASA) ปี 2568 ระบุว่าคนไทยสูญเสียเงินจากภัยทางการเงินสูงถึง 115,300 ล้านบาทต่อปี และที่น่าตกใจกว่านั้นคือ ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา คนไทยกว่า 72% เคยถูกมิจฉาชีพพยายามหลอกลวง ตัวเลขนี้ชี้ให้เห็นว่าภัยการเงินดิจิทัลสามารถเกิดได้กับแทบทุกคน

หลายคนมักคิดว่า คนที่จะตกเป็นเหยื่อมิจฉาชีพคงมีแค่ผู้สูงอายุหรือผู้ที่ขาดความรู้เท่านั้น แต่ความจริงกลับไม่เป็นเช่นนั้น เพราะกลุ่มคนอายุ 18-40 ปีที่มีความคุ้นเคยกับดิจิทัลสูง กลับมีแนวโน้มตกเป็นเหยื่อมากกว่ากลุ่มผู้สูงอายุ ในขณะที่ผู้มีรายได้สูงและการศึกษาดีก็ยังคงตกเป็นเหยื่อของการลงทุนฉ้อฉลไม่ต่างกัน

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) และสถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์ (PIER) พบว่าทุกช่วงอายุ ทุกระดับการศึกษา และทุกอาชีพ ล้วนตกเป็นเหยื่อของมิจฉาชีพด้วยกันทั้งสิ้น แต่จะถูกหลอกในสถานการณ์ที่ต่างกันออกไป

ค่าเฉลี่ยความเสียหาย* ตามช่วงอายุ

*ข้อมูลสะสมตั้งแต่ 1 มี.ค. 65-30 มิ.ย. 68 โดยไม่รวมเคสหลอกหลวงซื้อขายสินค้าหรือบริการ
ที่มา : ระบบ Thai Police Online

ที่เป็นเช่นนี้ เพราะกลไกของการหลอกหลวงไม่ได้ขึ้นอยู่กับ “ทักษะ” หรือ “สติปัญญา” ของเหยื่อ หากแต่เกิดจากช่องว่างของ “สภาวะทางอารมณ์” ที่มีจลาจลสร้างขึ้นอย่างตั้งใจ ไม่ว่าจะเป็น “ความตกใจ” ที่บีบให้ต้องตัดสินใจเดี๋ยวนั้น “ความโลภ” ที่ทำให้ไม่ยอมตรวจสอบ “ความรัก” ที่บิดตจากเหตุผล และ “ความกลัว” ที่ทำให้ไม่มีเวลาคิดและเฝ้าดูปรึกษาใคร จึงตกเป็นเหยื่อมิฉะนั้นที่สุด

ภัยการเงิน เกิดขึ้นได้กับทุกคน ไม่ว่าคุณจะมีอายุเท่าไร งบประมาณอะไร หรือมีอาชีพใด

<p>เด็ก/วัยรุ่น</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ชอบเล่นเกมออนไลน์ • ถูกหลอกผ่านช่องทางออนไลน์
<p>First Jobber</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ชอบซื้อของออนไลน์ และหารายได้พิเศษ • ชื่อของแต่ไม่ได้ของ
<p>วัยทำงาน</p>	<ul style="list-style-type: none"> • อยู่ในช่วงสร้างตัว • เข้าไม่ถึงสินเชื่อในระบบ ไม่มีเครดิต • หลอกให้กู้เงินออนไลน์
<p>วัยกลางคน</p>	<ul style="list-style-type: none"> • รายได้ดีมีเงินเก็บออม • อยากรับครอบครัว • ถูกหลอก romance scam • หลอกลงทุนหรือร่วมธุรกิจ
<p>ผู้สูงอายุ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ไม่เท่าทันเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง • ตกใจง่ายไม่ทันกลไกมิจฉาชีพ • ถูกหลอกให้โอนเงิน • เป็นเหยื่อของแก๊ง call center

รูปแบบภัยการเงิน ที่หลอกคนมาแล้วนับไม่ถ้วน

จากข้อมูลในระบบ Thai Police Online (TPO) พบว่า ในไตรมาสสุดท้ายของปี 2568 คนไทยสูญเสียเงินจากการถูกหลอกให้โอนเงินเองกว่า 5,442 ล้านบาท (ไม่รวมความเสียหายที่ไม่ได้แจ้งความเป็นคดี) ให้กับภัยการเงินดิจิทัลในหลากหลายรูปแบบ ดังนี้

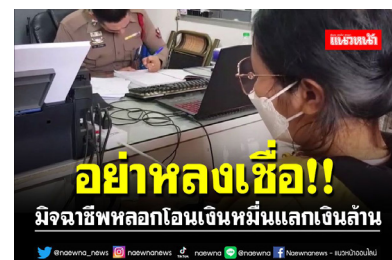
อันดับ 1

หลอกให้โอนเงินเพื่อรับรางวัล

คิดเป็น **32%** ของมูลค่าความเสียหายทั้งหมด และเป็นเงินกว่า **1,741** ล้านบาท

กลลวงรูปแบบนี้มักเริ่มต้นด้วยการเข้าหาแบบหวังดี เช่น ชวนทำบุญ ช่วยหางาน และชักชวนให้สมัครสมาชิก หลังจากนั้นจะชวนทำภารกิจที่ได้ผลตอบแทนสูง แรก ๆ ก็ได้เงินกลับมาจริง เมื่อเหยื่อโอนเงินให้มากขึ้น ก็จะติดต่อมิจฉาชีพไม่ได้อีกเลย

ที่มาภาพ : แนนท์

อันดับ 2

หลอกให้ลงทุนผ่านช่องทางออนไลน์

คิดเป็น **29%** ของมูลค่าความเสียหายทั้งหมด และเป็นเงินกว่า **1,605** ล้านบาท

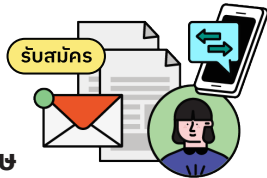

รูปแบบการหลอกลวงไม่ได้เริ่มจากการชักชวนลงทุนในทันที แต่ใช้ระยะเวลาในการสร้างความน่าเชื่อถือก่อนแล้วจึงเริ่มชวนลงทุน เมื่อเหยื่อหลงเชื่อและโอนเงินไปให้แล้วจะได้รับผลตอบแทนและถอนเงินนั้นออกมาได้จริงในช่วงแรก เพื่อสร้างความมั่นใจ เมื่อเหยื่อเชื่อว่าผลตอบแทนดี มีจรรยาวัฑ์จะใช้ข้ออ้างต่าง ๆ เพื่อหลอกให้เพิ่มเงินลงทุนมากขึ้นอีก เช่น แจ้งว่าทำรายการผิดพลาด ต้องโอนค่าแก้ไขระบบมาเพิ่มก่อนจึงจะถอนเงินออกได้ เมื่อโอนเงินไปเพิ่มแล้วมีจรรยาวัฑ์จะเซดเงินหนีไป

อันดับ 3

หลอกให้โอนเงินเพื่อทำงานหารายได้พิเศษ

คิดเป็น **17%** ของมูลค่าความเสียหายทั้งหมด และเป็นเงินกว่า **920** ล้านบาท

รูปแบบนี้มีจรรยาวัฑ์มักปลอมเป็นบริษัทรับสมัครงานที่ได้ผลตอบแทนง่าย ๆ เช่น งานโพรมิตโรงแรม โดยให้เหยื่อโอนเงินไปก่อนเพื่อเป็นค่าเริ่มงาน ในช่วงแรก ๆ จะได้ค่าตอบแทนกลับมาจริง แต่งานต่อ ๆ ไปมีจรรยาวัฑ์จะอ้างว่ามีค่าใช้จ่ายเพิ่มในการถอนเงินค่าตอบแทน เพื่อให้เหยื่อโอนเงินไปมากขึ้น และสุดท้ายจะติดต่อไม่ได้

นอกจากนี้ ยังมีภัยการเงินรูปแบบอื่น ๆ อีก เช่น หลอกให้รัก (Romance Scam) SMS หลอกลวง แอปฯ ปลอม สลิปปลอม ข้อของไม่ได้ของหรือได้อย่างอื่นที่มูลค่าต่ำกว่า แชร้ลูกใช้ พนันออนไลน์ และแอปฯ เงินกู้้นอกระบบ ที่สร้างความเสียหายให้คนไทยเป็นวงกว้าง

ถูกหลอกแล้ว มีโอกาสแค่ไหนที่จะได้เงินคืน?

จากข้อมูลปี 2568 ตัวเลขกักเงินเฉลี่ย 9 เดือน อยู่ที่ 11.7% ของมูลค่าความเสียหายทั้งหมด เพราะกว่าเหยื่อจะรู้ว่าถูกหลอกให้โอนเงินจนไปถึงแจ้งเหตุมักใช้เวลาเฉลี่ย 19-25 ชั่วโมง ขณะที่เมื่อเงินเข้าบัญชีปลายทาง มีจรรยาวัฑ์ใช้เวลาเพียง 3 นาทีก็โอนเงินออกไปได้มากกว่าครึ่งแล้ว ไม่ว่าจะเป็นการโอนต่อไปยังบัญชีม้า การถอนเป็นเงินสด การแปลงเป็นสินทรัพย์ดิจิทัล หรือการกระจายออกไปต่างประเทศ ช่องว่างเวลาเกือบหนึ่งวันเต็มนี้คือความท้าทายของการตรวจจับและติดตามเงินคืน ดังนั้น หากรู้ตัวและแจ้งเหตุได้ทันที โอกาสในการตามเงินคืนก็จะมีมากขึ้น แต่ถ้าไม่ได้รู้ตัวทันที โอกาสที่จะตามเงินคืนก็จะมีน้อยลง เพราะสิ่งที่สำคัญที่สุดในการตามเงินคืน คือ “ความเร็ว” ในการตามเส้นเงินว่ามีจรรยาวัฑ์โอนต่อเนื่องออกไปผ่านทางไหนบ้าง เพื่อให้สามารถระงับและอายัดบัญชีได้ทันพ่วงที่

เหยื่อมักรู้ตัวช้า และไปแจ้งเหตุหลังจากถูกหลอกเฉลี่ย 19-25 ชั่วโมง

มีจรรยาวัฑ์โอนเงินออกอย่างรวดเร็ว โดยใช้เวลาเพียง 3 นาที ในการโอนเงินออกไปมากกว่าครึ่งหนึ่ง

สิ่งสำคัญที่สุดในการตามเงินคืนคือ “ความเร็ว”

“ร่วมมือกัน” วิธีการรับมือภัยดิจิทัลอย่างเป็นระบบ

หากมองทั้งระบบจะพบว่าภัยการเงินดิจิทัลมีความซับซ้อนสูงมาก เพราะความยากในการรับมือไม่ได้อยู่ที่เทคนิค หลอกลวงเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการกระจายไปในหลากหลายแพลตฟอร์ม กระบวนการหลอกลวงหนึ่งครั้ง อาจเริ่มจาก SMS ในโทรศัพท์มือถือผ่านระบบโทรคมนาคม

ที่อยู่ในความดูแลของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) หรือจากโซเชี่ยลมีเดียที่ดูแลโดยสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ETDA) ก่อนจะนำไปสู่การโอนเงินผ่านบัญชีธนาคารที่ ธปท. กำกับ แล้วสุดท้าย

อาจถูกเปลี่ยนเป็นสินทรัพย์ดิจิทัลที่อยู่ภายใต้การดูแลของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) โดยกระบวนการทั้งหมดนี้อาจเกิดขึ้นภายในวันเดียว ดังนั้น การแก้ปัญหาจึงไม่สามารถทำแค่ส่วนใดส่วนหนึ่งได้ แต่จำเป็นต้อง “ร่วมมือกัน” ทุกภาคส่วน

พ.ร.ก. มาตรการป้องกันและปราบปราม

อาชญากรรมทางเทคโนโลยี

ได้กำหนดการทำงานและความรับผิดชอบร่วมกันของหน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้

ฉบับแรก ปี 2566

เน้นกักเงินและจัดการมิจฉาชีพ

- สถาบันการเงินและผู้ให้บริการ e-money มีหน้าที่รายงานเส้นทางเงินแลกเปลี่ยนข้อมูลบัญชีและธุรกรรมต้องสงสัย และระงับธุรกรรมตามเส้นเงินไว้ชั่วคราว
- กำหนดโทษคนที่เปิด/ขาย/ให้เช่า/ยืมบัญชี หรือเป็นธุระจัดหาบัญชีนำ

ฉบับใหม่ ปี 2568

กำหนดหน้าที่บริษัทโทรคมนาคม (Telco)

- มีหน้าที่ตรวจสอบและคัดกรองเนื้อหา SMS ที่อาจเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี
- ระงับการให้บริการ เมื่อได้รับแจ้งจากตำรวจหรือ ปปง. ว่ามีการใช้บริการผิดกฎหมาย

กำหนดหน้าที่ธุรกิจ DA

- ปิดกั้นเว็บไซต์และแอปพลิเคชันของผู้ประกอบธุรกิจ DA ที่ไม่ได้รับอนุญาต
- ผู้ประกอบธุรกิจ DA มีหน้าที่เช่นเดียวกับสถาบันการเงิน

ยกระดับศูนย์ AOC

จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีและให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งผู้แทนร่วมปฏิบัติงาน

กระบวนการคืนเงินที่อายัดได้

ปปง. ตรวจสอบเงินที่อายัด หากเป็นเงินของผู้เสียหายจริงสามารถคืนเงินให้ได้โดยไม่ต้องขึ้นศาล

กำหนดกลไกการมีส่วนร่วมรับผิดชอบ (Shared Responsibility)

กระบวนการ Shared Responsibility

Telco

Social Media

สถาบันการเงิน

e-money

ธุรกิจ Digital Asset

มีส่วนร่วมรับผิดชอบในความเสียหายเว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าได้ปฏิบัติตามมาตรฐานที่ผู้กำกับดูแลกำหนด

โดยสถาบันการเงิน ผู้ประกอบธุรกิจบริการการชำระเงิน ผู้ให้บริการโทรคมนาคม ผู้ให้บริการสื่อสังคมออนไลน์ และผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล ต้องยกระดับการดูแลลูกค้า และมีส่วนร่วมรับผิดชอบในความเสียหาย โดยแบ่งเป็น 2 ด้านดังต่อไปนี้

1 ป้องกันมิวจาชีพเข้าถึงประชาชน

Telco ที่อยู่ภายใต้การดูแลของ กสทช. จะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ กสทช. กำหนดไว้ โดยมีมาตรการสำคัญ เช่น การคัดกรองผู้ใช้ที่มีพฤติกรรมผิดปกติ การยกระดับการลงทะเบียนซิมด้วยเทคโนโลยี Biometrics (การยืนยันตัวตนด้วยลายนิ้วมือหรือใบหน้า แทนการใช้บัตรประชาชน) เพื่อสกัดการใช้ “ซิมผี” รวมถึงการควบคุมการส่ง SMS จากแอปพลิเคชันถึงคนทั่วไป การจำกัดซิมต่างชาติ และการจำกัดเวลาการใช้งานของซิมนักท่องเที่ยว

ผู้ให้บริการสื่อสังคมออนไลน์ ที่อยู่ภายใต้การดูแลของ ETDA จะต้องดูแล ตรวจสอบและกักกรองเนื้อหาที่อาจเข้าข่ายความผิด รวมถึงระงับโฆษณาหลอกลวงโดยเร็วเมื่อได้รับแจ้งจากกระทรวงดิจิทัลฯ

2 ปกป้องและติดตามเงินของประชาชน

สถาบันการเงิน และผู้ประกอบธุรกิจการให้บริการ e-money ที่อยู่ภายใต้การดูแลของ ธปท. จะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ ธปท. กำหนดไว้ โดยมีมาตรการสำคัญ เช่น

มาตรฐานการป้องกันการสวมรอย ทำธุรกรรมที่กำหนดให้ธนาคารจัดส่ง SMS ที่มีลิงก์แนบ การบังคับสแกนใบหน้าสำหรับโอนเงินเกิน 50,000 บาทต่อครั้ง หรือเกิน 200,000 บาทต่อวัน เพื่อจำกัดความเสียหายและจัดการบัญชีม้า การจำกัดการใช้งาน mobile banking 1 คน 1 บัญชี 1 อุปกรณ์ การยกระดับกระบวนการรู้จักลูกค้า (KYC) ในการเปิดบัญชี และตรวจสอบลูกค้ากลุ่มความเสี่ยงสูงระดับเข้มข้น (EDD) ก่อนให้บริการ นอกจากนี้ยังพัฒนาระบบ Central Fraud Registry (CFR) เป็นฐานข้อมูลกลางที่ช่วยให้ธนาคารสามารถระงับบัญชีต้องสงสัยได้พร้อมกันทันที ถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดตามเงิน

ผู้ประกอบธุรกิจ DA ที่อยู่ภายใต้การดูแลของ ก.ล.ต. จะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของ ก.ล.ต. โดยกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจคริปโทฯ ต้องรับรายชื่อบัญชีม้าจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาใช้คัดกรองลูกค้า

ผ่านกระบวนการ KYC การระงับธุรกรรมที่มีความเสี่ยงและส่งต่อข้อมูลตามเกณฑ์ ศปอท. การจำกัดความเสียหายและจัดการบัญชีม้า และการตรวจสอบลูกค้าในระดับเข้มข้น

นอกจากมาตรการด้านการกำกับดูแลแล้ว ทุกหน่วยงานยังมีบทบาทด้านการส่งเสริมความรู้ทางการเงินแก่ประชาชนด้วย โดย ธปท. ได้ให้บริการช่วยเหลือหรือรับเรื่องร้องเรียนผ่านสายด่วน 1213 ขณะที่ ETDA รับเรื่องผ่านสายด่วน 1212 และ กสทช. ดำเนินการสร้างความตระหนักรู้ด้านภัยออนไลน์อย่างต่อเนื่องผ่านช่องทางต่าง ๆ

อย่างไรก็ตาม ประชาชนก็ต้องมีสติ ไม่กดลิงก์ที่ไม่รู้จัก และตรวจสอบข้อมูลก่อนทำธุรกรรมทุกครั้ง เพื่อป้องกันตนเองและลดความเสี่ยงในการตกเป็นเหยื่อของมิวจาชีพด้วย

ผลลัพธ์ที่จับต้องได้ และความท้าทายที่ต้องสู้ต่อ

ทุกมาตรการที่ผ่านมาเริ่มเห็นผลลัพธ์ที่จับต้องได้ โดยเฉพาะภัยจากแอปฯ ดูดเงิน (Unauthorized Fraud) ซึ่งเป็นรูปแบบที่มีมิจฉาชีพใช้มัลแวร์ควบคุมโทรศัพท์เพื่อโอนเงินโดยที่เหยื่อไม่รู้ตัว จากที่ในปี 2566 เคยพุ่งสูงถึง 7,444 เคส แต่ช่วงต้นปี 2568 ลดลงเหลือ 0 เคส ขณะที่ความเสียหายจากการหลอกให้โอนเงิน (Authorized Fraud) ก็มีแนวโน้มลดลงจากปี 2567

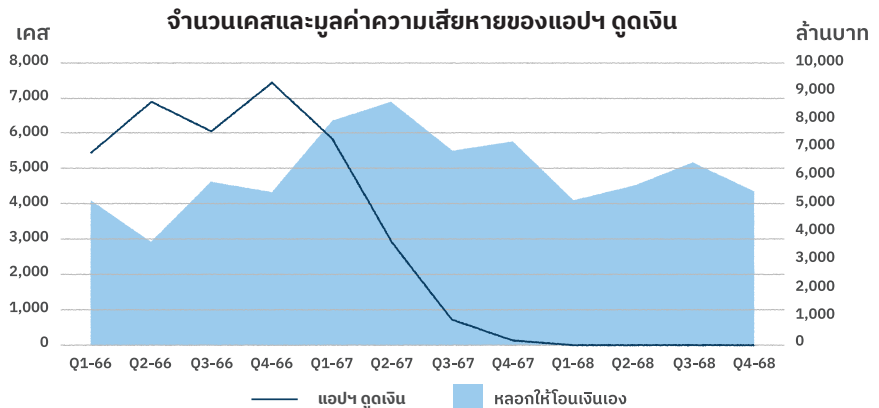
นอกจากนี้ ธนาคารทั่วประเทศก็ได้ร่วมกันระงับบัญชีม้าสะสมแล้วกว่า 3.47 ล้านบัญชี บล็อกรายชื่อมิจฉาชีพไปแล้วกว่า 223,000 ราย โดยในการตรวจสอบและระงับบัญชีม้าจากเดิมในเดือนมกราคม 2568 ต้องใช้เวลาในการตรวจจับถึง 3 วัน แต่ด้วยการร่วมมือกันในการพัฒนาระบบการตรวจจับบัญชีม้า ทำให้สามารถตรวจจับได้รวดเร็ว

และแม่นยำมากขึ้น ภายในระยะเวลา 6 เดือนสามารถลดเวลาในการดำเนินการเหลือเพียง 10 ชั่วโมงเท่านั้น ระยะเวลาที่เร็วขึ้นได้สะท้อนให้เห็นว่าระบบตรวจจับและปิดกั้นมิจฉาชีพทำงานได้เร็วขึ้นและมีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วย นอกจากนี้ยังมีการระงับบัญชีม้าคริปโทฯ แล้วกว่า 29,000 บัญชี มูลค่าสินทรัพย์รวมประมาณ 186 ล้านบาท เดือนมิถุนายน 2568

หลัง พ.ร.ก. ฉบับที่ 2 มีผลบังคับใช้ ช่วง 3 เดือนแรกสามารถป้องกันความเสียหายได้เกือบ 6,000 ล้านบาท อีกทั้งยังปิดกั้นเว็บไซต์พนันและมิจฉาชีพแล้วกว่า 33,000 รายการ และอายัดบัญชีต้องสงสัยได้เกือบ 182,000 บัญชี ขณะที่มียางานจากศูนย์ ศปอท. 1441 ว่าอาชญากรรมออนไลน์ลดลงไป 44% ในรอบ 1 ปี

จำนวนเคส “แอปฯ ดูดเงิน” ลดลงเป็น 0 เคสตั้งแต่ปี 2568 จากมาตรการ Mobile Banking Security

จำนวนเคสและมูลค่าความเสียหายของการหลอกให้เหยื่อ “โอนเงินเอง” ยังสูงอยู่ แต่แนวโน้มลดลง

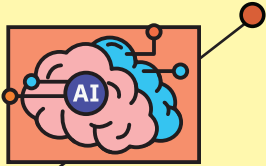
ทั้งหมดนี้สะท้อนให้เห็นว่าการที่ทุกภาคส่วนร่วมมือกันนั้นได้เริ่มสร้างผลลัพธ์ที่ครอบคลุมเกือบทั้งห่วงโซ่ของอาชญากรรมได้มากขึ้น ยิ่งเคลื่อนไหวได้เร็วเท่าไร โอกาสที่จะหยุดเส้นเงินได้ก็ยิ่งมีมากขึ้นตาม ดังนั้น กรอบการร่วมรับผิดชอบที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกำลังขับเคลื่อนไปด้วยกันนี้ อาจถือได้ว่ากำลังมาถูกทาง และตัวเลขที่ปรากฏออกมาก็เริ่มยืนยันว่าความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ นั้นเป็นผล

ท้ายที่สุดแล้ว ความสำเร็จของการป้องกันและจัดการอาชญากรรมออนไลน์นี้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับกฎหมายหรือระบบป้องกันต่าง ๆ เท่านั้น หากแต่ขึ้นอยู่กับ “ความตื่นตัว” ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานภาครัฐที่ต้องปรับตัวให้รวดเร็วอยู่เสมอ สถาบันการเงินและแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ต้องยกระดับมาตรฐานตลอดเวลา และที่สำคัญที่สุดคือ การให้ความร่วมมือของประชาชนทุกคน ด้วยการมีสติ ไม่หลงเชื่อง่าย ๆ หาข้อมูลและตรวจสอบก่อนธุรกรรมทุกครั้ง ไม่ว่าจะสายโทรศัพท์ปลายทางจะฟังดูเชื่อถือได้แค่ไหนก็ตาม เพื่อไม่ให้ตกเป็นเหยื่อมิจฉาชีพ

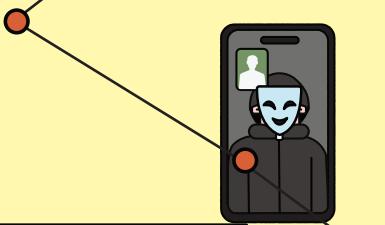

ภัยทุจริตทางการเงินยุค AI รับมืออย่างไร ไม่ให้ตกเป็น [เหยื่อ]

ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา เราอาจได้ยินข่าวความเสียหายจากภัยทุจริตทางการเงินมากขึ้น และรูปแบบในการเข้าหาเหยื่อก็เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จากเดิมอาจอาศัยเพียงคำพูดหวานล่อมหรือเรื่องเล่าปลุกความกลัว แต่ตอนนี้เทคโนโลยีได้เข้ามาเป็นเครื่องมือที่ทำให้การหลอกลวงแนบเนียนและน่าเชื่อถือมากกว่าเดิม

เทคโนโลยีอย่างปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) ไม่ได้เข้ามาทับทบบากแคในแง่การพัฒนาในด้านต่างๆ เท่านั้น แต่ยังถูกนำไปใช้ในทางที่ผิดและสร้างความเสียหายให้กับเหยื่อที่หลงเชื่อ ทั้งการใช้ให้ AI สร้างภาพปลอม เสียงปลอม และตัวตนปลอมที่สมจริงจนยากที่จะมองออก การหลอกลวงในยุค AI แบบนี้จึงไม่ใช่เพียงเสียงโทรศัพท์จากคนแปลกหน้าอีกต่อไป แต่อาจเป็นวิดีโอคอลจากคนที่มิใช่หน้าและเสียงที่คุณเคยเป็นตัวปลอมที่ AI สร้างขึ้นอย่างแนบเนียนจนแยกไม่ออก

เมื่อเทคโนโลยีสร้างความน่าเชื่อถือแบบปลอม ๆ ขึ้นมาได้ง่ายดาย มีงาช้างจะไม่ยอมทิ้งโอกาสการใช้ AI เป็นเครื่องมือแน่นอน คำถามสำคัญจึงไม่ใช่ AI จะพัฒนาไปไกลแค่ไหน แต่คือเราจะเตรียมรับมืออย่างไรเพื่อไม่ให้ตกเป็นเหยื่อ ในโลกที่แทบแยกคนคุณเคยออกจากภัยทางการเงินไม่ได้

DEEPFAKE & VOICE CLONING:

เมื่อภาพที่เห็นและเสียงที่ได้ยิน อาจไม่ใช่คนจริง เสียงจริงอีกต่อไป

ในอดีต สิ่งที่เห็นกับตาและได้ยินกับหู คือหลักฐานยืนยันตัวตนที่น่าเชื่อถือที่สุด แต่ในยุคของ AI ทุกอย่างกลับไม่เป็นเช่นนั้น ทุกวันนี้เรากำลังเผชิญความท้าทายใหม่จาก Deepfake คือเทคโนโลยี AI ที่สามารถสร้าง ดัดแปลง หรือเลียนแบบใบหน้าและเสียงของบุคคลออกมาได้เสมือนจริง โดยอาศัยข้อมูลจากภาพถ่ายและคลิปเสียงเพียงไม่กี่วินาทีก็สร้าง “ตัวปลอม” ขึ้นมาได้ มีจาช้างเริ่มใช้ Deepfake เป็นอาวุธในการปลอมแปลงตัวตน และใช้ “ความไว้วางใจ” ก่อภัยทุจริตทางการเงินและสร้างความเสียหายเป็นวงกว้างไปทั่วโลก

ข่าวโด่งดังเมื่อเดือนมกราคม ปี 2567 เมื่อพนักงานฝ่ายการเงินของบริษัทข้ามชาติแห่งหนึ่งในประเทศฮ่องกง¹ ถูกหลอกให้ออนเงินกว่า

\$ 25 ล้าน ดอลลาร์สหรัฐ

ไปยังบัญชีม้ากลุ่มมิจฉาชีพที่ใช้ Deepfake แอบอ้างเป็นประธานเจ้าหน้าที่ฝ่ายการเงิน (CFO) ของบริษัท โดยพนักงานให้ข้อมูลว่า เมื่อได้ประชุมออนไลน์ก็เชื่อสนิทใจ เพราะหน้าตาและเสียงของทุกคนเหมือนจริงมาก แม้ไม่มีคนจริง ๆ ในการประชุมนั้นเลย โดยตำรวจฮ่องกงชี้แจงว่า การหลอกหลวงนี้ใช้ Deepfake เลียนแบบบุคคลในที่ประชุมจากคลิปวิดีโอของบุคคลเหล่านั้นที่เคยเผยแพร่ในโลกออนไลน์²

ต่อมาในปี 2568 ที่ประเทศสิงคโปร์³ ก็เกิดเหตุการณ์คล้าย ๆ กันขึ้น

โดยมิจฉาชีพแอบอ้างเป็น CFO ของบริษัทข้ามชาติ และจัดการประชุมออนไลน์โดยใช้ Deepfake ปลอมแปลงน้ำเสียง ใบหน้า และการเคลื่อนไหวอย่างแนบเนียน ทำให้ผู้อำนวยการฝ่ายการเงินส่งอนุมัติโอนเงินจำนวน

\$ 499,000 ดอลลาร์สหรัฐ

ด้านตำรวจสิงคโปร์ให้ข้อมูลว่า เหตุการณ์นี้เป็นหนึ่งในกรณี Deepfake ที่น่าเชื่อถือที่สุดเท่าที่เคยเจอมา และได้ประกาศคำเตือนระดับชาติไปยังบริษัทและผู้เชี่ยวชาญด้านการเงินทั่วประเทศ

นอกจากนี้ ยังมีความเสียหายจากการสังเคราะห์เสียง (Voice Cloning) ที่เกิดขึ้นแล้วทั่วโลกรวมทั้งในไทยด้วย มิจฉาชีพจะใช้ AI เลียนแบบให้สมจริง ทั้งน้ำหนกเสียง วิถีพูด และจังหวะการหายใจ โดยใช้เพียงตัวอย่างเสียงสั้น ๆ ของคนใกล้ชิดที่เจอเท่านั้น การหลอกหลวงรูปแบบนี้มักใช้สถานการณ์เร่งด่วน เช่น ประสบอุบัติเหตุ ถูกควบคุมตัว หรือเรื่องถูกเงินอื่น ๆ เพื่อกดดันให้เหยื่อตัดสินใจโอนเงินโดยไม่ทันตรวจสอบให้ดีก่อน เมื่อเสียงที่ได้ยินเป็นของลูกหลาน คู่สมรส หรือคนสนิท ความน่าสงสัยก็ยิ่งลดลงไปอีก

วิธีสังเกตเบื้องต้น เพื่อไม่ให้ตกเป็นเหยื่อ Deepfake และ Voice Cloning

แนวทางในการสังเกตและรับมือเบื้องต้น เมื่อไม่แน่ใจว่านี่คือคนที่เรารู้จักจริง ๆ หรือเป็นมิจฉาชีพที่ใช้ Deepfake หรือ Voice Cloning มีดังนี้

สังเกตรายละเอียดเล็ก ๆ ในภาพวิดีโอ เช่น การขยับปาก ไม่สอดคล้องกับเสียงพูด การพูดไม่เป็นธรรมชาติ มีภาพกระตุก

ความรู้สึกในเสียง
เช่น จังหวะการพูด การหายใจ น้ำเสียงที่ไม่เป็นธรรมชาติ ไม่สอดคล้องกับเนื้อหาที่พูด

คำสำคัญที่มิจฉาชีพมักใช้
เช่น โอนเงินมาด่วน
อย่าบอกใคร ห้ามวางสาย

การตรวจสอบเบื้องต้น
เช่น สอบถามข้อมูลที่มีเฉพาะคนใกล้ชิดที่รู้ หรือโทรเช็คกับหน่วยงานที่มิจฉาชีพแอบอ้าง

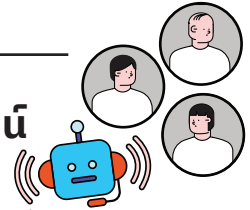
ทั้ง 4 วิธีข้างต้นนี้ จะช่วยให้เรามีสติและแยกแยะได้ดีขึ้นว่าอีกฝ่ายคือคนจริง ๆ หรือเป็นกลลวงจากมิจฉาชีพ และอย่าลืมว่า ทุกครั้งก่อนโอนเงิน ควรตรวจสอบให้รอบคอบเสมอ เพื่อป้องกันไม่ให้ความรีบร้อนกลายเป็นความเสียหายทางการเงิน

¹ "Financier pays out \$25 million after video call with deepfake chief financial officer." (Feb 2024). CNN.

² "Deepfake CFO Scam: How a Hong Kong Firm Lost \$25M." (2024). Cyber Helmets.

³ "The CEO Wasn't Real: Inside Singapore's \$499K Deepfake Video Scam." (2025). Tookitaki.

SOCIAL MEDIA BOT:

เมื่อความน่าเชื่อถือทางออนไลน์
หลอกเหยื่อได้ครั้งละหลายคน

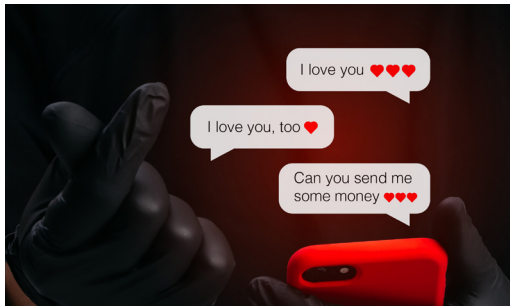
หาก Deepfake เป็นเหมือน “หน้ากาก” Social Media Bot ก็เปรียบเสมือน “กองทัพ” ที่ใส่หน้ากากเหล่านั้นเข้าไปหาเหยื่อ เพราะ “บอต” (bot) เป็นโปรแกรมอัตโนมัติที่ถูกนำมาใช้ทำงานบนแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย เพื่อเลียนแบบพฤติกรรมของคน เช่น โพสต์ข้อความ กดไลก์ คอมเมนต์ ส่งข้อความส่วนตัว รวมถึงสามารถโต้ตอบบทสนทนาได้ทันที (real time) โดยมีจรรยาบรรณที่บอตมาใช้หลากหลายรูปแบบ เพื่อก่อภัยทุจริตทางการเงิน ซึ่งเกิดขึ้นแล้วทั่วโลก แม้ในไทยอาจจะยังไม่ได้แพร่หลายมากนัก เช่น

1 MASS SOCIAL ENGINEERING: เมื่อบอตเข้าใจ “อารมณ์” มนุษย์

Mass Social Engineering คือ การใช้จิตวิทยาและความเร่งด่วนในการก่อภัยทุจริตทางการเงินเป็นวงกว้าง โดยบอตสมัยใหม่ไม่ใช่แค่โปรแกรมตอบข้อความอัตโนมัติอีกต่อไป แต่ได้พัฒนาไปสู่ “Emotionally Intelligent Chatbots” ที่สามารถสนทนาโต้ตอบ สร้างความสัมพันธ์และความผูกพันทางอารมณ์กับเหยื่อได้อย่างต่อเนื่อง ส่วนใหญ่จะใช้เพื่อหลอกให้รักก่อนให้โอนเงิน (Romance Scams) และอีกวัตถุประสงค์คือ หลอกให้ลงทุน (Investment Scams) โดยจะใช้เวลาสร้างความไว้วางใจก่อนชักชวนให้ลงทุนต่อไป

สิ่งที่น่าสนใจคือ มีจรรยาบรรณหนึ่งคนสามารถใช้ AI สร้างบทสนทนาด้วยเหยื่อหลายคนได้ในเวลาเดียวกัน ดังนั้น การหลอกลวงจึงเพิ่มขึ้นแบบทวีคูณโดยไม่ต้องเพิ่มจำนวนมีจรรยาบรรณ

2 AUTOMATED RECONNAISSANCE: เมื่อข้อมูลส่วนตัว กลายเป็นวัตถุขโมย

Automated Reconnaissance คือ กระบวนการสอดแนมและรวบรวมข้อมูลกลุ่มเป้าหมายที่มีจรรยาบรรณต้องการจะโจมตี โดยใช้บอตทำหน้าที่ “Scraping” คือเข้าไปสอดแนมและรวบรวมข้อมูลส่วนตัวจำนวนมากแบบอัตโนมัติ เพียงไม่กี่นาทีบอตจะส่งข้อมูลกลับมาว่าแพลตฟอร์มไหนบ้างที่มีช่องโหว่ เพื่อส่งต่อให้มีจรรยาบรรณนำไปออกแบบแผนการหลอกลวงเฉพาะบุคคลได้

ในปี 2564 มีรายงานว่าข้อมูลผู้ใช้งาน LinkedIn กว่า 700 ล้านรายที่รวบรวมด้วย Automated Scraping ถูกนำมาประกาศขาย⁴ โปรแกรมอัตโนมัติดังกล่าวเข้าไปสอดส่องไฟล์ที่ถูกตั้งค่าไว้เป็นสาธารณะ แล้วดึงชื่อ ตำแหน่งงาน อีเมล และประวัติการทำงานออกมาเก็บไว้ แม้ทาง LinkedIn จะออกมายืนยันว่ามีเฉพาะข้อมูลของผู้ที่ตั้งค่าเป็นสาธารณะเท่านั้น ทุกคนสามารถเข้าไปอ่านได้อยู่แล้ว แม้ Scraping จะพบได้ในข้อมูลทางการตลาด เช่น พฤติกรรมผู้บริโภค หรือกลุ่มลูกค้า แต่การรวบรวม “ข้อมูลส่วนตัว” ถึง 700 ล้านรายก็ทำให้ผู้ใช้งานกังวลใจไม่น้อย เพราะข้อมูลเหล่านี้ อาจเป็นจุดเริ่มต้นให้มิจฉาชีพทำทุจริตในชื่อของตนต่อไป

จะเห็นได้ว่า AI ไม่ใช่แค่ช่วยทำให้ “คุณภาพ” ของการหลอกลวงแบบเนียนขึ้นเท่านั้น แต่ยังเพิ่ม “ปริมาณ” การหลอกลวงด้วย เพราะสามารถใช้สแกนหาคนที่คาดว่าจะตกเป็นเหยื่อได้ที่ละหลาย (ล้าน) ราย ทำให้เกิดการขยายขอบเขตการโจมตีเหยื่อได้กว้างกว่าเดิมอีกหลายเท่า

⁴ “Detail On 700 Million LinkedIn Users For Sale On Notorious Hacking Forum.” (2021). Forbes.

3 FAKE SOCIAL PROOF: ความน่าเชื่อถือที่ถูกฉ้อโกง

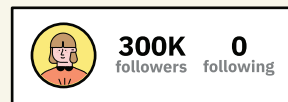
Fake Social Proof คือ การสร้างหลักฐานทางสังคมเพื่อจูงใจให้เชื่อว่ามีตัวตนจริงและมีความน่าเชื่อถือสูง โดยจะใช้บอตสร้างประวัติปลอม เช่น จำนวนเพื่อน ผู้ติดตาม คอมเมนต์ ยอดไลก์ และโพสต์ พบบ่อยในกลุ่มมีจิวาซีพีที่หลอกให้ลงทุน มักจะพบหน้าม้าจำนวนมาก รีวิวว่าลงทุนที่ได้กำไรจริง ร่วมกันสร้างบรรยากาศและยืนยันความน่าเชื่อถือ เมื่อเหยื่อเห็น “เสียงส่วนใหญ่” สนับสนุน จึงลดระดับความระมัดระวังลงโดยไม่รู้ตัว แต่ทั้งหมดกลับเป็นเพียงเครือข่ายบอตที่ควบคุมจากศูนย์กลางเดียวกันเพื่อหลอกลวงเหยื่อ

! วิธีสังเกตเบื้องต้น เพื่อไม่ให้ตกเป็นเหยื่อ SOCIAL MEDIA BOT

ขณะที่โซเชียลมีเดียออนไลน์ดูดีและสมจริง เรื่องราวบนหน้าจอกลับไม่ได้สะท้อนความเป็นจริงเสมอไป เพื่อไม่ให้ตกเป็นเหยื่อ เราสามารถสังเกตเบื้องต้น ได้ดังนี้

ระวังโซเชียลที่ดูดีเกินจริง

บัญชีบอตดูดีเกินจริง โซเชียลที่ดูประสบความสำเร็จอย่างรวดเร็ว มีรีวิวดีทุกโพสต์ แต่ไม่มีข้อมูลยืนยันจากแหล่งอื่น อาจเป็นภาพลวงตาที่สร้างขึ้นเพื่อความน่าเชื่อถือ เมื่อขอเจอตัวจริงมักจะบ่ายเบี่ยงและปฏิเสธ เพราะไม่มีตัวตนอยู่จริง

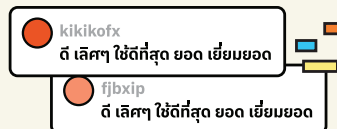

ดูพฤติกรรมบัญชี มากกว่ายอดผู้ติดตาม

บัญชีบอตมักจะมีผู้ติดตามจำนวนมากในเวลาอันสั้น และโพสต์เนื้อหาซ้ำ ๆ อยู่เสมอ หากลองเข้าไปดูประวัติย้อนหลังอาจจะเห็นความผิดปกติได้ง่ายขึ้น

สังเกตคอมเมนต์และ เนื้อหาที่ดูเหมือนกันมากเกินไป

หากมีคอมเมนต์หรือโพสต์เนื้อหาเดียวกันซ้ำ ๆ โดยมีรูปแบบหรือโครงสร้างประโยคที่คล้าย ๆ กัน เช่น การโฆษณาชวนคลิกลิงก์ หรือชวนลงทุน นั่นก็อาจเป็นสัญญาณว่าผู้ใช้งานเหล่านั้นอาจเป็นบอตที่ถูกตั้งโปรแกรมให้กระจายข้อมูลอย่างเป็นระบบ ไม่ใช่ใช้งานจริง

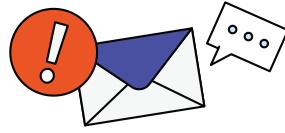
อย่ารีบตัดสินใจเพราะแรงกดดัน

มีจิวาซีพีมักใช้กลยุทธ์ที่ทำให้เหยื่อรู้สึกที่ต้องรีบทำรีบตัดสินใจ เช่น “คนอื่นทำกันหมดแล้ว” “ถ้าไม่โอนตอนนี้จะไม่ทันแล้ว” เพื่อกระตุ้นให้รีบโอนหรือรับลงทุน ถ้าเจอแบบนี้ให้หยุดคิด และตรวจสอบข้อมูลจากหลาย ๆ แหล่ง

4 วิธีเบื้องต้นนี้ จะช่วยให้เราเฝ้าระวังว่าที่คุยอยู่นั้นเป็น “คนจริง” หรือ “บอต” ความระมัดระวังเล็ก ๆ น้อย ๆ ของเรา อาจกลายเป็นเกราะป้องกันที่สำคัญที่สุด เพื่อไม่ให้ตกเป็นเหยื่อมีจิวาซีพี

AI-GENERATED PHISHING:

เมื่อ AI ปลอมอีเมลได้แบบเนียนยิ่งขึ้น

ในอดีต หากเราได้รับอีเมลจากมิจฉาชีพ ก็สามารถสังเกตได้ง่าย ๆ จากพิรุณในหลายจุด เช่น สะกดผิด ภาษาแปลกดูไม่เป็นธรรมชาติ แต่ยุคนี้ AI ได้เข้ามาทำลาย “สัญญาณเตือน” เหล่านั้นแล้ว เพราะ AI สามารถเขียนข้อความได้ลื่นไหล สุกภาพ และเหมาะสมกับบริบทจนแทบแยกไม่ออกกว่าเป็นอีเมลจริงหรือมิจฉาชีพ วิธีการที่มิจฉาชีพใช้ คือ

1 HYPER-PERSONALIZATION

คือ วิธีการที่มิจฉาชีพจะใช้เพื่อให้เข้าถึงเหยื่อได้แบบเฉพาะเจาะจง โดยใช้ AI วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาจากแพลตฟอร์มออนไลน์ เพื่อนำมาสร้างอีเมลที่ระบุชื่อโครงการจริง ชื่อเพื่อนร่วมงานจริง และเลียนแบบสำนวนการเขียนของหัวหน้างานหรือคู่ค้าของเหยื่อได้อย่างแม่นยำ การหลอกลวงทางอีเมลจึงไม่ใช่แค่ข้อความหวานแหว่นแบบเดิมอีกต่อไป แต่เป็น “Spear Phishing” หรือการโจมตีแบบเจาะจง เป้าหมายที่ศึกษามาแล้วเป็นอย่างดี

2 MULTIMODAL PROMPT INJECTION ATTACKS

คือ การโจมตีหลายรูปแบบพร้อม ๆ กัน การโจมตีไม่ได้หยุดแค่การส่งอีเมล แต่อาจส่งข้อความแชตผ่านแอปพลิเคชัน แล้วตามด้วยการโทรศัพท์ที่ใช้เสียงปลอมในจังหวะเวลาที่สอดคล้องกัน เพื่อสร้างสถานการณ์ให้ดูมีความเร่งด่วน เช่น ขออนุมัติธุรกรรมด่วน หรือต้องแก้ไขบัญชีที่มีปัญหา ทำให้เหยื่อรีบจนไม่มีเวลาดังคำถามกับความผิดปกติ

นอกจากนี้ AI ยังสามารถปรับแต่งถ้อยคำ โค้ด หรือลิงก์ในอีเมลให้หลบเลี่ยงระบบกรองสแปมได้อย่างรวดเร็ว เมื่อถูกบล็อกก็สามารถสร้างเวอร์ชันใหม่ได้ทันที ทำให้การป้องกันแบบเดิมไม่สามารถป้องกันได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกต่อไป โดยงานศึกษาจาก Harvard University ในปี 2567 พบว่าอีเมลฟิชซิงที่ AI สร้างขึ้นมาแบบเจาะจง เหยื่อมีอัตราการคลิกสูงถึง 54% ซึ่งสูงกว่าอีเมลฟิชซิงทั่วไปถึง 4.5 เท่า⁵ จะเห็นได้ว่า AI สามารถทำให้ทั้งภาษา บริบท และจังหวะการสื่อสารแบบเนียนและดูน่าเชื่อถือ แต่ในทางกลับกัน ข้อความที่ดูน่าเชื่อถือเหล่านี้ อาจถูกออกแบบมาอย่างพิถีพิถันเพื่อหลอกเราโดยเฉพาะ

⁵ “AI Will Increase the Quantity—and Quality—of Phishing Scams.” (2024). Harvard Business Review.

วิธีสังเกตเบื้องต้น เพื่อไม่ให้ตกเป็นเหยื่อ AI-Generated Phishing

เมื่อ AI สามารถสร้างอีเมลให้ดูสมจริงจนแทบแยกไม่ออกว่าเป็นของจริงหรือของปลอม การสงสัยไว้ก่อนและตรวจสอบให้แน่ใจจึงเป็นสิ่งจำเป็น โดยสามารถสังเกตเบื้องต้นได้ ดังนี้

ตรวจสอบที่มาของอีเมลอย่างละเอียด
ทั้งชื่อผู้ส่ง ลิงก์ที่แนบมา และโดเมน เพื่อให้แน่ใจว่าตรงกับองค์กรที่ต้องการติดต่อจริง

ตรวจสอบก่อนตอบกลับ
ไม่ควรคลิกลิงก์ หรือดาวน์โหลดไฟล์ทันที ควรตรวจสอบผู้ที่เกี่ยวข้องก่อน

สังเกตความเร่งด่วนและแรงกดดัน
หากมีข้อความที่บังคับให้ต้องตัดสินใจเร็วหรือรับโอนเงิน มักเป็นสัญญาณของอีเมลฟิชซิ่ง

ใช้เครื่องมือป้องกันและอัปเดตระบบเสมอ
ควรติดตั้งและอัปเดตซอฟต์แวร์ที่ช่วยป้องกัน เพื่อช่วยคัดกรองอีเมลอันตราย

การสังเกต 4 ข้อเบื้องต้นนี้จะช่วยให้เราไม่ตกเป็นเหยื่อและแยกแยะได้ว่าอีเมล ข้อความ หรือการติดต่อใดเป็นของจริง หรือถูกสร้างโดย AI และสามารถลดโอกาสตกเป็นเหยื่อมิจฉาชีพที่ใช้อีเมลฟิชซิ่ง

หากตกเป็นเหยื่อแล้ว ควรทำอย่างไร?

หากเราพลาดโอนเงินให้มิจฉาชีพไปแล้ว สิ่งสำคัญที่สุดคือ “ความเร็ว” เพื่อเพิ่มโอกาสในการหยุดการโอนต่อและติดตามเงินคืนได้ ขอแนะนำให้ทำดังนี้

โทรสายด่วน AOC. 1441 หรือธนาคารเจ้าของบัญชีทันที

เพื่อขอ “ระงับบัญชีปลายทางชั่วคราว” ยิ่งเร็ว โอกาสระงับเส้นทางของเงินและได้เงินคืนยิ่งมากขึ้น

แจ้งความที่สถานีตำรวจใกล้บ้าน

เก็บข้อมูลและหลักฐานประกอบไว้ให้เจ้าหน้าที่

เช่น รูปโปรไฟล์หรือลิงก์ที่ระบุตัวตน บัญชีของคนร้ายได้ ภาพแชตสนทนา เลขที่บัญชีที่โอนไป และสลิปโอนเงิน

ได้รับ Case ID

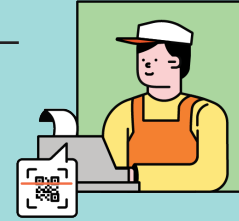
เมื่อโทรสายด่วน AOC. 1441 หรือแจ้งความเสร็จเรียบร้อยแล้วจะได้รับหมายเลข Police Case ID ที่สามารถนำมาใช้ในการติดตามความคืบหน้าของการดำเนินการทางกฎหมายได้

แม้เทคโนโลยี AI จะสามารถปลอมแปลงภาพเสียง ข้อความ และความน่าเชื่อถือได้อย่างสมจริง ไม่ว่าจะเป็น Deepfake ที่เลียนแบบหน้าตาและน้ำเสียง Voice Cloning ที่เลียนเสียงคนใกล้ตัว Social Media Bot ที่สร้างความน่าเชื่อถือจอมปลอม หรือ AI-Generated Phishing Email ที่ปรับแต่งข้อความให้เหมาะกับเหยื่อแต่ละคน สุดท้ายแล้วอำนาจการตัดสินใจโอนเงินยังอยู่ในมือของเรา ดังนั้น การเฝ้า การสังเกต การตั้งคำถามต่อสิ่งที่เห็นและได้ยิน และการตรวจสอบความถูกต้องก่อนตัดสินใจ จะกลายเป็นเกราะป้องกันที่สำคัญที่สุด เพื่อไม่ให้เราตกเป็นเหยื่อมิจฉาชีพ

VIRTUAL BANK

ธนาคารแบบใหม่ในยุคดิจิทัล
มากกว่าแค่สะดวก แต่เข้าใจการเงินของคุณ

ตอนนี้ทุกคนไปธนาคารกันน้อยลงไหม? เพราะแค่มีโทรศัพท์มือถือเครื่องเดียว ก็สามารถโอนเงิน จ่ายบิล สแกนจ่ายหน้าร้าน หรือแม้แต่จัดการเรื่องเงินได้ภายในไม่กี่นาที

ในขณะที่ระบบการชำระเงินไทยพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว สร้างความสะดวกและเข้าถึงผู้ใช้บริการได้มากขึ้นนั้น แต่หลายคนอาจไม่รู้ว่า จริง ๆ แล้วยังมีคนอีกไม่น้อยที่ยังเข้าไม่ถึงบริการทางการเงิน (unserved) หรือยังไม่ได้รับบริการทางการเงินที่เพียงพอ (underserved) ยกตัวอย่างเช่น ผู้ที่มีรายได้ไม่ประจำ ไม่มีหลักฐานรายได้ชัดเจน ส่วนใหญ่มักถูกปฏิเสธคำขอสินเชื่อจากธนาคารทั่วไป และผู้ที่มีรายได้น้อย รายได้ไม่แน่นอน ยังไม่มีทางเลือกในการออมเงินที่หลากหลายและเหมาะสมกับตนเอง

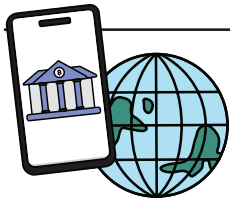
นี่จึงเป็นเหตุผลที่ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) และกระทรวงการคลังส่งเสริมให้จัดตั้งธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา หรือที่เรียกว่า "Virtual Bank" เพื่อเข้ามาเติมเต็มช่องว่างและเพิ่มการเข้าถึงบริการทางการเงินสำหรับกลุ่ม unserved และ underserved โดยเมื่อเดือนมิถุนายน 2568 กระทรวงการคลังได้ประกาศรายชื่อผู้ที่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้ง Virtual Bank จำนวน 3 ราย ซึ่งจะทยอยเปิดให้บริการแก่คนไทยในปี 2569 นี้

VIRTUAL BANK

หรือ ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา เป็นรูปแบบใหม่ของธนาคารที่ให้บริการผ่านช่องทางออนไลน์เป็นหลัก โดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลและข้อมูลที่หลากหลายเข้ามาเพิ่มประสิทธิภาพบริการทางการเงินที่มีอยู่เดิม รวมถึงพัฒนาบริการและผลิตภัณฑ์ทางการเงินรูปแบบใหม่ เพื่อตอบโจทย์ลูกค้าที่มีความต้องการและความเสี่ยงที่ต่างกันไป โดยเฉพาะกลุ่มที่ยังมีข้อจำกัดในการเข้าถึงบริการจากธนาคารในปัจจุบัน

แกะสูตร VIRTUAL BANK ต่างแดน ประโยชน์ ๆ และสิ่งที่ไทยไม่ควรพลาด

แม้ว่า Virtual Bank จะเป็นเรื่องใหม่ ๆ ในไทย แต่แนวคิดนี้ได้ถูกบุกเบิกและให้บริการในต่างประเทศมาแล้วหลายปี โดยเป็นที่รู้จักภายใต้ชื่อที่แตกต่างกันไป ยกตัวอย่างเช่น Internet Only Bank ของเกาหลีใต้ Neobank ของสหราชอาณาจักร Digital Bank ของมาเลเซียและสิงคโปร์

แต่ไม่ว่าจะเรียกว่าอะไรก็ตาม การมี Virtual Bank ในประเทศอื่น ๆ ทั่วโลกมักมีเป้าหมายหลัก ๆ อยู่ 2 แบบ ได้แก่

1 ส่งเสริมการแข่งขันและ นวัตกรรมในระบบสถาบันการเงิน

ตัวอย่างเช่นที่สหราชอาณาจักรและออสเตรเลีย เปิดให้จัดตั้งธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาแบบไม่จำกัดจำนวน ซึ่งมีบริษัทเทคโนโลยีทางการเงิน (FinTech) ขนาดเล็ก ที่เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเข้ามานำเสนอบริการใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง แต่ก็เชื่อว่าทุกแห่งจะประสบความสำเร็จ เพราะก็มีบางบริษัทที่ไม่ประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะรายที่มีขนาดเล็กและไม่ได้มีเงินทุนสูงมากนัก

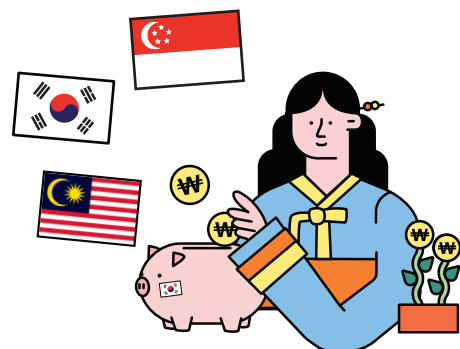
ตัวอย่างของ Virtual Bank ที่ประสบความสำเร็จก็อย่างเช่น Starling Bank ในสหราชอาณาจักร ซึ่งนำเสนอบริการโอนเงินระหว่างประเทศที่มีค่าธรรมเนียมถูกลง และบริการ Business toolkits ที่ช่วยให้ผู้ประกอบการธุรกิจโดยเฉพาะ SMEs สามารถจัดการบัญชีและการเงินได้สะดวกยิ่งขึ้น และ Up Bank ในออสเตรเลียที่นำเสนอบริการทางการเงินที่กระตุ้นวินัยการใช้จ่ายและออมเงินในกลุ่มลูกค้าวัยรุ่น

สำหรับ Virtual Bank ที่ประสบปัญหา ก็มีเช่นกัน เช่น Xinja Bank ในออสเตรเลีย ซึ่งประสบปัญหาสภาพคล่องและต้องปิดกิจการเพราะมีทุนสำรองไม่เพียงพอ และไม่สามารถระดมเงินทุนเพิ่มเพื่อนำไปใช้ขยายสินเชื่อได้ อย่างไรก็ตาม การปิดตัวลงไม่ได้ส่งผลกระทบต่อลูกค้าโดยตรง โดยมีหน่วยงานคอยกำกับดูแลให้บริษัทมีแผนการเลิกธุรกิจ (exit plan) ที่เหมาะสมเพื่อรองรับการปิดกิจการ

2 ส่งเสริมการเข้าถึงบริการทางการเงิน โดยไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อระบบการเงิน

ตัวอย่างเช่นในประเทศ มาเลเซีย สิงคโปร์ และเกาหลีใต้ ซึ่งจำกัดจำนวนธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา และมีการเปิดให้ผู้สมัครเข้ามาขอใบอนุญาตเป็นรอบ ๆ ซึ่งไทยเราก็ใช้วิธีการขอใบอนุญาตในลักษณะนี้

ข้อสังเกตสำคัญคือ ผู้ให้บริการ Virtual Bank ในประเทศเหล่านี้ ส่วนใหญ่มีฐานลูกค้าจำนวนมาก มีฐานะการเงินแข็งแกร่ง และมีประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีและการเงินสูง เช่น Kakao Bank ในเกาหลีใต้ มีผู้ใช้บริการกว่า 25 ล้านราย โดยผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นก็คือ เงินฝากเพื่อส่งเสริมการออม ซึ่งเสนอผลประโยชน์ในรูปแบบดอกเบี้ยและ Virtual Gifts ต่าง ๆ เพื่อจูงใจให้ลูกค้าออมเงินจนครบตามเงื่อนไข รวมถึงให้บริการสินเชื่อสำหรับกลุ่มที่มีความเสี่ยงด้านเครดิตค่อนข้างสูง (low-to-mid credit score) โดยใช้ข้อมูลจากพันธมิตรทางธุรกิจในเครือข่ายของตนเอง เช่น พฤติกรรมการใช้จ่ายเงินผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ มาประเมินความเสี่ยงของลูกค้าที่ไม่มีประวัติเครดิตหรือมีน้อย ให้แม่นยำมากขึ้น

VIRTUAL BANK ปลดล็อก โอกาสทางการเงินให้คนไทย

Virtual Bank ที่กำลังจัดตั้งขึ้นในไทย จะจดทะเบียนเป็นธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาที่ให้บริการแก่ประชาชนทั่วไป โดย ธปท. มุ่งเน้นให้ Virtual Bank นำความเชี่ยวชาญต่างๆ ที่มีอยู่มาพัฒนาบริการทางการเงินใหม่ๆ เพื่อตอบโจทย์ลูกค้ากลุ่มต่างๆ โดยเฉพาะกลุ่ม unserved และ underserved โดยประโยชน์ที่คาดว่าคนไทยจะได้รับในช่วงแรกนี้คือ **ผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินที่ตอบโจทย์**

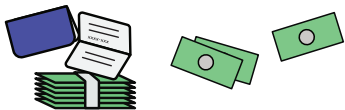
ในภาพรวม Virtual Bank จะช่วยเพิ่มโอกาสให้คนไทยมีผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินที่ตรงกับความต้องการสถานะทางการเงิน การประกอบอาชีพ และวิถีการดำรงชีวิตมากยิ่งขึ้น เช่น

ด้านสินเชื่อ

ในด้านสินเชื่อ Virtual Bank จะออกแบบผลิตภัณฑ์สินเชื่อเพื่อตอบโจทย์ลูกค้ารายย่อยและ SMEs ได้ตรงจุดมากขึ้น ยกตัวอย่างเช่น พัฒนาผลิตภัณฑ์สินเชื่อที่วงเงินไม่สูงนัก ในอัตราดอกเบี้ยที่สอดคล้องกับความเสี่ยง และมีเงื่อนไขการผ่อนชำระที่เหมาะสมกับรายรับ-รายจ่ายของผู้กู้ โดยใช้ประโยชน์จากข้อมูลทั้งในภาคการเงินและนอกภาคการเงิน ในการวิเคราะห์พฤติกรรม ความน่าเชื่อถือของลูกค้า และต้นทุนความเสี่ยง ซึ่งจะช่วยให้ประชาชนและ SMEs มีโอกาสเข้าถึงสินเชื่อที่เหมาะสมกับตนเองมากขึ้น

ด้านเงินฝาก

ในด้านเงินฝาก Virtual Bank จะเข้ามาช่วยออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ส่งเสริมวินัยการออมสำหรับผู้ที่มีรายได้น้อยหรือรายได้ไม่สม่ำเสมอ โดยสร้างแรงจูงใจที่เหมาะสมกับวิถีชีวิตของลูกค้าแต่ละราย เช่น ดอกเบี้ยในอัตราที่สูงและรางวัลอื่น ๆ ที่ตรงกับความต้องการของแต่ละบุคคล เพื่อช่วยกระตุ้นให้ลูกค้าออมเงินด้วยจำนวนเงินน้อย ๆ แต่สม่ำเสมอได้

นอกจากนี้ Virtual Bank ยังจะเข้ามาเพิ่มประสิทธิภาพของบริการทางการเงิน โดยเฉพาะความสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัย ผ่านการพัฒนารูปแบบบริการ กระบวนการทำงาน และขั้นตอนการให้บริการ บนช่องทางดิจิทัล ให้สอดคล้องกับไลฟ์สไตล์ของลูกค้าที่เปลี่ยนแปลงไป และเท่าทันกับทิศทางการก้าวหน้าของเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเงินในโลก

ไม่เพียงเท่านั้น Virtual Bank ยังช่วยส่งเสริมการแข่งขันและลดต้นทุนบริการทางการเงิน เพราะต้นทุนการดำเนินงานที่น้อยลงในหลายด้าน เช่น ค่าจ้างพนักงาน เงินลงทุนอาคารและสถานที่ และค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการ ทำให้สามารถลดค่าธรรมเนียมและค่าบริการลงได้ ที่สำคัญ นวัตกรรมและบริการทางการเงินรูปแบบใหม่ๆ ของ Virtual Bank จะช่วยกระตุ้นให้เกิดการแข่งขันในระบบสถาบันการเงินโดยรวม เพราะธนาคารพาณิชย์อื่นต้องปรับตัวและยกระดับประสิทธิภาพเพื่อให้สามารถแข่งขันได้

รู้หรือไม่ว่า?

VIRTUAL BANK ไม่มีสาขา แต่ยังรับฝากเงินและให้ถอนเงินได้

หลายคนอาจสงสัยว่า จะฝากเงินหรือถอนเงินกับ Virtual Bank ที่ให้บริการแบบออนไลน์ได้ไหม ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว แม้ไม่มีสาขาแต่ Virtual Bank ก็ยังให้บริการธุรกรรมพื้นฐานเหล่านี้ได้ผ่านระบบและจุดให้บริการต่าง ๆ เช่น ตัวแทนทางการเงิน (banking agent) และตู้ ATM ของผู้ให้บริการรายอื่น ทำให้ลูกค้าสามารถใช้บริการทางการเงินได้สะดวกและครบครัน อีกทั้งยังมีการใช้โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกในระบบการเงินร่วมกัน จะทำให้ยิ่งคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ก้าวแรกของ VIRTUAL BANK ในไทย เริ่มต้นอย่างไรให้มั่นคง?

ธปท. ให้ความสำคัญทั้งในกระบวนการคัดเลือก ตลอดจนการกำกับดูแล Virtual Bank อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในช่วงเริ่มแรกของการให้บริการ ธปท. จะติดตามและกำกับดูแล Virtual Bank ในมิติต่างๆ อย่างใกล้ชิด เพื่อให้มั่นใจว่าการบริหารจัดการในด้านต่างๆ มีความมั่นคงปลอดภัย และสามารถให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างราบรื่น

มิติที่

1

ศักยภาพของผู้ให้บริการ

ผู้ที่ได้รับอนุญาตทั้ง 3 ราย มีแผนประกอบธุรกิจที่ตบโจทย์กลุ่มเป้าหมาย มีคณะผู้บริหารที่มีความสามารถ มีธรรมาภิบาล และมีความเชี่ยวชาญด้านการให้บริการผ่านช่องทางดิจิทัล โดยต้องมีแนวทางบริหารความเสี่ยงที่รัดกุม มีฐานะทางการเงินแข็งแกร่งเพื่อลงทุนในระบบที่มีมาตรฐานได้

มิติที่

2

การกำกับดูแลความเสี่ยง

ธปท. จะกำกับดูแลตามความเสี่ยงอย่างใกล้ชิด ทั้งระบบปฏิบัติการและไอทีที่มีประสิทธิภาพ และมีเสถียรภาพ การใช้บริการ outsources ที่ให้บริการด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย การใช้ประโยชน์จากข้อมูลได้ถูกต้อง นำเชื่อถือ และปลอดภัย

มิติที่

3

เสถียรภาพระบบการเงิน

โดยมีแนวทางประกอบธุรกิจที่ยั่งยืน ไม่ใช่กลยุทธ์ที่ไม่เหมาะสม เช่น การลดราคาเพื่อแย่งลูกค้าจนกระทบฐานะทางการเงิน ให้สินเชื่อกึ่งระต้นการก่อหนี้เกินตัว และใช้อำนาจตลาดเอื้อประโยชน์แก่บริษัทในเครือและผู้ถือหุ้นที่ไม่ถูกต้อง

นอกจากนี้ เมื่อ Virtual Bank แต่ละรายดำเนินกิจการครบ 5 ปีแล้ว ธปท. จะทำการประเมินอีกครั้งก่อนที่จะอนุญาตให้ดำเนินธุรกิจอย่างเต็มรูปแบบ (full-functioning) โดยหลังจากนั้น ธปท. จะยังคงกำกับดูแลให้มีความมั่นคง นำเชื่อถือ และเป็นธรรมต่อผู้ใช้บริการอย่างต่อเนื่อง

ในปี 2569 นี้ ระบบการเงินไทยจะก้าวหน้าไปอีกขั้นด้วยการเปิดให้บริการของ “Virtual Bank” ธนาคารดิจิทัลเต็มรูปแบบที่ไม่เพียงช่วยเพิ่มทางเลือกให้กับประชาชนเท่านั้น แต่ยังช่วยทำให้การเข้าถึงบริการทางการเงินสะดวก รวดเร็ว และทั่วถึงมากยิ่งขึ้นด้วย

ธปท. มุ่งหวังว่า Virtual Bank จะมีบทบาทสำคัญในการยกระดับคุณภาพชีวิตทางการเงินของคนไทย และสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจในยุคดิจิทัลได้อย่างยั่งยืน

เรื่อง :

หทัยชนก วรสุวรรณากุ

ฝ่ายกลยุทธ์สถาบันการเงิน

ดูแลกลยุทธ์สถาบันการเงิน มุ่งเน้นการปรับโครงสร้างสู่สถาบันดิจิทัล ผลักดันการใช้ประโยชน์จากข้อมูลควบคู่ไปกับแนวทางการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน

เรียบเรียง : กองบรรณาธิการ

สำรวจโลก

BLOCKCHAIN & TOKENIZATION

จากทฤษฎีสู่การทดลองและ
ความท้าทายของระบบการเงิน

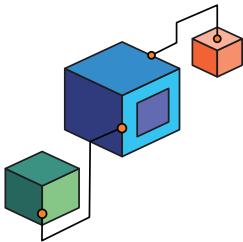

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเป็นปัจจัยหลักที่เข้ามาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ สร้างทางเลือกและรูปแบบบริการที่หลากหลาย และเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญต่อการพัฒนาระบบชำระเงินดิจิทัลให้มากขึ้นเรื่อย ๆ เห็นได้จากในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา เริ่มมีการทดลองใช้เทคโนโลยีอย่างบล็อกเชน (Blockchain) และการแปลงสินทรัพย์ให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัล (Tokenization) ในระบบชำระเงินมากขึ้น ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงโลกของระบบชำระเงินในอนาคต

บทความนี้จะขอพาไปทำความรู้จักกับ Blockchain และ Tokenization ให้มากขึ้น การประยุกต์ใช้ในภาคการเงิน รวมถึงแนวทางการสนับสนุนของธนาคารแห่งประเทศไทย (สปท.) เพื่อรองรับนวัตกรรมเหล่านี้ท่ามกลางความท้าทาย

ทำความเข้าใจความเชื่อมโยงระหว่าง Blockchain และ Tokenization

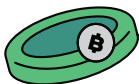
BLOCK-CHAIN

Blockchain คือ ระบบจัดเก็บข้อมูลแบบกระจายศูนย์โดยไม่ต้องพึ่งพาดังกลาง (decentralized) เป็นระบบที่คู่ค้าสามารถทำธุรกรรมระหว่างกันได้โดยตรง และทุกคนที่เกี่ยวข้องสามารถรับรู้และตรวจสอบรายการธุรกรรมได้พร้อม ๆ กัน โดยไม่ต้องรอให้ตัวกลางยืนยันความถูกต้อง ข้อมูลที่ถูกบันทึกแล้วจะไม่สามารถย้อนไปแก้ไขได้ ทำให้ระบบนี้มีความถูกต้องเชื่อถือได้ โดยสามารถแบ่งประเภทของ Blockchain เป็น 2 รูปแบบหลัก คือ

1. **Public Blockchain** เป็นระบบที่เปิดกว้างให้ทุกคนสามารถเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายเพื่อทำธุรกรรมหรือเห็นรายการธุรกรรมบนเครือข่ายได้อย่างอิสระ
2. **Private Blockchain** เป็นระบบที่จำกัดสิทธิเฉพาะผู้ที่ได้รับอนุญาตจากองค์กรหรือผู้ดูแลเครือข่ายเท่านั้น จึงจะเข้ามาทำธุรกรรมหรือเห็นรายการธุรกรรมบนเครือข่ายได้

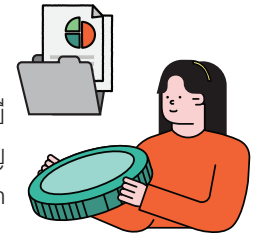
TOKEN-IZATION

Tokenization คือ กระบวนการแปลงสินทรัพย์ประเภทต่าง ๆ เช่น โฉนดที่ดิน รูปภาพ หรือสินทรัพย์ทางการเงิน ให้ไปอยู่ในรูปแบบหน่วยแทนค่าดิจิทัลที่เรียกว่า “โทเคน” (Token) และจัดเก็บข้อมูลอยู่บนเทคโนโลยี Blockchain ซึ่งสามารถนำไปต่อยอดการทำธุรกรรมทางการเงินในรูปแบบใหม่ ๆ ได้ในอนาคต นอกจากนี้ สินทรัพย์ที่ผ่านกระบวนการ Tokenization แล้ว จะสามารถแบ่งเป็นหน่วยย่อย ๆ ลงได้อีก (fractionalization) ทำให้สินทรัพย์นั้นมีสภาพคล่องสูงขึ้น เนื่องจากประชาชนสามารถเข้าถึงสินทรัพย์ที่มีมูลค่าสูงได้ง่ายขึ้น

จากทฤษฎีสู่การประยุกต์ใช้ในสนามภาคการเงิน

รายงานจากการประชุม World Economic Forum 2026 ระบุว่า Blockchain กำลังพัฒนาจากเทคโนโลยีทดลองไปสู่การเป็นโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินจริง ขณะที่ Tokenization จะกลายเป็นหัวใจสำคัญของภาคการเงินในอนาคต โดยเราเริ่มเห็นตัวอย่างของการนำเทคโนโลยี Blockchain และ Tokenization มาประยุกต์ใช้กันแล้วเพื่อแก้ไขปัญหาหลายด้าน เช่น

ด้านการโอนเงินระหว่างประเทศ

จากเดิมที่ต้องผ่านธนาคารตัวแทนหลายทอดและใช้เวลานานหลายวัน Blockchain ช่วยให้โอนเงินถึงกันได้โดยตรงตลอด 24 ชั่วโมง ตัดขั้นตอนซ้ำซ้อนและลดค่าธรรมเนียมธุรกรรมลงไปได้มาก เช่น Santander Bank ใช้ Blockchain ที่พัฒนาโดย Ripple ในการทำธุรกรรมระหว่างประเทศ

ด้านการชำระเงินเพื่อซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์

โดยกำหนดเงื่อนไขอัตโนมัติลงในคำสั่งการทำธุรกรรม ผ่านกลไกที่เรียกว่า “สัญญาอัจฉริยะ” (Smart Contract) ซึ่งช่วยเพิ่มความโปร่งใสในกระบวนการชำระเงิน สามารถติดตามสถานะของธุรกรรมที่เกิดขึ้น รวมถึงลดโอกาสการเกิดทุจริตจากการชำระเงิน แต่ไม่ได้รับสินค้า

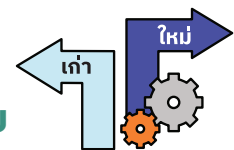
ด้านการชำระราคาหลักทรัพย์ที่ออกในรูปแบบโทเคนดิจิทัล

เช่น การซื้อขาย Tokenized Bond ในสิงคโปร์และฮ่องกง หรือ Tokenized Fund อย่าง BlackRock USD Institutional Digital Liquidity Fund (BUIDL) ซึ่งช่วยลดการใช้เอกสารและตัวกลาง ส่งผลให้ทำธุรกรรมได้อย่างรวดเร็ว ปลอดภัย และลดต้นทุนยิ่งไปกว่านั้น การชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์ในรูปแบบโทเคนดิจิทัลเกิดขึ้นได้ทันที เร็วกว่าระบบเดิมที่ใช้เวลา 2 วันทำการ (T+2 settlement)

ความท้าทายจากเทคโนโลยี

แม้การเข้ามาของเทคโนโลยี Blockchain และ Tokenization จะเป็นประโยชน์และสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาระบบการชำระเงินได้หลายด้าน แต่ก็ตามมาด้วยความเสี่ยงและความท้าทายที่หน่วยงานกำกับดูแลต้องรับมืออย่างรอบคอบ ตั้งแต่กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ที่ยังมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ไปจนถึงการรณสนทนาการใช้งานร่วมกับระบบเดิมที่มีอยู่ซึ่งต้องอาศัยความรู้และความเข้าใจในเทคโนโลยีดังกล่าวเป็นอย่างดี สิ่งเหล่านี้นำมาซึ่งความท้าทายในการบริหารและควบคุมความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการนำเทคโนโลยีดังกล่าวมาใช้ ซึ่งยังคงเป็นเรื่องที่ต้องเรียนรู้และพัฒนากันต่อไป

สนามทดลองนวัตกรรมเพื่ออนาคตการชำระเงินไทย

ที่ผ่านมา ธปท. เห็นประโยชน์และความท้าทายจากการนำ Blockchain และ Tokenization มาใช้ จึงสนับสนุนให้ภาคเอกชนนำเทคโนโลยีดังกล่าวมาพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เหมาะสมกับบริบทไทย ผ่านสนามทดลอง Regulatory Sandbox และ Enhanced Regulatory Sandbox โดยมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการส่งเสริมนวัตกรรมทางการเงินที่สร้างประโยชน์ต่อภาคเศรษฐกิจจริง และการดูแลเสถียรภาพและป้องกันความเสี่ยงต่อผู้ใช้งาน

ปัจจุบันเริ่มมีการประยุกต์ใช้ Blockchain และ Tokenization กับบริการชำระเงิน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุน โดยยังอยู่บนพื้นฐานของการกำกับดูแลและความน่าเชื่อถือเดิม ทั้งการขอใบอนุญาตการคุ้มครองผู้บริโภค และแนวทางดูแลความเสี่ยงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การประยุกต์ใช้ที่เริ่มเห็นมากขึ้น เช่น

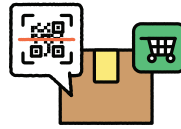
1 TOKENIZED DEPOSIT

คือ การให้บริการเงินฝากที่ธนาคารพาณิชย์นำเทคโนโลยี Blockchain มาใช้เป็นระบบหลังบ้านบันทึกธุรกรรมทดแทนระบบคอมพิวเตอร์แบบดั้งเดิม ในต่างประเทศเริ่มมีการนำ Tokenized Deposit มาเพิ่มประสิทธิภาพการโอนเงินระหว่างประเทศ เนื่องจากสามารถชำระคูลได้แบบทันที (real-time) เช่น Tokenized Deposit Service ของ HSBC ฮ้างกง และ Blockchain Deposit Account ของ J.P. Morgan ทั้งนี้ ผู้ใช้บริการไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนพฤติกรรมหรือเรียนรู้วิธีการใช้งานใหม่แต่อย่างใด

2 TOKENIZED E-MONEY

หรือบางคนเรียกว่า e-money on Blockchain คือ การให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-money) ที่นำเทคโนโลยี Blockchain มาใช้เป็นระบบหลังบ้าน ปัจจุบันมีผู้ให้บริการ e-money ในประเทศไทยจำนวน 1 ราย ที่อยู่ระหว่างทดสอบการให้บริการชำระในรูปแบบต่าง ๆ ด้วย Tokenized e-money ภายใต้ Regulatory Sandbox ของ ธปท.

3 THB STABLECOIN

เป็นหน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่อิงมูลค่าคงที่เท่ากับเงินบาท โดยคงคุณสมบัติของการเป็นสื่อกลางในการชำระเงิน ซึ่งที่ผ่านมา ธปท. ได้เปิดโครงการทดสอบนวัตกรรม “การชำระราคาที่มีการกำหนดเงื่อนไขอัตโนมัติ” (Programmable Payment) ภายใต้ Enhanced Regulatory Sandbox โดยมีวัตถุประสงค์ให้ภาคเอกชนทดสอบการนำ THB Stablecoin มาพัฒนานวัตกรรมบริการทางการเงินรูปแบบใหม่ เช่น การทำธุรกรรมอัตโนมัติเมื่อเป็นไปตามเงื่อนไข (Escrow payment) การชำระเงินเพื่อซื้อขายสินทรัพย์ต่าง ๆ ที่ถูกแปลงให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัล (Tokenized Assets)

ที่ผ่านมามีภาคเอกชนจำนวน 8 รายเข้าทดสอบ THB Stablecoin กับ ธปท. เพื่อลองให้บริการจริงแบบจำกัดขอบเขต ผู้เข้าทดสอบประกอบด้วยกลุ่มธนาคารพาณิชย์ ผู้ให้บริการชำระเงิน และบริษัทเทคโนโลยี โดยปัจจุบัน ธปท. มีเปิดรับผู้สมัครเข้าทดสอบเพิ่มเติม เพื่อรองรับ use case ใหม่ ๆ และจะนำผลการทดสอบมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการประเมินประโยชน์ ความเสี่ยง และความเหมาะสมของการนำเทคโนโลยี Blockchain และ Tokenization มาใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของประเทศไทย รวมถึงใช้ประกอบการกำหนดแนวนโยบายและแนวทางการกำกับดูแลที่เหมาะสมในอนาคต

เทคโนโลยี Blockchain และ Tokenization กำลังเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาระบบการชำระเงินไทย ด้วยศักยภาพที่ช่วยให้การทำธุรกรรมรวดเร็ว โปร่งใส ประหยัดต้นทุน และกำหนดเงื่อนไขอัตโนมัติได้ ธปท. จึงสนับสนุนการพัฒนาของภาคเอกชนผ่านกลไก Regulatory Sandbox และ Enhanced Regulatory Sandbox เพื่อให้นวัตกรรมเกิดขึ้นภายใต้กรอบการกำกับดูแลที่เหมาะสม

Regulatory Sandbox และ Enhanced Regulatory Sandbox ต่างกันอย่างไร?

Sandbox	Regulatory Sandbox		Enhanced Regulatory Sandbox
หลักการ	การทดสอบบริการทางการเงินภายใต้กำกับของ ธปท. ในปัจจุบันที่มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีรูปแบบใหม่ที่กฎหมายกำหนดให้ต้องทดสอบ หรือสามารถพัฒนาไปสู่โครงสร้างพื้นฐานหรือมาตรฐานกลางในภาคการเงินได้		การทดสอบนวัตกรรมทางการเงินรูปแบบใหม่ ที่ ธปท. ยังไม่อนุญาตให้ผู้อยู่ใต้อำนาจกำกับได้ เพื่อศึกษาประโยชน์ ความเสี่ยง และแนวทางการกำกับดูแลต่อไป
รูปแบบการทดสอบ	ทดสอบการประกอบธุรกิจและการให้บริการในวงจำกัด		ทดสอบการนำเสนอ นวัตกรรมใหม่ในวงจำกัด
บริการทางการเงิน	Tokenized Deposit	Tokenized e-money หรือ e-money on Blockchain	THB Stablecoin ในโครงการ Programmable Payment
ผู้เข้าร่วมทดสอบ	ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ที่ให้บริการรับเงินฝาก	ผู้ให้บริการ e-money	ไม่จำกัดประเภทผู้ที่เข้าร่วมทดสอบ
ตัวอย่างการใช้งาน	<ul style="list-style-type: none"> ✓ การโอนเงินระหว่างประเทศ ✓ บริหารสภาพคล่องระหว่างสถาบันการเงิน 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ การชำระเงินกับร้านค้าภายในประเทศ ✓ การชำระและจ่ายผลตอบแทน Tokenized Assets ✓ การชำระเงินระหว่างประเทศ 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ การชำระเงินกับร้านค้าภายในประเทศ ✓ การทำธุรกรรมอัตโนมัติเมื่อเป็นไปตามเงื่อนไข (Escrow payment) ✓ การชำระและจ่ายผลตอบแทน Tokenized Assets

พร้อมกันนี้ ธปท. ร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) และธนาคารกลางต่างประเทศเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสร้างสมดุลระหว่างการส่งเสริมนวัตกรรมการรักษาสีเขียวภาพและการคุ้มครองสิทธิประชาชน โดยเชื่อว่าการพัฒนาอย่างเป็นระบบเช่นนี้จะช่วยผลักดันให้ประเทศไทยก้าวสู่การเป็นหนึ่งในผู้นำทางนวัตกรรมการเงินดิจิทัลในภูมิภาค พร้อมมอบทางเลือกการชำระเงินที่ทันสมัย สะดวก และปลอดภัยให้ทุกภาคส่วนได้ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีทางการเงินอย่างเต็มศักยภาพและยั่งยืน

เรื่อง :

เจษฎา ปลอดภัยแก๊ง

ผู้ช่วยผู้อำนวยการ กลุ่มงานพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการเงิน

มีประสบการณ์ทำงานด้านนโยบายของสถาบันการเงิน และงานด้านการพัฒนาประสิทธิภาพของกระบวนการทำงานในสถาบันการเงิน ปัจจุบันดูแลงานด้านนโยบายที่เกี่ยวข้องกับสกุลเงินดิจิทัล และขับเคลื่อนงานพัฒนาสกุลเงินดิจิทัล Tokenization และนวัตกรรมทางการเงินใหม่ ๆ ของ ธปท.

วิระนันทน์ อองคีวพิเศษไพบุลย์

ผู้วิเคราะห์ กลุ่มงานพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการเงิน

มีประสบการณ์ทำงานกฎหมายภาคเอกชน งานวิจัยกฎหมายภาครัฐ รวมถึงงานนโยบายและการกำกับดูแลนวัตกรรมการเงินในตลาดทุน ปัจจุบันขับเคลื่อนงานด้านกฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับสกุลเงินดิจิทัลและเทคโนโลยีทางการเงิน

ชัญญิดา จีราจินตกุล

ผู้วิเคราะห์ ฝ่ายนโยบายระบบการชำระเงินและเทคโนโลยีทางการเงิน

มีประสบการณ์ทำงานด้านการออกนโยบายของภาครัฐเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลและนวัตกรรมทางการเงิน ทั้งด้านตลาดทุนและตลาดเงิน ปัจจุบันรับผิดชอบการขับเคลื่อนนโยบายเพื่อสนับสนุนนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการเงินใหม่ ๆ ของ ธปท. ทั้งด้านสกุลเงินดิจิทัล Tokenization และ Innovation Sandbox

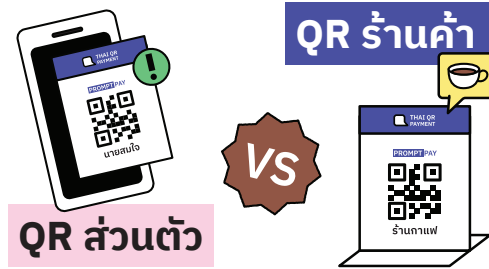
QR ร้านค้า

ตัวช่วยแม่ค้ามือโปร เก็บรายรับเป็นระบบ พร้อมต่อยอดการขอสินเชื่อ

ลองนึกภาพคุณเป็นแม่ค้าขายกล้วยเตี้ยอยู่ที่ขายดีจนมือเป็นระวง ลูกค้ามาเรื่อยๆ และทุกคนถามเหมือนนัดกันมาว่า “สแกน QR ได้ไหมคะ/ครับ?” คุณเลยหยิบป้าย QR code ที่ผูกกับบัญชีส่วนตัวขึ้นมาตั้ง เพราะเร็วและง่าย แล้วยังได้รับเงินจริง ๆ แต่ลูกค้าก็จะต้องคอยถาม “ชื่อ-นามสกุล” เพื่อตรวจสอบว่าตรงกับชื่อที่ปรากฏในสลิปหรือไม่ ที่สำคัญ ยอดขายในแต่ละวันก็จะปะปนกับรายรับอื่น ๆ เช่นเดียวกับที่รายจ่ายที่เป็นต้นทุนวัตถุดิบก็จะรวม ๆ อยู่กับค่าใช้จ่ายส่วนตัว ทำให้แยกออกได้ยากกว่ารายได้ของวันนั้นเป็นเท่าไร และจริง ๆ แล้วร้านขายดีแค่ไหน

จุดเล็ก ๆ ที่ดูไม่สำคัญอย่าง “ใช้ QR code แบบไหน?” นี้แหละ ที่อาจทำให้แม่ค้าพ่อค้าพลาดเรื่องดี ๆ หลายอย่างไปแบบไม่รู้ตัว ตั้งแต่ความสะดวกถูกต้องในการบันทึกรายรับ ไปจนถึงโอกาสในการขอสินเชื่อในอนาคต

มาดูกันว่า QR ส่วนตัว และ QR ร้านค้า ต่างกันอย่างไร? และทำไมการเลือกให้ถูกต้องตั้งแต่วันนี้ถึงช่วยให้การค้าขายของคุณโตขึ้นได้แบบไม่ต้องเหนื่อยเพิ่มเลยสักนิด

คนส่วนใหญ่มักรู้จักและเริ่มจากการใช้ QR ส่วนตัว เพราะสะดวก มีบัญชีธนาคารที่ผูกกับเบอร์พร้อมเพย์ และเมื่อต้องการใช้ก็แค่เปิดแอปฯ ธนาคาร เลือก QR สำหรับรับเงิน ก็สามารถใช้งานได้ทันที

แต่เมื่อขายไปเรื่อย ๆ และขายดีมากขึ้น จนเริ่มไม่มีเวลาดูสลิปที่ลูกค้ายื่นให้ พอดกเย็นก็ไม่มีแรงมาแยกรายรับหลายร้อยรายการออกจากรายรับ-รายจ่ายอื่น ๆ ในชีวิตประจำวัน ก็จะทำให้จำนวนเงินในบัญชีที่มาจกหลายแหล่งผสมปนเปกันอยู่ในบัญชีส่วนตัว ในท้ายที่สุดก็อาจรู้สึกว่ “มันไม่ค่อยเป็นระบบ” นอกจากนี้ เมื่อต้องการขอสินเชื่อเพื่อลงทุนขยายร้าน การขอ statement เพื่อนำไปยื่นขอกู้ก็ยุ่งยากอีก

และนี่แหละจึงเป็นที่มาของ QR ร้านค้า ที่ถูกออกแบบมาให้มีจุดแข็งเพื่อแก้ไขปัญหาเหล่านั้นโดยเฉพาะ

ลองนึกภาพตามว่า หากเราใช้ QR ร้านค้า เพื่อรับเงินจากการค้าขายโดยเฉพาะ ก็จะคอยส่งเสียงสัญญาณเตือนทุกครั้งที่มีเงินเข้า-ออก มีชื่อร้านค้าอยู่บนสลิปสามารถบันทึกการรับเงินทุกยอดอย่างเป็นระบบ แถมบางธนาคารยังมีระบบหลังบ้านที่สรุปยอดขายเป็นรายวัน รายเดือน หรือแบ่งเป็นหมวดหมู่ให้ดูจะดีขนาดไหน

ที่สำคัญ รายงานธุรกรรมที่แสดงอยู่ในบัญชีของร้านค้าเหล่านี้ ยังจะเป็นหลักฐานรายได้ที่ชัดเจน ซึ่งสถาบันการเงินสามารถนำไปพิจารณาร่วมกับหลักฐานอื่น ๆ ซึ่งจะช่วยเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงสินเชื่อให้กับธุรกิจได้ด้วย พูดได้เลยว่า QR ร้านค้าเหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับแม่ค้า-พ่อค้าที่อยากยกระดับการค้าขายให้ “ดูโปร” มากยิ่งขึ้น

อยากใช้ QR ร้านค้า ต้องทำอย่างไร?

การแยกบัญชีร้านค้าออกจากบัญชีส่วนตัวนั้น จะช่วยลดความสับสนเวลาตรวจสอบยอดได้ ขณะที่การสมัครใช้ QR ร้านค้าก็ไม่ได้ยุ่งยากอย่างที่หลายคนกังวล และไม่ต้องมีเอกสารจำนวนมากด้วย

ธนาคารส่วนใหญ่จะเปิดให้สมัคร QR ร้านค้าผ่านหลายช่องทาง ไม่ว่าจะเป็นสาขา ธนาคาร แอปฯ ธนาคาร หรือติดต่อเจ้าหน้าที่ธนาคารไปให้บริการถึงร้านก็ได้ และสิ่งที่ต้องใช้ก็มีเพียงบัตรประชาชนกับข้อมูลของร้านค้า นอกจากนี้ สำหรับคนที่มีบัญชีอยู่แล้วหรือธนาคารหลายแห่งยังสามารถปรับบัญชีเดิมให้เป็นบัญชีร้านค้าได้เลย หรือจะเปิดบัญชีใหม่เพื่อใช้เฉพาะร้านค้าก็ได้เช่นกัน

นอกจากนี้ อย่าลืมกรอกชื่อร้านค้าตามที่ใช้จริงเพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือ และไม่ควรเปลี่ยน QR ร้านค้าบ่อย ๆ เพื่อป้องกันข้อมูลกระจัดกระจาย และหากอยากย้ายร้านค้า เปลี่ยนเบอร์ หรือเปลี่ยนประเภทสินค้าที่ขาย ก็ควรแจ้งธนาคารให้ทราบเพื่ออัปเดตข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน

¹ ร้านค้าที่สนใจสามารถดูรายชื่อสถาบันการเงินไทยที่รองรับการชำระเงินข้ามแดนได้ที่ www.bot.or.th/th/financial-innovation/digital-finance/digital-payment/cross-border-payment.html

QR ร้านค้าทำอะไรได้บ้าง

ใช้รับเงินได้
จากหลากหลายช่องทาง
เช่น สแกนจ่ายผ่าน
mobile banking แอปพลิเคชัน
บัตรเครดิต และอื่น ๆ

**บันทึกรายได้ แยกหมวดหมู่
ประเภทสินค้า หรือสาขาได้**

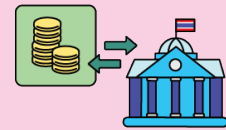
**สรุปยอดขายเป็นรายวัน
หรือรายเดือนได้**

**ส่งเสียงสัญญาณเตือน
เมื่อมีเงินเข้า-ออก**

**นักท่องเที่ยวต่างชาติ
สแกนจ่ายได้¹**

**หากมีโครงการสนับสนุน
จากภาครัฐ
ก็สามารถใช้บริการร่วมกันได้**

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) เตรียมพร้อมรับมือการเปลี่ยนแปลงด้านการชำระเงิน โดยในปี 2568 ได้จัดทำรายงาน “ทิศทางการพัฒนาระบบการชำระเงินภายใต้ภูมิทัศน์ภาคการเงินไทย” (Payment Directional Paper) เพื่อเป็นทิศทางขับเคลื่อนระบบการชำระเงินไทยเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงในระยะ 3-5 ปีข้างหน้า โดยหนึ่งในแนวทางสำคัญ คือ การต่อยอดระบบพร้อมเพย์ที่เราใช้กันอยู่ในปัจจุบัน

ผู้สนใจอ่านรายงานเพิ่มเติมได้ที่รายงาน “ทิศทางการพัฒนาระบบการชำระเงินภายใต้ภูมิทัศน์ภาคการเงินไทย”

สแกนอ่านได้ที่

CONNECT THE BORDER:

ยกระดับสู่โลกใหม่ ของการชำระเงินข้ามพรมแดน

ทุกวันนี้เราสแกนจ่ายเงินค่ากาแฟ หรือโอนเงินคืนเพื่อนได้ง่าย ๆ ในชีวิตประจำวัน เพราะทั้งสะดวกและรวดเร็ว แต่รู้หรือไม่ว่าเราสามารถจ่ายหรือโอนเงินแบบนี้กับบางประเทศได้สะดวกและรวดเร็วเช่นกัน ปัจจุบันระบบการชำระเงินข้ามพรมแดนของไทยพัฒนาไปมากจนเปลี่ยนประสบการณ์ของผู้ใช้บริการไปอย่างคาดไม่ถึง เพราะไม่ยุ่งยาก ใช้เวลานาน หรือมีค่าธรรมเนียมแพงเหมือนเมื่อก่อน และตอนนี้หลายประเทศก็พัฒนาระบบการชำระเงินข้ามประเทศจนนำมาใช้จริงแล้วด้วย

บทความสุดท้ายของฉบับนี้ขอพาทุกท่านไปดูความคืบหน้าของระบบการชำระเงินและโอนเงินระหว่างประเทศของไทย รวมถึงความร่วมมือกับประเทศอื่น ๆ ที่จะทำให้ทุกท่านเปลี่ยนมุมมองต่อโลกการชำระเงินข้ามพรมแดนว่าเป็นเรื่องง่ายที่ใครก็ทำได้

ข้อจำกัดในการทำธุรกรรมระหว่างประเทศ

ประเทศไทยมีรายรับส่วนหนึ่งจากภาคการท่องเที่ยวและแรงงานไทยในต่างแดนที่โอนเงินกลับบ้าน จึงต้องพึ่งพาบริการชำระเงินและโอนเงินระหว่างประเทศอย่างมาก แต่เดิมนักท่องเที่ยวและแรงงานไทยอาจต้องเผชิญกับข้อจำกัดอยู่บ้าง

เรามาดูฝั่งนักท่องเที่ยวกันก่อน กลุ่มนี้มักพบปัญหาไม่สามารถชำระเงินผ่านช่องทางดิจิทัลบางอย่าง เช่น บัตรเครดิต บัตรเดบิต หรือกระเป๋าเงินอิเล็กทรอนิกส์ได้โดยเฉพาะในร้านค้าขนาดเล็ก ร้านรถเข็น และร้าน street food ที่ไม่สามารถจัดหาและติดตั้งเครื่องรูดบัตร (EDC) ได้ เนื่องจากเครื่องนี้ไปเพิ่มต้นทุนให้ร้านค้า ทั้งค่าเช่าเครื่อง ค่าธรรมเนียมแรกเข้า และค่าธรรมเนียมการชำระ ต่างจากการตั้งป้าย QR code ร้านค้าแบบที่คนไทยคุ้นเคยที่สมัครฟรีและได้รับป้ายโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายจากธนาคารที่สมัคร

การใช้บัตรเครดิตและเดบิตนั้น ต้องใช้เวลาว่าผู้ขายจะได้รับเงินอย่างน้อย 1-5 วัน (ขั้นต่ำ T+1) ขึ้นอยู่กับรอบที่ผู้ให้บริการเครือข่ายบัตรในต่างประเทศกำหนด จึงไม่ตอบโจทย์เรื่องสภาพคล่องของร้านค้าเล็ก ๆ เหล่านี้ นอกจากนี้ในแต่ละประเทศมีโครงสร้างระบบการชำระเงินแตกต่างกัน บางประเทศนิยมใช้บัตร และอาจไม่คุ้นเคยกับการสแกนจ่ายด้วย QR code ดังนั้น เมื่อนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มาเจอกับร้านค้าไทยที่ส่วนใหญ่รับสแกน QR code ก็ต้องหันไปพึ่งพาเงินสดเป็นหลักอยู่ดี

ฝั่งแรงงานไทยที่ต้องการโอนเงินกลับประเทศ อาจต้องเจอข้อจำกัดจากอัตราแลกเปลี่ยนและค่าธรรมเนียมที่แพง ในบางบริการ อีกข้อจำกัดหนึ่ง คือระยะเวลา ผู้รับอาจได้เงินภายในหลักนาที ชั่วโมง หรือเป็นวัน แตกต่างกันไปตามธนาคารของประเทศต้นทางและปลายทาง และอาจติดตามสถานะธุรกรรมไม่ได้อย่างชัดเจนแบบ real time แรงงานบางส่วนจึงเลือกใช้ช่องทางโอนเงินนอกระบบ ที่เรียกว่า “นายหน้า” หรือ “โพงก๊วน” ซึ่งสะดวกและรวดเร็ว

แต่ไม่มีหน่วยงานกำกับดูแล แม้ว่าจะมีความเสี่ยงด้านความปลอดภัยและการคุ้มครองผู้ใช้บริการก็ตาม

เร่งผลักดันและต่อยอดระบบการชำระเงิน/โอนเงินข้ามพรมแดน

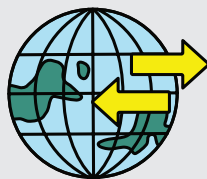
ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ทราบดีถึงข้อจำกัดและความท้าทายเหล่านี้ จึงมุ่งพัฒนาและยกระดับระบบการชำระเงินและโอนเงินระหว่างประเทศให้สะดวก รวดเร็ว เข้าถึงง่าย ต้นทุนต่ำ และเหมาะสมกับทั้งร้านค้าและผู้ใช้บริการ ผ่านการต่อยอดบริการพร้อมเพย์ (PromptPay) ให้เชื่อมโยงกับระบบการชำระเงินและโอนเงินของต่างประเทศ

ที่ผ่านมา ธปท. สนับสนุนให้ร้านค้าขนาดเล็กรับชำระเงินจากนักท่องเที่ยวต่างชาติผ่านช่องทางดิจิทัลมากขึ้น ในขณะที่อำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวไทยชำระเงินในต่างประเทศได้ง่ายขึ้น โดยหลัก ๆ คือการชำระเงินผ่าน Cross-border QR payment จากความร่วมมือของ ธปท. ธนาคารกลางของแต่ละประเทศ และผู้ให้บริการทั้งในและต่างประเทศ นอกจากนี้ยังช่วยให้แรงงานไทยส่งเงินกลับประเทศได้อย่างรวดเร็ว สะดวก และมีต้นทุนที่เป็นธรรม สอดคล้องกับเป้าหมายตามกรอบ G20 ซึ่งเป็นเป้าหมายในระดับสากล

รู้หรือไม่ว่า?

การกำรธุรกรรม
การชำระเงิน
ระหว่างประเทศ
แบ่งออกเป็น
2 ประเภท ได้แก่

การชำระเงินระหว่างประเทศ (payment)

การชำระเงินค่าสินค้าและบริการในต่างประเทศด้วยช่องทางต่าง ๆ เช่น QR code โดยลูกค้าสามารถใช้ mobile banking application เพื่อสแกน QR code ของร้านค้าต่างประเทศทั้งแบบ offline และ online เพื่อชำระ

การโอนเงินระหว่างประเทศ (fund transfer/remittance)

การโอนเงินจากผู้โอนในประเทศต้นทางไปยังผู้รับโอนในประเทศปลายทางทันที เช่น การโอนเงินของแรงงานกลับประเทศ การโอนเงินในการทำธุรกิจผ่านช่องทางต่าง ๆ อาทิ การโอนเงินผ่านระบบพร้อมเพย์จากไทยไปสิงคโปร์ โดยใช้เพียงหมายเลขโทรศัพท์

เป้าหมายตามกรอบ G20*

ในการพัฒนาระบบการชำระเงินระหว่างประเทศให้มีความทันสมัย ครอบคลุม และขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม

ด้าน	ด้านการชำระเงินระหว่างประเทศ (Cross-border payment)	ด้านการโอนเงินระหว่างประเทศ (Remittance)
 ค่าใช้จ่าย (Cost)	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย $\leq 1\%$ ต่อการจ่าย 1 ครั้ง	เฉลี่ย $\leq 3\%$ ต่อการโอน 200 ดอลลาร์สหรัฐ
 ความเร็ว (Speed)	75% ของธุรกรรมใช้เวลา ≤ 1 ชม.	
 ความโปร่งใส (Transparency)	แสดงข้อมูลแก่ผู้ใช้บริการ ดังนี้ 1) ค่าธรรมเนียม 2) ระยะเวลาที่คาดว่าจะได้รับเงิน 3) สถานะของการชำระเงิน 4) เงื่อนไขการให้บริการ	
 การเข้าถึง (Access)	$>90\%$ สามารถเข้าถึง ช่องทางสำหรับการชำระเงิน ข้ามพรมแดนได้	$>90\%$ สามารถเข้าถึง ช่องทางสำหรับการโอนเงิน ข้ามพรมแดนได้

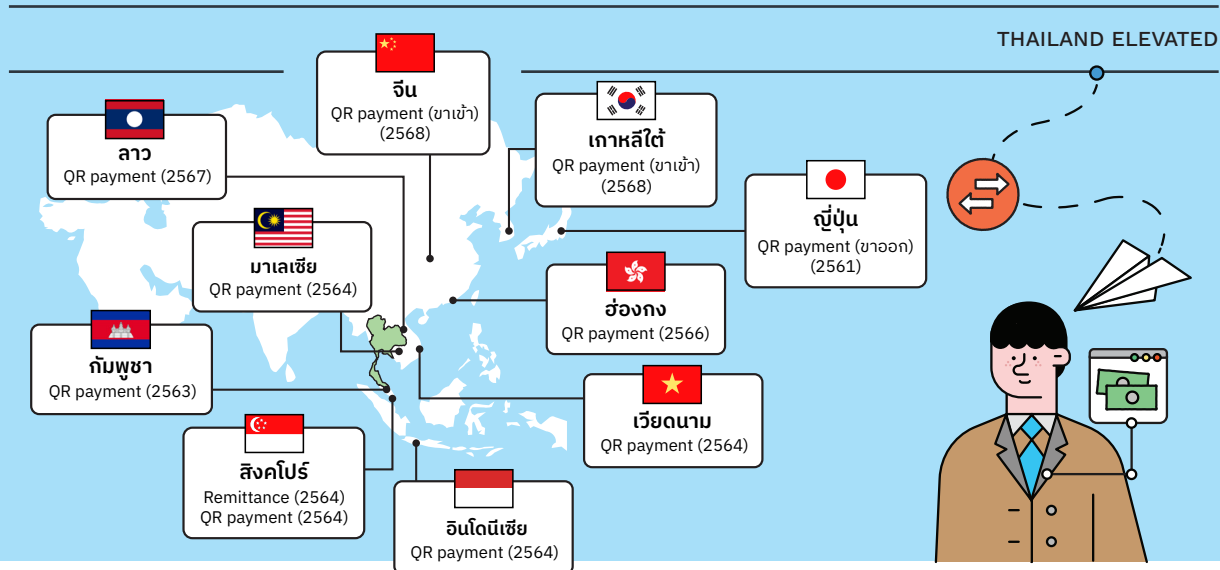
* ข้อมูลจาก Financial Stability Board (FSB),
G20 Targets for Enhancing Cross-border Payments

ภาพรวมการเชื่อมโยง บริการชำระเงินและโอนเงินระหว่างประเทศ

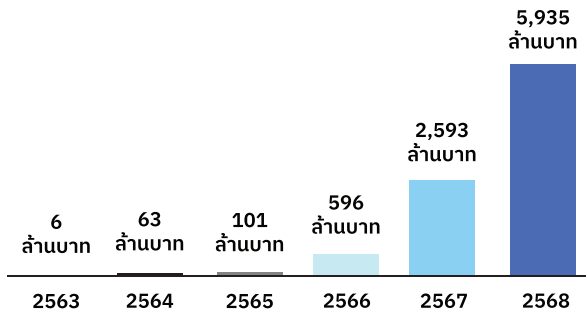
ธปท. ผลักดันการเชื่อมโยงบริการชำระเงินระหว่างประเทศมาโดยตลอดตั้งตั้งแต่ปี 2561 จนปัจจุบันสามารถเชื่อมโยงได้แล้ว 9 ประเทศและ 1 เขตเศรษฐกิจพิเศษ ล่าสุดเปิดให้บริการชำระเงินระหว่างประเทศขาเข้า (นักท่องเที่ยวต่างชาติมาชำระเงินในไทย) กับผู้ให้บริการรายใหญ่ของประเทศจีน ได้แก่ Alipay UnionPay และ WeChat Pay ไปเมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2568 ที่ผ่านมา และได้ผลตอบรับเป็นอย่างดี สถิติจำนวนธุรกรรมตั้งแต่วันที่เปิดให้บริการจนถึงสิ้นปีรวมมากกว่า 9 แสนรายการ คิดเป็นมูลค่ากว่า 600 ล้านบาท ถือว่าสูงเป็นประวัติการณ์เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นที่เคยเชื่อมโยงมา นอกจากนี้ ธปท. ยังมีแผนขยายบริการชำระเงินระหว่างประเทศฝั่งขาออกไปยังประเทศจีนเพิ่มเติมในช่วงปี 2569-2570 เพื่อให้นักท่องเที่ยวชาวไทยสามารถชำระเงินผ่าน QR code ได้สะดวกยิ่งขึ้น และตอบสนองต่อความนิยมการท่องเที่ยวประเทศจีนที่เพิ่มสูงขึ้น

ในปี 2568 การชำระเงินระหว่างประเทศผ่าน QR code ทั้งขาเข้าและขาออกมีมูลค่ารวม 5,935 ล้านบาท เพิ่มขึ้นถึง 129% เมื่อเทียบกับปีก่อน และมีแนวโน้มเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง เห็นได้จากสถิติในเดือนมกราคม 2569 เพียงเดือนเดียวมีมูลค่าการชำระเงินระหว่างประเทศผ่าน QR code สูงถึง 1,014 ล้านบาท

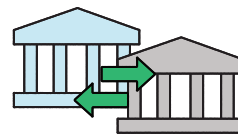
มูลค่าการชำระเงินระหว่างประเทศผ่าน QR code

จากเดิมที่คนไทยจ่ายเงิน/โอนเงินผ่าน QR code ภายในประเทศอย่างคุ้นชิน แต่ความสำเร็จจากการเชื่อมโยงระหว่างประเทศนี้ช่วยให้ร้านค้าในไทยสามารถใช้ QR code เดิมเพื่อรับชำระเงินจากนักท่องเที่ยวต่างชาติได้โดยไม่ต้องลงทุนเพิ่ม ในขณะที่นักท่องเที่ยวไทยที่ไปต่างประเทศสามารถใช้ mobile banking ที่มี มาสแกนชำระเงินผ่าน QR code ได้อย่างคุ้นเคย เสมือนการชำระเงินภายในประเทศ

นอกจากบริการด้านการชำระเงินแล้ว บริการโอนเงินระหว่างประเทศก็เชื่อมโยงได้สำเร็จเช่นกันภายใต้โครงการ

PromptPay-PayNow โดยเชื่อมโยงระบบ Fast Payment ของไทย (พร้อมเพย์) และสิงคโปร์ (เพย์นาว) มาตั้งแต่ปี 2564 ช่วยให้แรงงานไทยสามารถโอนเงินกลับบ้านผ่านการกรอกเบอร์โทรศัพท์มือถือใน mobile banking แล้วผู้รับในไทยจะได้เงินทันที มีความโปร่งใสและค่าธรรมเนียมต่ำ โดยในปี 2568 มีจำนวนธุรกรรมมากกว่า 9 แสนรายการ คิดเป็นมูลค่ากว่า 5,600 ล้านบาท

การต่อยอดก้าวต่อไปสู่การเชื่อมโยงที่กว้างไกลกว่า

การเชื่อมโยงที่พูดมาเป็นการเชื่อมโยงแบบทวิภาคี (bilateral) หรือเชื่อมระหว่าง 2 ประเทศ ข้อดีคือสามารถเชื่อมโยงและเปิดให้บริการได้อย่างรวดเร็วในระยะสั้น แต่ก็มีข้อจำกัดและความยุ่งยากด้วย เนื่องจากแต่ละประเทศก็มีระบบการชำระเงินและโอนเงินเป็นของตัวเอง จึงมีมาตรฐานข้อมูลและโครงสร้างระบบที่แตกต่างกันไป นอกจากนี้การเจรจาข้อตกลงหมายระหว่างกันก็มีความซับซ้อน อีกทั้งข้อตกลงทางธุรกิจของแต่ละประเทศยังไม่เหมือนกันด้วย ดังนั้น เวลาจะเชื่อมโยกับประเทศใหม่จำเป็นต้องเจรจาและพัฒนาการเชื่อมต่อใหม่ทุกครั้ง จึงทำให้เกิดต้นทุนสูงและกระทบกับความสามารถในการขยายการเชื่อมโยงกับประเทศอื่น ๆ ในระยะยาว

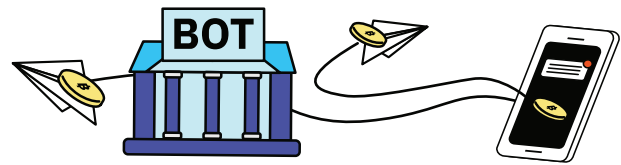
เพื่อก้าวข้ามข้อจำกัดที่ว่ามานี้ ธปท. จึงเข้าร่วม Project Nexus กับ Bank for International Settlements (BIS)¹ และธนาคารกลางพันธมิตรอีก 5 ประเทศ ได้แก่ สิงคโปร์ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย และอินโดนีเซีย เพื่อพัฒนาและเชื่อมโยงระบบการชำระเงินในรูปแบบพหุภาคี (multilateral) โดยใช้โครงสร้างและนวัตกรรมทางเทคโนโลยีในการจัดการข้อมูล และเชื่อมต่อระบบหลายประเทศ ความร่วมมือนี้ช่วยลดความซ้ำซ้อนของการดำเนินงาน ลดต้นทุน และยืดระยะเวลาในการเชื่อมโยงระยะยาว พร้อมรองรับการขยายเครือข่ายอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นในอนาคต

เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2568 มีการจัดตั้งบริษัทชื่อ Nexus Global Payments (NGP) ที่ประเทศสิงคโปร์ เพื่อพัฒนาและให้บริการเครือข่ายการโอนเงินระหว่างประเทศแบบทันที โดยเชื่อมโยงระบบการชำระเงินของประเทศต่างๆ ไว้ด้วยมาตรฐานเดียวกัน และปัจจุบันอยู่ระหว่างการพัฒนาระบบ หากเปิดใช้งานก็จะทำให้การโอนเงินข้ามประเทศง่ายเหมือนการโอนเงินภายในประเทศผ่านเบอร์โทรศัพท์มือถือ และอื่นๆ ตามที่แต่ละประเทศให้บริการ โดยคาดว่า จะสามารถเปิดให้บริการโอนเงินระหว่างประเทศคู่แรก ภายในปี 2570 นอกจากนี้ ในอนาคตบริการของ Project Nexus จะไม่ได้จำกัดเพียงการโอนเงินระหว่างประเทศเท่านั้น แต่จะขยายไปสู่บริการชำระเงินระหว่าง

ประเทศผ่าน QR code และบริการอื่น ๆ โดยขยายเครือข่ายการเชื่อมโยงให้ครอบคลุมในหลายประเทศทั่วโลก ปัจจุบันหลายประเทศก็ให้ความสนใจและอยู่ระหว่างหารือความเป็นไปได้ในการเข้าร่วมโครงการ

สำหรับการรองรับนักท่องเที่ยวจากทั่วโลก ธปท. ผลักดันบริการ "Tourist Wallet" หรือบริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-money) สำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ ให้เป็นทางเลือกที่นักท่องเที่ยวจากทุกประเทศสามารถเติมเงินและจ่ายเงินผ่านการสแกน QR code ร้านค้าในไทยได้อย่างสะดวกสบาย บริการนี้จะช่วยลดข้อจำกัด เช่น การพกพาเงินสดจำนวนมาก ร้านค้าไม่รับชำระด้วยเงินสดหรือบัตร และอัตราแลกเปลี่ยนที่ผันผวน ถือเป็นทางเลือกในการใช้จ่าย สร้างประสบการณ์การชำระเงินที่สะดวกและสนับสนุนบทบาทของภาคการท่องเที่ยวซึ่งเป็นแหล่งรายได้สำคัญของเศรษฐกิจไทย

ในระยะต่อไป ธปท. ยังคงมุ่งพัฒนาระบบชำระเงินและโอนเงินระหว่างประเทศผ่านการขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมที่มีความสะดวก รวดเร็ว ปลอดภัย ปลอดภัย และต้นทุนต่ำ เพื่อลดการพึ่งพาเงินสด ส่งเสริมเศรษฐกิจการท่องเที่ยว ตลอดจนวางรากฐานระบบการเงินดิจิทัลของไทยให้มีความยั่งยืนและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล

เรื่อง :

วีรธา อุนผล

ผู้วิเคราะห์ฝ่ายนโยบาย

ระบบการชำระเงินและเทคโนโลยีทางการเงิน

สังกัดทีมนโยบายต่างประเทศ ขับเคลื่อนการเชื่อมโยงระบบการชำระเงินระหว่างประเทศ เชื่อว่าความสะดวกต้องมาคู่กับความปลอดภัย และสนใจด้านความเสี่ยงของระบบการชำระเงินและการคุ้มครองผู้ใช้บริการ

¹ Project Nexus เป็นโครงการที่ Bank for International Settlements (BIS) เป็นผู้ริเริ่ม ออกแบบ ร่วมทดสอบระบบการชำระเงินข้ามประเทศผ่าน BIS Innovation Hub รวมถึงประสานงานกับธนาคารกลางประเทศต่าง ๆ โดยปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน 6 ประเทศภายใต้โครงการนี้

การประชุมประจำปีสภาผู้ว่าการ
กองทุนการเงินระหว่างประเทศและกลุ่มธนาคารโลก ปี 2569

ANNUAL MEETINGS

2026 | THAILAND

INTERNATIONAL MONETARY FUND
WORLD BANK GROUP

อีกครั้งในรอบ 35 ปีของประเทศไทยในการเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมระดับโลก
ที่ไม่ได้เป็นเพียงการต้อนรับผู้เข้าร่วมกว่า 15,000 คนจาก 191 ประเทศ
แต่ยังเป็นโอกาสสำคัญในการแสดงศักยภาพ ความพร้อม
และบทบาทของไทยบนเวทีเศรษฐกิจการเงินโลก

มาร่วมสร้างความประทับใจ และเป็นส่วนหนึ่งของการจารึกหมุดหมายใหม่ในประวัติศาสตร์เศรษฐกิจการเงินโลก

ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ วันที่ 12-18 ตุลาคม 2569 นี้

ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND

